

ΠΑΡΕΜΙΒΥΛΗ

Τεύχος 126 • Τιμή τεύχους: 3,5€

Ιάκωβου Μαρτίδη

Ψυχιάτρου-Συγγραφέα:

«Η καθοριστική σημασία της
αγκαλιάς και των ορίων
στα παιδιά και τους ενήλικες»

Ηλία Λιαμή

Θεολόγου-Μουσικού-Συγγραφέα:

«Το ξασπρισμένο ψαροκόκκαλο
των Χριστουγέννων»

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

Συνεντεύξεις

Ρεπορτάζ

Απόψεις

Γκάλοπ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Σάββατο, 7-7.30μμ,
στους 91,2 fm της
Πειραικής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr

σταθερά στο μέλλον

Αναζητήστε μας και στο facebook:
"Χριστιανική Φοιτητική Ένωση"

επικοινωνία

xfe@xfe.gr

ηλεκτρονικές
εγγραφές στην

ΠΑΡΕΜΒΥΛΗ

Οι σκαντζόχοιροι

Ενα από τα βασικά γνωρίσματα του Χριστιανού είναι η γνήσια χριστιανική **ευγένεια**. Μια ευχή για καλή ημέρα, ένα τηλεφώνημα, ένα «ευχαριστώ» κι ένα «παρακαλώ», μια πνευματική κουβέντα στο φίλο ή το συνάδελφο που πονά. Ένας λόγος αγάπης «άλατι ήρτυμένος» (Κολ. δ', 6) που δεν κοστίζει, αλλά γεμίζει την ψυχική χαρά. Εξάλλου, η ευγένεια δεν έχει να κάνει με την αριστοκρατική καταγωγή ή τις υψηλές καταθέσεις στην τράπεζα.

Η ευγένεια μέσα από τα λόγια και τα έργα αντικατοπτρίζει την εσωτερική ομορφιά της ψυχής. Μάλιστα, ο άγιος Νεκτάριος έλεγε ότι «ο ευγενής είναι τόσο απρόσιτος στα ταπεινά πάθη, ώστε αυτο ούτε να του ρίξουν μια ματιά δεν έχουν τη δύναμη»¹. Η ευγένεια είναι το ξεχειλίσιμα της καρδιάς που αγαπά. Έχει μάλιστα την αληθινή αγάπη και αδερφή της τη διάκριση.

Συχνά, ωστόσο, η ευγένεια εκλαμβάνεται ως ένδειξη αδυναμίας, ως έλλειψη πυγμής. Γι' αυτό, και επειδή απαιτεί να τσαλακώσουμε λίγο τον εγωισμό μας, ίσως τελικά προτιμούμε ευκολότερα να αναλωθούμε απλώς στην ασφάλεια της τήρησης αυστηρών νηστειών ή άλλων τύπων, φερόμενοι στην καθημερινότητά μας αγενώς, πληγώνοντας και προσβάλλοντας ο ένας τον άλλο.

Μπαίνεις να εκκλησιαστείς σε έναν ναό και βλέπεις ανθρώπους που μπορεί να λογοφέρουν για την σειρά στο αντίδωρο ή για ένα ακούσιο σπρώξιμο ακόμα και στην ουρά για να μεταλάβουν, ψάλτες να διαγκωνίζονται για την θέση στο ψαλτήρι, ακόμα και ιερείς να αλληλοπροσβάλλονται με συλλειτουργούς τους κατά την ώρα της Θείας Λειτουργίας. Στον αντίποδα, όπου υπάρχει ένας λευίτης ιερέας που ζει τον Χριστό και μιλά από καρδιάς, νιώθεις πως είσαι σε μια οικογένεια. Οι χαρές και οι λύπες είναι θέματα που αφορούν, όχι τον καθένα ατομικά, αλλά όλη την κοινότητα των πιστών που με ευγένεια και αγάπη συμ-μετέχουν. Άλλωστε, στην πλειοψηφία τους άνθρωποι που ασπάστηκαν στην πορεία τις κακοδοξίες διαφόρων αιρέσεων, αυτό το κοινό μαρτυρούν, ότι εκεί τους υποδέχθηκαν με ευγένεια και αγάπη.

Μια ιστορία από το γεροντικό λέει το εξής: «Κάποτε», λέει,

«Δώδεκα μοναχοί περνούσαν για πρώτη φορά μία άγνωστη έρημο. Όταν νύχτωσε παραπλανήθηκε ο οδηγός τους κι τράβηξε τον αντίθετο δρόμο. Οι υπόλοιποι μοναχοί, παρότι το κατάλαβαν σύντομα, αγωνίστηκαν ο καθένας τους ξεχωριστά ολόκληρη τη νύχτα να μην το φανερώσει, για να μη λυπήσει τον οδηγό. Όταν ξημέρωσε είδε πια το λάθος του εκείνος.

- Συγκωρήστε με αδελφοί, είπε σασιτισμένος. Μου φαίνεται πως πήρα τον αντίθετο δρόμο.

- Το ξέρουμε, του αποκρίθηκαν εκείνοι, αλλά μη στενοχωριέσαι, γυρίζουμε πίσω.

Και χωρίς να δείξουν καμία απολύτως δυσαρέσκεια που είχαν περπατήσει όλη τη νύχτα άσκοπα μία απόσταση δώδεκα μιλίων, άρχισαν καινούρια πορεία. Ο οδηγός θαυμάζοντας την ευγένειά τους, έλεγε και ξανάλεγε: **Μέχρι θανάτου μπορούν να συγκρατηθούν οι άνθρωποι του Θεού, για να μην λυπήσουν τον αδελφό τους.**».

Αυτή η χριστιανική ευγένεια είναι που διακρίνει τους Μαθητές του Χριστού από τους υπόλοιπους ανθρώπους, η συναίσθηση ότι δεν αποτελούν ακρωτηριασμένα κομμάτια, αλλά μέλη ενός κοινού ζωντανού Σώματος. **Οι πρώτοι Χριστιανοί, κωμένοι στις κατακόμβες, τελούσαν το Ευχαριστιακό Δείπνο, κρυμμένοι, μα με φανερό τη λαχτάρα να ενωθούν με τον Χριστό. Εμείς, καταφέρνουμε να προσερχόμαστε σε περικαλλείς ναούς, φανερά, μα με κρυμμένο το πνεύμα της κοινότητας. Είτε εντός είτε εκτός ναού, στις μεταξύ μας σχέσεις, αντί για Σαμαρείτες, γινόμαστε σκαντζόχοιροι· πλησιάζουμε τον άλλο φοβικά και καχύποπτα, πληγώνοντάς τον με τα αγκάθια μας, πέραν, όχι μόνο της χριστιανικής, αλλά ακόμα και της στοιχειώδους αστικής ευγένειας.** «Ευχάριστοι γίνεσθε» (Κολ. γ', 15), «άγιοι εν πάση αναστροφή» (Α' Πέτρ. α' 15), «εν λόγω, εν αναστροφή, εν αγάπη» (Α' Τιμ. δ', 12), λέει ο Απόστολος Παύλος στον Χριστιανό κάθε εποχής. Καλή κι ευλογημένη χρονιά!

H Σιμαζή

1 Άγιου Νεκταρίου Πενταπόλεως, «Το γνώθι σαυτόν - Κείμενα αυτογνωσίας», εκδ. Άθως, σ. 281.

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremvoli.gr • paremvoli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύntαξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Αλέξανδρος Γκανάς

Διευθυντής Σύntαξης: Αγγελική Καλκάνη

Συντακτική επιτροπή: Μαρία Γούλα, Κλεάνθης Νιζάμης

Συντάκτες:

Διονυσία Αραβοπούλου, Αλέξης Βλάχος, Μαρία Γούλα, Πάννης Μπέκος, Βασιλική Μπέκου, Σοφία Μπουγά, Μαριαλένα Μωραΐτου, Μηνάς Νάϊδος, Κλεάνθης Νιζάμης, Μαρία Παπαδημητρίου, Μόνικα Παππά, Φιλοθέη Παππά, Γιώργος Πράρας, Χριστίνα Γούλα, Παναγιώτης Τσιάπρας, Δήμητρα Τζάφα, Φωτεινή Τερζάκη, Κώστας Τιφκίτσος, Αθηνά Χαραλάμπους, Νίκος Τριαντόπουλος, Ελισάβετ Αντωνιάδου, Ιωάννα Κυριακούλη, Αλέξανδρος Γκανάς, Χρυσούλα Τιφκίτση, Αλέξανδρος Παναγόπουλος, Μαριάννα Ρουμελιώτη, Πηνελόπη Τερζάκη, Χρήστος Χατζής

Υπεύθ. Μπλ/νωσης: Διονυσία Μαγούλη, Γιώργος Πράρας, Δήμητρα Τζάφα

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Καλλιόπη Βγόντζα, Κυριάκος Παπαδόπουλος

Φωτογραφική επιμέλεια:

Αλέξανδρος Παλαιός, Βασίλης Λόντος, Γιάννης Σταυριανός
Δημήτρης Κρυφός, Ελένη Μαυρίδη, Δημήτριος Δημητρίου, Ανδρέας Πανταζής,
Νικόλαος Γεωργόπουλος, Μαγδαληνή Σταυριανού

Δημιουργικό - Παραγωγή:

«Λυχνία Α.Ε.», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνά, Τηλ. 210 34 10 436, www.lychnia.com

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

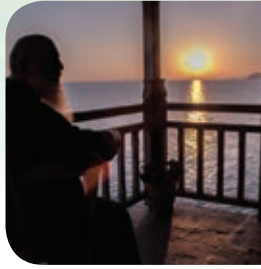
Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475.

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι της Ελένης Μαυρίδη, την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Περιεχόμενα

ΙΟΥΛ.-ΑΥΓ.-ΣΕΠΤ. 2018 | Έτος ΚΙ' | Τεύχος: 126

- 1 Σύntαξη
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Θα 'ρθει μια μέρα...
- 5 «Κύριε... πρόσθεσε ἡμῖν πίστιν»
- 9 ΤΟ ΜΑΝΙΟΥΑΛ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ
'Η Quoi faire mon Dieu?
- 11 «Η καθοριστική σημασία της
αγκαλιάς και των ορίων στα παιδιά
και τους ενήλικες»
- 15 Ο χρόνος που μετράει
- 16 ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΙΣ
- 18 Τότε που τρόμαξε ο ψευτοθεός
- 20 Αυτός ήταν ο κ. Γιάννης
- 22 Η Παρθένος σήμερα...
- 24 Δεν υπάρχει πρέπει, υπάρχει θέλω
- 25 ἐν φάνη τῶν ἀλόγων
- 26 Το πτηνό της ερήμου
- 28 Σαλόνη
- 30 Η καταφρόνηση
- 32 «Όταν το τοπικό συναντά το
οικουμενικό και η ευθύνη της
μαρτυρίας ταξιδεύει στην
άλλη άκρη της γης...»
- 35 Βόμβες που δεν ακούστηκαν ποτέ
- 36 Συμβαίνουν
- 38 Θέματα Πνευματικής Ζωής
- 39 Η Φωνή των Πατέρων
- 40 Δραστηριότητες
- 42 Έντεχνο

Οι απόψεις που διατυπώνονται στα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τις λοιπές δημοσιεύσεις δεν απηχούν κατ' ανάγκη και απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- **Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/2016 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2017, 2018, 2019.**

- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους:

- α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος)
Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41)
Πάτρα (Παντανάσσης 61)
Λάρισα (Παπακυριαζή 30)
Πειραιάς (Πραξιτέλους 173).

- β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκη, Λάρισα

- γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)

- δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε στο 6934491892

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την «Παρεμβολή», ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την «Παρεμβολή»!

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

Θα 'ρθει μια μέρα...

Είναι Παρασκευή μεσημέρι και ο ενθουσιασμός τριγύρω στη γειτονιά είναι διάχυτος. Τα σχολεία έχουν μόλις τελειώσει και δεν πρόκειται να ξαναοίξουν για τις επόμενες δύο μέρες και κάθε μικρός μαθητής από 5 έως 12 ετών στη γειτονιά το γνωρίζει καλύτερα απ' το ο,τιδήποτε. Τυχαίνει η πολυκατοικία στην οποία μένω να βρίσκεται πάνω σε μια πεζοδρομημένη γωνιά της Αθήνας, στην οποία κυριαρχεί η παρουσία μεγάλων σκαμμάτων με δέντρα και θάμνους διαφόρων ειδών. Το σκηνικό είναι ιδανικό για τα μικρά παιδιά από τις γύρω πολυκατοικίες, τα οποία, μακριά από τον κίνδυνο των αυτοκινήτων και αρκετά κοντά στο σπίτι τους βρίσκουν συχνά την ευκαιρία να συναντηθούν και να παίξουν.

Η βεράντα του σπιτιού βρίσκεται σε προνομιακό σημείο, καθώς, επιτρέπει την παρακολούθηση, κάτω και δίπλα από τα φυλλάματα των δέντρων, ολόκληρου του παιχνιδιοδράματος της φασαριόζας και ενθουσιώδους παιδικής κουστωδίας. Μεγαλύτερα παιδιά μαζί με τα μικρότερα, αγόρια και κορίτσια, άλλα που είναι πιο γνώστες των παιχνιδιών, τυπικών και άτυπων, άλλα που όντας πιο μικρά και ανίδια, επιστρατεύουν μόνο τη διάθεσή τους να συμμετέχουν, να μη μείνουν απέξω, να δηλώσουν το παρόν και να χαρούν, όλα μαζί τρέχουν πάνω και κάτω και πέρα και δώθε και φωνάζουν και γελάνε και θυμώνουν και το ξεχνάνε και ξεχνιούνται και λίγο καμιά φορά και στέκονται παρά πέρα, χαζεύοντας κάτι και μετά θυμούνται πάλι το παιχνίδι και

Για να συναντήσουμε τον άλλο, ακόμα και αυτόν που έρχεται πρόσφυγας, πεινασμένος, βρώμικος και πονεμένος από μία χώρα καταστραμμένη θα χρειαστεί να τον κοιτάξουμε στο πρόσωπο και αυτό συνήθως γίνεται καθρέφτης και μας δείχνει το δικό μας πρόσωπο. Στη συνάντηση με τον άλλο συναντάμε τον εαυτό μας και αυτό τελικά πόσο το φοβόμαστε.

τους φίλους και επιστρέφουν στη δράση.

Κάπου εκεί, μέσα στο χαμό και κάτω από τα δέντρα εντοπίζω και τους πρωταγωνιστές ενός άλλου δράματος, που τους τελευταίους μήνες, τα τελευταία χρόνια διαδραματίζεται στη γειτονιά μας. Δύο μικρά παιδιά, αδέρφια από την οικογένεια που μένει στον τρίτο όροφο, την οικογένεια των προσφύγων από το Ιράκ, που ήρθε για να μείνει στο ίδιο διαμέρισμα που τα προηγούμενα δύο χρόνια έμενε εκείνη η οικογένεια Σύριων προσφύγων.

Αυτοί οι άνθρωποι για τους οποίους τόσα έχουν ακουστεί και τόσα ακούγονται, σε συζητήσεις, παρέες, καφενεία, ομιλίες, τηλεοράσεις, πολιτικές συγκεντρώσεις, τόσα αρνητικά πολλές φορές, τόσες αμφιβολίες και τόσος θυμός που εκφράζονται, τόσες προσπάθειες να τους διώξουμε ή να τους κρατήσουμε, να τους εντάξουμε ή να τους γκετοποιήσουμε, να τους μάθουμε ελληνικά για να μείνουν ή να τους στείλουμε με την πρώτη ευκαιρία πίσω στην πατρίδα τους ή κάπου στην Ευρώπη ή στην Αμερική, κάπου να μην είναι το δικό μας πρόβλημα. Αυτοί οι άλλοι που ορισμένοι λένε δε χωρούν εδώ και κάποιιοι ότι μας συμπληρώνουν. Τόσες διαμάχες που λαμβάνουν χώρα και άλλες τόσες εξηγήσεις και ερμηνείες, τόσες στρατηγικές που σχεδιάζονται και πάντα κάπου σκοντάφτουν και τελικά τόσος φόβος για την αλλαγή, μια διαρκής ανάγκη να αισθανόμαστε ότι κανείς και τίποτα δεν πρέπει να μας σπρώξει έξω από το αίσθημα ασφάλειας και βεβαιότητας για να αντιμετωπίσουμε τις νέες καταστάσεις και τα νέα δεδομένα που αναπόφευκτα η ανυπέρβλητη δύναμη του στοιχείου του μοιραίου θα επιφέρει πάντα στις ζωές μας. Φόβος γιατί για να συναντήσουμε τον άλλο, ακόμα και αυτόν που έρχεται πρόσφυγας, πεινασμένος, βρώμικος και πονεμένος από μία χώρα καταστραμμένη θα χρειαστεί να τον κοιτάξουμε στο πρόσωπο και αυτό συνήθως γίνεται καθρέφτης και μας δείχνει το δικό μας πρόσωπο. Στη συνάντηση με τον άλλο συναντάμε τον εαυτό μας και αυτό τελικά πόσο το φοβόμαστε.

Πόσες τέτοιες σκέψεις μπορούν να χωρέσουν στο μυαλό, όταν μπροστά σου έχεις την εικόνα των δύο μικρών παιδιών, που κάπου παραπέρα από τα άλλα παιδιά προσεγγίζουν το μπαλκόνι του πρώτου μια κοντινής πολυκατοικί-

ας και αρχίζουν να φωνάζουν. Μετά χτυπούν το κουδούνι, επίμονα ζητούν κάτι, δε φεύγουν αν δε το πάρουν, με το γνωστό επιτακτικό πείσμα των παιδιών περιμένουν και διεκδικούν. Σε λίγο ανοίγει η πόρτα του κτηρίου και βγαίνει κάποιος που παραδίδει στα παιδιά ένα σκυλάκι. Όλος ο χαμούλης λοιπόν για αυτό, τα μικρά παιδάκια ήξεραν που πήγαιναν για να αναζητήσουν το μικρό τους φίλο, συνεργό στα παιχνίδια που καταστρώνουν και τη διασκέδασή τους. Έτσι λοιπόν συμπληρώνεται η εικόνα και μέσα στον παιδικό πανικό της γειτονιάς προστίθενται και τα δύο Ιρακινάκια με το σκύλο τους, να τον τρέχουν από εδώ κι από κει, να τον αφήνουν ελεύθερο και να τον κυνηγάνε και γενικότερα να κάνουν οτιδήποτε άλλο σκαρφιστούνε.

Δεν μπορώ να γνωρίζω κατά πόσον έχουε προλάβει να γνωριστούνε με τα υπόλοιπα παιδιά της γειτονιάς για να αρχίσουν να παίζουν όλοι μαζί, σίγουρα η γλώσσα, που δεν έχουν προλάβει ακόμα να μάθουν, αποτελεί ένα σημαντικό εμπόδιο. Αλλά ακόμα και το γεγονός ότι τόσο ελεύθερα μπορούν να συνυπάρχουν στον ίδιο χώρο και να παίζουν τα παιδιά δείχνει το δρόμο και μας κάνει να ελπίζουμε ότι θα πραγματοποιηθούν τα λόγια του τραγουδοποιού¹ αναφορικά με το φόβο που κουβαλάμε για τον ξένο, για τον πρόσφυγα, για το συνάνθρωπο, για τον κατ' εικόνα Θεού πλασμένο:

«Θα 'ρθει μια μέρα που θ' αφήσω αυτό το φόβο πίσω μου
Θα γίνει δέντρο και θα παίζουν από κάτω τα παιδιά»

Επιμέλεια:

Αλέξανδρος Γκανάς

Απόφοιτ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
@ Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ

1 Παύλος Παυλίδης, Θα 'ρθει μια μέρα

«Κύριε... πρόσθες ἡμῖν πίστιν» (Λουκᾶ 17. 5)

ΣΥΝΘΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Χ.Φ.Ε. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2018-2019

Δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλο γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους νὰ συλλάβουμε καὶ νὰ κατανοήσουμε αὐτὸ ποὺ δὲν μᾶς φαίνεται ἀπλῶς εὐχάριστο, ἀλλὰ καὶ μᾶς συμφέρει πραγματικά, ὥστε αὐτὸ νὰ ποθήσουμε καὶ αὐτὸ νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸν Χριστό. Τὰ αἰτήματά μας πρὸς τὸν Θεὸ συμβαίνει πολὺ συχνὰ νὰ εἶναι τόσο ἐπιπόλαια καὶ τόσο παιδαριώδη, ὥστε καὶ ἔμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ τὰ σκεφτόμαστε ἀργότερα καὶ νὰ μειδιᾶμε.

Καὶ ὅμως, σὲ μία τοῦλάχιστον περίπτωση, ποὺ μᾶς ἀφηγεῖται τὸ *Κατὰ Λουκᾶν* ἅγιο εὐαγγέλιο, οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ἔνωσαν τὴ φωνή τους σὲ ἓνα αἶτημα τὸ ὁποῖο νιώθουμε ὅτι καὶ ἔμεῖς θὰ μπορούσαμε καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπευθύνουμε στὸν Κύριο. Ὁ Χριστὸς εἶχε μαζέψει τοὺς μαθητὲς Του καὶ τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὰ σκάνδαλα ποὺ ἀναπόφευκτα θὰ ἔρχονταν, γιὰ τὴν προσοχή ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδείξουν, γιὰ τὴ διάκριση ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν. Καὶ τότε οἱ ἀπόστολοι, διαβάζουμε, μὲ ἓνα στόμα, εἶπαν στὸν Κύριο ἓναν λόγο ποὺ καὶ ἔμεῖς νιώθουμε τὴν ἀνάγκη νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ τὰ χεῖλη μας: Κύριε, Τοῦ εἶπαν, «Πρόσθες ἡμῖν πίστιν» («Δώσέ μας περισσότερη πίστιν»).

Αὐτὸ τὸ «Πρόσθες ἡμῖν πίστιν», αὐτὸ τὸ αἶτημα γιὰ περισσότερη πίστιν, δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ βρισκεται στὰ χεῖλη μας κάθε μέρα καὶ ὥρα τῆς ζωῆς μας. Καὶ σήμερα ἴσως περισσότερο παρὰ ποτέ.

Σὲ κάποιους, ἀσφαλῶς, θὰ ἔμοιαζε παράδοξο νὰ ζητᾶμε πίστιν στὴν ἐποχὴ μας. Γιὰ νὰ εἶναι ὁ λόγος μας συγκροτημένος, πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε καὶ σὲ αὐτούς: σὲ αὐτοὺς ποὺ ἐνδεχομένως θὰ μᾶς εἰρωνεύονταν, λέγοντας ὅτι, ἐπιτέλους, δὲν ζοῦμε πιά στὴν ἐποχὴ τοῦ «Πίστευε καὶ μὴ ἔρευνα» ζοῦμε στὴν ἐποχὴ τῆς ἐπιστήμης, τῆς πληροφορίας, τῆς ἔκρηξης τῆς τεχνολογίας. Σὲ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, θὰ μᾶς ἔλεγαν, ἔρχεστε ἐσεῖς καὶ λέτε, «Πρόσθες ἡμῖν... πίστιν»; Μά, στὴν ἐποχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας εἶναι ἀνόητο νὰ ἐπενδύει κανεὶς στὴν πίστιν καὶ νὰ κτίζει πάνω σὲ αὐτήν.

Καὶ ὅμως, ἀπαντᾶμε, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, εἴτε μᾶς ἀρέσει εἴτε ὄχι, οἱ ἀνθρώποι εἴμαστε καταδικασμένοι νὰ κτίζουμε πάνω στὴν πίστιν. Μοιάζει παράδοξο αὐτὸ ποὺ θὰ ποῦμε, ἀλλὰ, ὅταν φθάνουμε στὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ Θεοῦ, ὅλοι οἱ ἀνθρώποι πιστεύουν, καὶ μάλιστα ἐξίσου. Ὁ ἓνας

ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ δέχεται ὅτι ὑπάρχει Θεός, ὁ ἄλλος ὄχι. Κανένας ὅμως ἀπὸ τοὺς δύο δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδείξει αὐτὸ ποὺ δέχεται. Ἀπλούστατα, ὁ ἓνας πιστεύει ὅτι ὑπάρχει Θεός, ὁ ἄλλος πιστεύει ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἐξίσου πιστεύουν.

Ἦγ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, ὅταν φθάνουμε στὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ Θεοῦ, πραγματικά δὲν ὑπάρχει πιστὸς καὶ ἀπιστος. Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι τοποθετοῦνται πάνω σὲ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα μὲ τὴν πίστιν. Αὐτὴ ἡ μεγάλη ἀλήθεια εἶναι μιὰ μικρὴ ἀλλὰ ἀναγκαῖα διευκρίνιση ποὺ πρέπει νὰ ἔχουμε κατὰ νοῦν, ὅταν ξεκινᾶμε νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ θέμα τῆς πίστεως.

Ἄς ἔλθουμε ὅμως στὸ αἶτημα τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου: «Πρόσθες ἡμῖν πίστιν». Καὶ ἂς ἀρχίσουμε ἀπὸ μιὰ φαινομενικὰ ἀπλοϊκὴ ἐρώτηση: Τί σημαίνει «Πρόσθες ἡμῖν πίστιν»; Αυτόνοητο, θὰ πεῖτε: σημαίνει: «Δώσέ μας περισσότερη πίστιν». Ναί, ἀλλὰ τί σημαίνει «περισσότερη πίστιν»; Πραγματικά, ἂν πίστιν στὸν Θεὸ εἶναι ἀπλῶς ἡ καταφατικὴ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ἂν ὑπάρχει Θεός, τότε τί πάει νὰ πεῖ «περισσότερη πίστιν»; Ἀφοῦ ἡ ἀπάντησή μας στὸ ἐρώτημα ἂν ὑπάρχει Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ εἴτε ναὶ εἴτε ὄχι· δὲν ὑπάρχει περισσότερο ἢ λιγώτερο ναὶ ἢ ὄχι. Οὐτε πάλι ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ ὑπάρχει περισσότερο ἢ λιγώτερο· εἴτε ὑπάρχει εἴτε δὲν ὑπάρχει. Τί πάει νὰ πεῖ, λοιπόν, «περισσότερη πίστιν»;

Ἦν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπαντήσουμε σὲ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα μονολεκτικά, θὰ λέγαμε ὅτι «περισσότερη πίστιν» σημαίνει περισσότερη *συνέπεια*: Ναί, δεχόμαστε ὅτι ὑπάρχει Θεός. Πόσο ὅμως συνεπεῖς εἴμαστε σὲ αὐτὴ μας τὴν παραδοχή; πόσο ἐπιτρέπουμε στὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ νὰ χρωματίζει ὅλη μας τὴ ζωὴ, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη;

Θὰ φέρουμε ἐδῶ δύο παραδείγματα, γιὰ νὰ ἐξηγήσουμε τί ἐννοοῦμε, ὅταν μιλάμε ἐδῶ γιὰ συνέπεια καὶ ἀσυνέπεια. Καὶ τὰ δύο εἶναι ἀντλημένα ἀπὸ τὸν Μέγα Βασίλειο.

Παράδειγμα πρῶτο: Ἄν ἄκουγες, γράφει ὁ Μέγας Βασίλειος, ὅτι στὴν ἐκκλησία μοιράζουν χρυσάφι, ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἔλεγες, «Δὲ βαριέσαι· θὰ πάω καὶ μοῦ δώσουν αὔριο» (μὲ τὰ λόγια τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, «εἰ χρυσὸν τῇ ἐκκλησίᾳ διένεμον, οὐκ ἂν μοι εἶπες· αὔριον ἦξω, καὶ αὔριον δώσεις»). Ἀλλὰ τί θὰ ἔκανες; Θὰ ἔσπευδες καὶ θὰ ζητοῦσες πιεστικά τὸ χρυσάφι ποὺ σοῦ ἔταξαν, καὶ μάλιστα θὰ δυσφοροῦσες, ἂν

“Όταν φθάνουμε στο ερώτημα περί του Θεού, πραγματικά δεν υπάρχει πιστός και άπιστος. Όλοι οι άνθρωποι τοποθετούνται πάνω σε αυτό το ερώτημα με την πίστη. Αυτή η μεγάλη αλήθεια είναι μια μικρή αλλά αναγκαία διευκρίνιση που πρέπει να έχουμε κατά νου, όταν ξεκινάμε να μιλήσουμε για το θέμα της πίστης.

ή διανομή καθυστερούσε. Τώρα όμως, που στην έκκλησία δεν προσμένεις να πάρεις ύλικό πλούτο, αλλά, όπως γράφει ο Μέγας Βασίλειος, *«ψυχής καθαρότητα»*, κάτι που θεωρητικά λες ότι αξίζει περισσότερο από όλο το χρυσάφι του κόσμου, όχι δεν σπεύδεις, αλλά ψάχνεις και βρίσκεις χίλιες προφάσεις και χίλιους λόγους να μην πῆς. Τί άλλο είναι αυτό, αν όχι άσυνέπεια;

Παράδειγμα δεύτερο: Γιατί, ρωτάει ο Μέγας Βασίλειος τον πλούσιο νέο του εὐαγγελίου, στεναχωριέσαι και νιώθεις ένα δάγκωμα στην ψυχή, όταν ακούς τον Κύριο να σου λέει, Ἄν θέλεις να εἶσαι τέλειος, πήγαινε πώλησε τὰ υπάρχοντά σου, δώσε στους φτωχούς και ἀκολούθησέ με; Ἀκόμη και ἂν ὅλα αυτά μπορούσες να τὰ πάρεις μαζί σου στη μέλλουσα ζωή, και πάλι αυτά δεν θὰ ἄξιζαν τίποτα μπροστά στὰ ἐκεῖ ἀγαθὰ· ἂν τώρα εἶναι και ἀνάγκη να μείνουν ἐδῶ, γιατί να μην τὰ πωλήσουμε, γιὰ να πάρουμε τὸ κέρδος που μπορούμε να πάρουμε ἀπὸ αυτά; Και συνεχίζει ὁ Μέγας Βασίλειος (θὰ τὸ ποῦμε με σημερινούς ὅρους): “Όταν δίνεις πλῆθος χρημάτων και ἀγοράζεις ἕνα αὐτοκίνητο, ἂς ποῦμε –ὁ Μέγας Βασίλειος γράφει ἕνα ἄλογο–, ὄχι δὲν λυπᾶσαι, ἀλλὰ και πετᾶς ἀπὸ τὴ χαρὰ σου και τὸ ἔχεις καύχημά σου ὅτι ἔκανες καλὴ ἀγορά· πῶς λοιπόν, ὅταν καλεῖσαι να δώσεις λίγα ἀπὸ αυτά που ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζεις ὅτι εἶναι φθαρτὰ και να πάρεις σὲ ἀντάλλαγμα βασιλεία οὐρανῶν, ὄχι δὲν χαίρεσαι, ἀλλὰ τὰ «βάφεις μαῦρα», ἀρνεῖσαι και ἐπινοεῖς χίλιες προφάσεις γιὰ ἔξοδα που ἔχεις να κάνεις; Τί ἄλλο εἶναι αὐτό, ἂν ὄχι ἀσυνέπεια;

Σὲ τελικὴ ἀνάλυση, λοιπόν, «περισσότερη πίστη» σημαίνει περισσότερη συνέπεια. Ναί, ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ να ὑπάρχει περισσότερο ἢ λιγώτερο· μπορεῖ ὅμως να εἶναι περισσότερο ἢ λιγώτερο παρὼν στὴ ζωὴ μας, ἀνάλογα με τὸν χῶρο που ἐμεῖς θὰ τοῦ ἀφήσουμε να κατοικήσει μέσα μας. Διότι δὲν πρέπει να ξεχνᾶμε ὅτι στόχος μας εἶναι, τελικά, τὸ «κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν», ὅπως λέγει ὁ Παῦλος, να κατοικήσει ὁ Θεὸς διὰ τῆς πίστεως μέσα στὴν καρδιά μας.

Ἐπὶ αὐτὸ καὶ κάτι ἄλλο που πρέπει να ποῦμε ἐδῶ, κάτι που συνδέεται στενῶτα με τὰ ὅσα λέμε γιὰ τὴν πίστη και τὴ συνέπεια. Ἐπὶ αὐτὸ καὶ πολλοὶ σήμερα, δυστυχῶς ὅλο και περισσότεροι, οἱ ὅποιοι πολὺ ἀπλᾶ... ἀποφεύγουν να τοποθετηθοῦν πάνω στο ερώτημα ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει Θεός.

Λένε: «Μπορεῖ να ὑπάρχει Θεός· μπορεῖ και να μὴν ὑπάρχει· γιατί πρέπει ἐγὼ να τοποθετηθῶ πάνω σε αὐτό;».

Λάθος! Δὲν μπορούμε να ξεφύγουμε ἀπὸ τὸ ερώτημα ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει Θεός. Ἄν τὸ κάνουμε, με τὴν κουτοπόνηρη λογικὴ μας, πρακτικὰ ἔχουμε ἐπιλέξει να πιστεύουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός. Διότι δὲν μπορεῖ να ὑπάρχει Θεός, και να μὴν μᾶς ἀφορᾷ· ἂν ὑπάρχει, πρέπει να μᾶς ἀφορᾷ, πρέπει να Τὸν βάλουμε στὴ ζωὴ μας. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ λοιπὸν που ἐπιλέγουμε να λέμε ὅτι δὲν μᾶς ἀφορᾷ και ζοῦμε χωρὶς Θεό, πρακτικὰ ὄχι ἀπλῶς ἔχουμε ἐπιλέξει να πιστεύουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός, ἀλλὰ και τὸ ἀκόμα χειρότερο και σοβαρότερο, πάνω σε αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν πίστη ἔχουμε οἰκοδομήσει ὀλόκληρη τὴ ζωὴ μας.

Προσοχή, λοιπόν! “Όταν φθάνουμε στο ερώτημα ἂν ὑπάρχει ἢ ὄχι Θεός, δὲν μπορούμε να ψηφίσουμε... «παρὼν». Εἶναι ὡς να πέφτουμε ἀπὸ ἕναν γκρεμὸ και να βλέπουμε ἕνα κέρι να ἐκτείνεται πρὸς τὸ μέρος μας, γιὰ να πιαστοῦμε ἀπὸ αὐτό και να μὴν πέσουμε. Εἴτε θὰ κρατηθοῦμε ἀπὸ αὐτό, εἴτε ὄχι. Ἄν, μέσα στὴν κουτοπονηριά μας, γυρέψουμε να ἀποφύγουμε να ἀποφασίσουμε ἂν θὰ κρατηθοῦμε ἢ δὲν θὰ κρατηθοῦμε, ἀντιλαμβάνεστε ὅτι αὐτὸ εἶναι ἕνα και τὸ αὐτὸ με τὸ να ἐπιλέξουμε να μὴν κρατηθοῦμε. Και τότε, βεβαίως, ὁ γκρεμὸς εἶναι ὅλος δικός μας.

Γι’ αὐτό, Θεέ μου, «πρόσθετε ἡμῖν πίστιν». Ἡ κουτοπόνηρη προσπάθεια να ἀποδράσουμε ἀπὸ τὸ ερώτημα ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει Θεός, τόσο συχνὴ στὴν ἐποχὴ μας, εἶναι ἡ βάση και τὸ θεμέλιο γιὰ αὐτὸ που ἡ ἀσκητικὴ γραμματεία ὀνομάζει «ἀκηδία», ἀπὸ τὸ στερητικὸ ἀ- και τὸ ρῆμα κήδομαι, που σημαίνει φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι, νοιάζομαι, μεριμνῶ. Καὶ ἡ ἀκηδία, ἡ πλήρης ἔλλειψη φροντίδας και ἐνδιαφέροντος, εἶναι ἀπὸ μία ἀποψη τὸ φοβερώτερο ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη· γιατί, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, ὅλα μὲν τὰ ἄλλα πάθη ἀντιμετωπίζονται με μία ἀρετὴ τὸ καθένα· ἡ ἀκηδία ὅμως εἶναι «περικετικὸς θάνατος».

Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ πίστη –και ἐννοοῦμε βεβαίως τὴ γνήσια, τὴν ἀληθινὴ, τὴ συνεπῆ πίστη– δὲν μπορεῖ παρὰ να ἐκδηλώνεται στὴν πράξη, στὸν βίον και τὴν πολιτεία ἐνὸς ἐκάστου ἀνθρώπου. Γιατί, ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, «ἡ πίστις τὴν ἀδελφὴν ἐαυτῆς, τὴν ἀγαθὴν πολιτείαν ἐπιζητεῖ». Πίστη που δὲν ἀνθίζει στὸν βίον ὡς ἀρετὴ εἶναι αὐτὴ γιὰ τὴν ὁποία διαβάζουμε στὴν *Καθολικὴ ἐπιστολὴ* τοῦ Ἰακώβου ὅτι

«*ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ*». Μιὰ τέτοια, κενὴ καὶ ἀκαρπὴ πίστις δὲν θὰ ξέφυγε ἀπὸ τὴν ἀπλὴ παραδοχὴ ὅτι, ναί, ὑπάρχει Θεός, γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἀδελφός Θεός Ἰάκωβος ἔχει κάθε δίκιο νὰ λέει ὅτι, μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια, «*καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσσουσιν*». Ἡ γνήσια ὅμως πίστις, ἡ ἀληθινὴ πίστις, ἡ συνεπὴς πίστις, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι «*πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη*», ὅπως γράφει ὁ Παῦλος στὴν *Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή*.

Ἐπὶ αὐτὴν ὅμως καὶ μία ἀκόμη ἔννοια ὑπὸ τὴν ὁποία θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε τὸ «*Πρόσθετε ἡμῖν πίστιν*», τὸ αἴτημα δηλαδὴ γιὰ περισσότερη πίστις. Σύμφωνα μὲ αὐτὴν, ἀνάμεσα στὴ λιγώτερη καὶ τὴν περισσότερη πίστις δὲν ὑπάρχει ἀπλῶς καὶ μόνον ποσοτικὴ διαφορὰ· ὑπάρχει μιὰ διαφορὰ βαθύτατα *ποιοτική*.

Γιὰ νὰ τὸ καταλάβουμε αὐτό, εἶναι χρήσιμο νὰ θυμηθοῦμε ἐδῶ τὴ διάκριση ποὺ ἔκανε ὁ Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης, μιλώντας γιὰ τὴν προσευχὴ, ἀνάμεσα στὴ «*μικρὴ*» καὶ τὴ «*μεγάλη*» πίστις: Ἡ «*μικρὴ*» πίστις, ὅπως ἐξηγοῦσε ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς, μᾶς λέει ὅτι ὁ Θεὸς θὰ φέρει τὰ πράγματα ὅπως τὰ θέλουμε. Ἡ «*μεγάλη*» πίστις, ἀπὸ τὴν ἄλλη, μᾶς λέει ὅτι θὰ θέλουμε τὰ πράγματα ὅπως θὰ τὰ φέρει ὁ Θεός. Σίγουρα, καὶ ἡ «*μικρὴ*» πίστις βρίσκεται παραπάνω ἀπὸ τὴν ἀπιστία· ἀλλὰ οὔτε αὐτὴ ἀντέχει. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη νὰ φθάσει στὴ μεγάλη πίστις. Καὶ εἶναι ἀληθινὰ μακάριος ὅποιος ἔχει φθάσει σὲ αὐτὴν. Διότι πραγματικὴ πίστις δὲν εἶναι νὰ λὲς ὅτι ὁ Θεὸς θὰ κάνει ὅ,τι θέλω· πραγματικὴ πίστις εἶναι νὰ λὲς ὅτι θὰ θέλω ὅ,τι κάνει ὁ Θεός.

Εἶναι σημαντικό νὰ καταλάβουμε αὐτὴ τὴ διαφορὰ, διότι σχεδὸν ὅλοι μας, τὶς περισσότερες τοῦλάχιστον φορές, μένουμε στὴ «*μικρὴ*» πίστις. Στὴν προσευχὴ μας μοιάζουμε νὰ ὑποβάλλουμε στὸν Θεὸ ἕναν κατάλογο αἰτημάτων, ζητώντας ἀπὸ Αὐτὸν ἀπλῶς νὰ βάλει τὴν ὑπογραφή του. Ὅσο κι ἂν στὴν Κυριακὴ προσευχὴ διδασκόμαστε νὰ λέμε στὸν Θεὸ «*Γενθήτω τὸ θέλημά σου*», ἐμεῖς στὴν πράξη, τὶς περισσότερες τοῦλάχιστον φορές, στεκόμαστε μπροστὰ στὸν Θεὸ μὲ ἕνα κατὰ βᾶσιν αἴτημα: «*Γενθήτω τὸ θέλημά μου*».

Μιλώντας ἐδῶ γιὰ τὸ θέλημα, ἀξίζει νὰ θυμηθοῦμε αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ ποὺ κατορθώνει ἡ πίστις, ὅπως τὸ περιγράφει ὁ ἀββᾶς Δωρόθεος. Ὁ ἀββᾶς Δωρόθεος, ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους ἀσκητικὸς Πατέρες, ἔζησε τὸν 6ο αἰῶνα καὶ στὴ διδασκαλία του ἐπέμεινε ἰδιαίτερα στὴ σημασία τῆς περικοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος. Καὶ τὸ θαυμαστὸ ποὺ περιγράφει ὁ ἀββᾶς Δωρόθεος εἶναι ὅτι, ὅσο ὁ ἄνθρωπος περικόπτει τὸ ἴδιον θέλημα, τόσο περισσότερο ἀναπαύεται σὲ ὅ,τι γίνεται! «*Οὐ γὰρ θέλει τὰ πράγματα γίνεσθαι ὡς θέλει, ἀλλὰ θέλει ὡς γίνεται*» (δὲν θέλει νὰ γίνονται τὰ πράγματα ὅπως θέλει, ἀλλὰ τὰ θέλει ὅπως γίνονται). Καὶ ἔτσι, «*ὁ μὴ ἔχων ἴδιον θέλημα, πάντοτε τὸ ἴδιον ποιεῖ*». Ἄν προσέξετε, θὰ διαπιστώσετε ὅτι αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ «*μεγάλη*» πίστις, γιὰ τὴν ὁποία μιλάμε ἐδῶ.

Μὲ τὴν ἴδια λογικὴ, ὁ ἅγιος Πορφύριος ἔλεγε: «*Πίστις δὲν σημαίνει, πάντοτε, βεβαιότητα γιὰ τὴν θεραπεία, ἀλλὰ σημαίνει πρωτίστως ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ*». Σὲ τελικὴ ἀνάλυση, πρόκειται ἐδῶ γιὰ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο ὥραϊο ποὺ ἔλεγε ὁ Τσιριντάνης: ὅτι ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι οὔτε αἰσιόδοξος οὔτε ἀπαισιόδοξος· εἶναι *πιστός*. Δὲν ξεκινᾷ δηλαδὴ πεπεισμένος ὅτι θὰ γίνει ὅπωςδήποτε αὐτὸ ποὺ θέλει· οὔτε πάλι νιώθει ὅτι οἱ πάντες καὶ τὰ πάντα συνωμοτοῦν ἐναντίον του· ὄχι· ἀλλὰ ἔχει ἐμπιστοσύνη στὸν Θεὸ, στὸν ὁποῖο ἔχει ἀναθέσει ἑαυτόν.

Ἀξίζει μάλιστα νὰ σημειώσουμε τὸ ἑξῆς: Ἄν διαβάσουμε τοὺς μεγάλους νεώτερους Ἁγίους Ἀγιορείτες Πατέρες ποὺ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν κερδίσει τὴν ἀγάπη τοῦ κόσμου μὲ τὸν ἀπλὸ καὶ μεστὸ πίστης λόγο τους, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ὅλο καὶ περισσότερο, ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὴν πίστις στὸν Θεὸ, ἀντὶ γιὰ τὸν ὅρο «*πίστις*», χρησιμοποιοῦν τὸν ὅρο «*ἐμπιστοσύνη*». Καὶ διόλου τυχαῖα· διότι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἡ «*μεγάλη*» πίστις: ἐμπιστοσύνη.

«*Πρόσθετε ἡμῖν πίστιν*», λοιπόν, Θεέ μου, ὥστε νὰ περάσουμε ἀπὸ τὴ «*μικρὴ*» πίστις στὴ «*μεγάλη*», μᾶλλον δέ, στὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸ θέλημά Σου, ὥστε αὐτὸ νὰ ἀναζητοῦμε καὶ αὐτὸ νὰ μᾶς ἀναπαύει.

Κλείνοντας, πρέπει νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ἕναν ἀκόμη λόγο, ἴσως τὸν βασικὸ, ποὺ μᾶς κάνει νὰ νιώθουμε τὴν ἀνάγκη σήμερα νὰ στραφοῦμε στὸν Κύριο καὶ νὰ τοῦ ζητήσουμε νὰ μᾶς ὀπλίσει, νὰ μᾶς θωρακίσει μὲ περισσότερη πίστις. Ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι ὅτι ὅσοι θὰ ἐπιθυμοῦσαμε νὰ ζήσουμε κατὰ Χριστόν, ἔστω νὰ *ἀγωνισθοῦμε* νὰ ζήσουμε κατὰ Χριστόν, νιώθουμε ὅτι ζοῦμε σήμερα σὲ ἕναν κόσμον ἐχθρικό καὶ ἀφιλόξενο. Ὅτι εἴμαστε λίγοι, ἀπελπιστικά λίγοι, ἐν μέσῳ πολλῶν πολεμίων.

Παντοῦ γύρω μας, ἀξίες καὶ ἰδανικὰ ἀνατρέπονται. Καὶ ὄχι ἀπλῶς ἀνατρέπονται, ἀλλὰ καὶ ποδοπατοῦνται καὶ κλεψύζονται. Παντοῦ κυριαρχεῖ ὁ ἀντίστροφος Μίδας τοῦ ἀθείσμου, ὅπως τόσο παραστατικὰ τὸν εἶχε ὀνομάσει ὁ Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης. Ἀντίστροφος Μίδας, γιατί ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Μίδας, ὁ μυθικὸς βασιλιὰς τῆς Φρυγίας, ἔπιανε στὰ χέρια του ὅτιδήποτε, ἄς ποῦμε λάσπη καὶ χῶμα, καὶ τὸ ἔκανε χρυσάφι· ὁ σύγχρονος Μίδας τοῦ ἀθείσμου πᾶναι στὰ χέρια του χρυσάφι καὶ τὸ κάνει λάσπη καὶ χῶμα... Σὲ ἕνα τέτοιο περιβάλλον, νιώθουμε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀναφωνήσουμε, μαζί μὲ τὸν Δαυὶδ καὶ τὴ Σωσάννα: «*Στενά μοι πάντοθεν*». Νὰ θρηνήσουμε μαζί μὲ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο: «*Ἐρρεῖ τὰ κατὰ, γυνὴ τὰ κατὰ, ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρὸς οὐδαμοῦ, Χριστὸς καθεύδει*». Κάποτε ἔρχεται αὐθόρμητα στὴ σκέψη μας τὸ ἐναγώνιο ἐρώτημα ἀπὸ τὸ Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιο: «*Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;*».

Δὲν ξέρω βέβαια ἂν οἱ χριστιανοὶ ἦταν ποτὲ πολλοὶ στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες. Ἀλλὰ ξέρω ὅτι κάποτε ὁ ἄπιστος ντρέποταν νὰ διακηρύξει τὴν ἀπιστία του· ἐνῶ σήμερα ἔχουμε φθάσει σὲ ἕνα σημεῖο ποὺ ὁ πιστὸς ντρέπεται νὰ διακηρύξει τὴν πίστις του...

Ἀσφαλῶς, οἱ χριστιανοὶ δὲν πόνταραν ποτὲ στοὺς ἀριθμοὺς οὔτε καταπτοῦνταν, ὅταν οἱ πλειοψηφίες ἦταν ἐναντίον τους. Τὴν ἐποχὴ τῶν μαρτύρων οἱ χριστιανοὶ ἦταν μιὰ ἀσήμαντη μειοψηφία μέσα στὴν ἀχανῆ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, ἀλλὰ ἡ ἐποχὴ ἐκεῖνη δὲν παύει νὰ εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς πρὸ μεγάλης δόξας γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Μὲ τὴν ἴδια λογικὴ, δὲν θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ ἀνψυχοῦμε γιὰ τὰ παιδιά μας σήμερα, ποὺ τὰ πιστὰ παιδιά εἶναι μειοψηφία, ἢ ποὺ εἶναι ἀναγκασμένα νὰ ἔχουν στὰ σχολεῖα δασκάλους καὶ καθηγητὲς ποὺ ἐνίοτε διδάσκουν τὴν ἀθεΐα καὶ νὰ μεγαλώσουν σὲ μιὰ κοινωνία ποὺ εἶναι ἡ ἴδια σχολεῖο τοῦ ὕλισμου. Ἄλλωστε, καὶ ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη ἦταν μὲτὰς δεκαοκτῶ χρονῶν, ἀλλὰ «*ἐφίμωσε λαμπρῶς τοὺς κομψοὺς τῶν ἀσεβῶν τοῦ πνεύματος τῆ μαχαίρα*», ὅπως λέμε στὸ ἀπολυτικίό της.

Ἄλλὰ τὸ πρόβλημα μὲ τὰ σημερινὰ παιδιά εἶναι ἄλλο. Καὶ δυστυχῶς τὸ πρόβλημα δὲν ἀφορᾷ μόνο τὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ

**Ἄν διαβάσουμε τοὺς μεγάλους νεώτε-
ρους Ἁγίους Ἀγιορείτες Πατέρες θὰ δια-
πιστώσουμε ὅτι ὅλο καὶ περισσότερο,
ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὴν πίστη στὸν
Θεό, ἀντὶ γιὰ τὸν ὄρο «πίστη», χρησιμο-
ποιοῦν τὸν ὄρο «ἐμπιστοσύνη».**

Φωτογραφία: Νικόλαος Γεωργόπουλος

τῆ γενιὰ τῶν μεγαλυτέρων. Τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι σήμε-
ρα εἴμαστε –μὲ συγχωρεῖτε, ἂν φανεῖ κάπως ἀπόλυτο αὐτὸ ποὺ
θὰ πῶ– ἀκατήχητοι. Ὅ,τι ὑγιὲς ἔχουμε μέσα μας ἀπὸ τὴ φύση,
τὴν οἰκογένεια, τὴν παράδοση, δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ τὸ
ἐκτιμήσουμε σωστά, νὰ τὸ κατανοήσουμε, νὰ τὸ ὑπερασπι-
σοῦμε. Κι αὐτὸ σιγὰ σιγὰ, παραπεταμένο, καταπιεζόμενο καὶ
πανταχόθεν βαλλόμενο, ἀτονεῖ, σβήνει καὶ χάνεται.

Τὸ ὑπ’ ἀριθμὸν ἓνα αἶτημα σήμερα εἶναι τὸ αἶτημα γιὰ
ἐπανακατήχηση, γιὰ ἐπανευαγγελισμό τοῦ λαοῦ μας: νὰ γνωρί-
σουμε ξανά ὡς λαὸς τὴν πίστη, τὴ δύναμη καὶ τὴν ἀλήθεια
τῆς πίστεως μας. Καὶ τὸ ὑπ’ ἀριθμὸν ἓνα ἐρώτημα εἶναι: Ποιὸς
θὰ ἀναλάβει αὐτὴ τὴν ἐπανακατήχηση, αὐτὸν τὸν ἐπανε-
αγγελισμό; Μήπως... τὸ κράτος; Μήπως... τὸ ἐκπαιδευτικὸ
σύστημα καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν;
Ἄς ἀρκεσθοῦμε νὰ ποῦμε ὅτι, καθὼς φαίνεται, δὲν μπορούμε
νὰ ἐπενδύσουμε ἐκεῖ τὶς ἐλπίδες μας... Τότε ποιὸς θὰ ἀναλά-
βει αὐτὴ τὴν ἐπανακατήχηση, αὐτὸν τὸν ἐπανεαγγελισμό;
Προφανῶς, ἡ Ἐκκλησία καὶ ὅσοι βρισκόμαστε μέσα σὲ αὐτήν.

Ἐχουν περάσει σχεδὸν ὀγδόντα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ μία
ἀπὸ τὶς πρῶτες φωτισμένες μορφὲς ποὺ ἀνέδειξε αὐτὸ ἐδῶ τὸ
Ἔργο, ὁ θεολόγος καὶ μέλος τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ἡ
Ζωή» Ἀλέξανδρος Γκιάλας, γνωστὸς ἀπὸ τὸ ποιητικὸ του
ἔργο ὡς ποιητὴς Γ. Βερίτης, ἔλεγε σὲ ἓνα κοινὸ φοιτητῶν τὰ
ἀκόλουθα λόγια, ποὺ μοιάζουν νὰ ἔχουν γραφεῖ στὴ σημερινὴ
ἐποχὴ καὶ γιὰ τὴ σημερινὴ ἐποχὴ:

«Θὰ δουλέψουμε, θὰ φωνάξουμε, θὰ παλέψουμε. Θὰ τοὺς
κάνουμε νὰ μᾶς ἀκούσουν. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει. Καὶ θὰ γίνει ὄχι
μὲ τὰ μέσα τῆς πολιτείας οὔτε μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀρχῶν. Πρέπει νὰ
εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνιζόμαστε μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα
ὄχι τῆς ἐλεύθερης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῆς Ἐκκλησίας ποὺ διετέλεσε
ὑπὸ Νέρωνος καὶ Δεκίους καὶ Διοκλητιανούς. Ἄν δὲν ἀναστή-
σομε μέσα στὴν ψυχὴ μας τὸ πνεῦμα τῶν κατακομβῶν καὶ τοῦ
μαρτυρίου, εἴμαστε ἄχρηστοι γιὰ τὴ σημερινὴ ἐποχὴ. Ὅταν μᾶς
λείπει αὐτὸ τὸ πνεῦμα, θὰ ζοῦμε ἴσως ἀνετώτερα τὴ ζωὴ μας, θὰ
παριστάνουμε ἴσως εὐκολώτερα τὸν ἱεραπόστολο, ἀλλὰ δὲν θὰ
εἴμαστε ἓνα πρᾶγμα: δὲν θὰ εἴμαστε μαθητὲς Ἐκείνου».

Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα, σὲ αὐτὲς τὶς συνθήκες, πρέπει νὰ
ἐργασθοῦμε σήμερα γιὰ τὴν ἐπανακατήχηση, τὸν ἐπανεαγγε-
λισμὸ τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλὰ καὶ ὡς χριστιανικὸ ἔργο πρέπει νὰ
νιώσουμε ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ δικὸ μας καθήκον σήμερα. Αὐτὴ
εἶναι ἡ δικὴ μας ἀποστολή. Ἡ, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε μὲ ἀκόμα
μεγαλύτερη ἔμφαση, αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς ὑπαρξῆς μας.
Ἔνα μόνον πρᾶγμα μᾶς χρειάζεται. Καὶ αὐτὸ ζητᾶμε. Κύριε,
«πρόσθετε ἡμῖν πίστιν».

Επιμέλεια:
Ἰωάννης Τσέντος
Δρ. Φιλοσοφίας

ΤΟ ΜΑΝΙΟΥΑΛ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ 'Η Quoi faire mon Dieu?

Φωτογραφία: Βασίλης Λόντος

*"Αυτό το τραγούδι δεν είναι για σένα μιλάει για ένα μικρό ξωπικό μιλάει για ένα τρένο με καλασμένα φρένα[...]
Μιλάει για θυσίες και σταυρούς κατάλαβες πράγματα που σου 'ναι ξένα αυτό το τραγούδι δεν είναι για σένα"¹*

Διάφανα Κρίνα

Τον πρώτο¹ χρόνο της σχολής γράφτηκα στο διδασκαλείο ξένων γλωσσών του ΕΚΠΑ να μάθω επιτέλους γαλλικά. Έτσι, η ως άνω φράση (=τι να κάνω Θεέ μου) είχε γίνει το μότο της αγχωμένης μου ζωής, για ένα μακρό διάστημα που όντως δεν ήξερα τι να κάνω και πώς να χειριστώ κάποιες καταστάσεις.

¹ Αυτό το τραγούδι δεν είναι για σένα, Διάφανα Κρίνα, Δίσκος: Έγινε η απώλεια συνήθειά μας, 1996.

Μα είναι αλήθεια. Βγαίνουμε στη ζωή μην ξέροντας τίποτα γι' αυτήν, ή ίσως ένα - δυο πράγματα ή και εκατό - που και πάλι δεν είναι αρκετά. Είναι γνώσεις από την μικρή ως τότε εμπειρία μας, από διηγήσεις άλλων ή από βιβλία. Κι άμα τυγχάνεις και ολίγον διαβασμένος και έχεις και μια κάποια ιδεούλα για τον εαυτό σου ως η γράφουσα, εκεί είναι που τα πράγματα δυσκολεύουν ανησυχπητικά, γιατί δεν φτάνει που δεν ξέρεις τι σου γίνεται, πού πατάς και πού πηγαίνεις, νομίζεις κιόλας ότι ξέρεις πολύ καλά, και

θέλεις να επεμβαίνεις με το ζόρι στη ζωή τη δική σου² και στον άλλων, με πιθανώς ολέθρια αποτελέσματα - ευτυχώς φυλάει ο Θεός και τα ψωνισμένα παιδιά Του και τους γύρω τους.

Προς Θεού, δεν τίθεται κατά των βιβλίων και της φιλιανωνσίας, πώς θα μπορούσα, θα τρίζουν τα κόκκαλά μου κι ας ζω ακόμα (ίσως κατά το χρίτσι - χρίτσι που κάνουν τα γόνατα του Αλκίνοου³ - ώρα του καλή). Τίθεται κατά της άνισης μοιρασιάς της σοφίας που είναι βιωμένη και άρα γνήσια, έναντι της γνώσης της αποκτημένης από τα βιβλία και την παρατήρηση της ζωής των άλλων. Το ανησυχητικό λοιπόν είναι όταν υπερτερεί κατά πολύ η δεύτερη της πρώτης. Αυτή η δεύτερη είναι καλή και άγια και χρήσιμη και βοηθητική αλλά έχει την κακή συνήθεια να νομίζει ότι αυτή είναι κι άλλη καμιά. Ότι αυτή ξέρει και σου εσύ. Είναι λοιπόν ανάγκη να της βάλεις όρια. Να ξέρεις ότι είναι απλώς ένα βοήθημα, μια κάποια συνήθης μάλλον έκβαση των πραγμάτων που είναι πιθανόν να συμβεί και στην δική σου ζωή - όμως μόνον αυτό. Δεν σε καθιστά σοφό, ούτε αλάνθαστο, και επ' ουδενί κριτή των άλλων! **Όχι, δεν ξέρεις τίποτα φίλε μου διαβασμένη ή προσεχτική παρατηρητή, αν δεν το έχεις ζήσει στο πετσί σου!** Όπως λέει ο βασανισμένος και άρα σοφός Μίτσια Καραμάζωφ στους ομώνυμους αδελφούς: **«Μα ας είναι... Τα βάσανα του άλλου δεν σε κάνουν σοφότερο⁴».**

Κι όπως λέει κι η παροιμία μας: **«Αν δεν πάθεις δεν θα μάθεις».** Όχι με την έννοια ότι είσαι απαραίτητως απρόσεχτος κι επιπόλαιος και θα καείς με τον κυλό και μόνο τότε θα αρχίσεις να τον φουσάς (και μετά θα γίνεις γελοίος φουσώντας και το γιαούρτι), γιατί ναι, μπορείς να αποφύγεις να καείς αν στήσεις λίγο ευήκοον ους στις συμβουλές και τις εμπειρίες των άλλων, αλλά εννοώντας την δυστυχώς αιώνια και πανανθρώπινη αλήθεια σύμφωνα με την οποία **οποιαδήποτε εμπειρία αλλιώς αντχει μέσα σου όταν σε αφορά κι αλλιώς όταν αφορά άλλους. Και αν δεν την έχεις ζήσει, δεν πα να έχεις διαβάσει μελέτες επί μελετών και να έχεις παρατηρήσει μυριάδες ανθρώπων... Δεν ξέρεις τίποτα γι' αυτήν. Απλά «έξω απ' τον χορό πολλά τραγούδια λες».**

Δεν σας έχει τύχει εσάς να βλέπετε «ολοκάθαρα» σε ένα θέμα ενός φίλου σας τι είναι καλό να πράξει και να εκνευρίζετε που αυτός δεν το βλέπει και κάνει το λάθος - και αργότερα που σας τυχαίνει εσάς κάτι παρόμοιο, να πάτε πλησίον και καμαρωτοί να διαπράξετε το ίδιο ακριβώς λάθος- αυτό λέω, που βλέπατε «ολοκάθαρα». **Αλλά είπαμε, εν ᾧ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε⁵ (ή «ό,τι κοροϊδεύω στο κεφάλι μου το λούζομαι»). Και πάλι καλά.**

Ας μαζευτούμε λίγο οι «σοφοί» κι οι διαβασμένοι κι οι προσεχτικοί παρατηρητές του κόσμου τούτου. Ας σεβαστούμε λίγο περισσότερο όχι μόνον τους άλλους,

αλλά και τον εαυτό μας τον ίδιο, κι ας μην του κάνουμε τόσο τον έξυπνο. Όχι, δεν ξέρει πάντα το μυαλουδάκι μας καλύτερα. Η λογική κι η γνώση (= οι λογισμοί μας) παίζουν πολύ περίεργα παιχνίδια μερικές φορές. Μαζέψτε τα λίγο. Φτιάχτηκαν για να είναι βοηθοί, όχι τύρανοι μας.

Ξεκίνησα όμως να γράψω αυτό το άρθρο για να πω πόσο πολύτιμο είναι το να έχεις πνευματικό - λίγο πελαγοδρόμπα... Ας το πω έστω τώρα διότι **«Κάλλιο αργά παρά ποτέ»** (αγαπώ τις παροιμίες για χίλιους λόγους, π.χ. επειδή είναι διαχρονικές σαν το νερό, και καταστάλαγμα εμπειρίας αιώνων ή όταν γράφω στην «Παρεμβολή» το ότι ως λαϊκές δημιουργίες δεν απαιτούν βιβλιογραφία - αγαπημένη μου συντακτική επιτροπή).

Λοιπόν, αρχής γενομένης απ' τον Όμηρο, σ' όλα τα παραμύθια (που *«δεν είναι αλήθεια, αλλά τουλάχιστον δεν είναι ψέματα, όπως αυτά που αραδιάζεις κύριε Megaman⁶»*) ο βασιλιάς περιτριγυρίζεται από τους γέροντες σοφούς του, να τον συμβουλεύουν για τα ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει.

Και είναι απλά υπέροχο που σήμερα η μπτέρα - Εκκλησία φροντίζει να έχουμε κι εμείς, ο κάθε απλός άνθρωπος από εμάς, χωρίς το παραμικρό τίμημα, έναν δικό μας προσωπικό «γέροντα σοφό», τον δικό μας προσωπικό πνευματικό πατέρα να μας συμβουλεύει, να μας ακούει και να μας καταλαβαίνει, να ξεμπλέκει τα μπερδεμένα και να φωτίζει τα σκοτεινά, να μας βοηθάει να καταλάβουμε, να μάθουμε και να διορθώσουμε τον εαυτό μας και να χαράξουμε την πορεία μας στην ζωή. Γιατί μπορεί να μην είμαστε βασιλιάδες, αλλά είμαστε κυβερνήτες της ζωής μας και επιδρούμε και στις ζωές των άλλων. Κι αυτό δεν είναι ούτε λίγο ούτε μικρό - ίσα-ίσα απαιτεί πολλή προσοχή και σοφία - αυτά ακριβώς που ξεκινάμε τη ζωή μας είτε χωρίς να τα έχουμε είτε έχοντάς τα όπως λέγαμε σε μια κάπως επικίνδυνη κι επίφοβη μορφή.

Στην εποχή μας λοιπόν, που *«οι γέροι χωριστά οι νέοι άλλο πράμα, όποιος τους θέλει αντάμα πληρώνει ακριβά⁷»*, που με τον έναν ή τον άλλον τρόπο έχουν στερηθεί οι νέοι την πείρα και την σοφία των μεγαλύτερων, είναι τεράστιο και ανεκτίμητης αξίας δώρο ένας καλός πνευματικός... Ας το εκμεταλλευόμαστε εν πλήρει συνειδήσει κι ευγνωμοσύνη.

Κι εκτός από πνευματικό, έχουμε και μάνιουαλ (manual: οδηγίες χρήσης, **το βιβλιάρκι σε χίλιες γλώσσες που έρχεται μαζί με κάθε συσκευή που αγοράζουμε, από τοστιέρα έως αυτοκίνητο, και βαριόμαστε του θανατά να διαβάσουμε**). Μιλώ φυσικά για τον λόγο του Θεού, την όντως σοφία στον κόσμο αυτόν. Μα ως μάνιουαλ που είναι τυγχάνει κι αυτός συχνά της ίδιας αντιμετώπισης... - και είναι τόσο κρίμα.

2 ΣτΣ: Όχι δεν παραδοξολογώ. Είναι δυο διαφορετικά πράγματα, οι στην ώρα τους αποφάσεις που καλείται να πάρει ο καθένας για την ζωή του, και οι με το ζόρι, άκαιρα και παράταιρα, επεμβάσεις που κάνει στην ζωή του.

3 Ήταν ανάγκη, Αλκίνοος Ιωαννίδης, Δίσκος: Νεροποντή, 2009

4 Αδελφοί Καραμάζωφ, Φ. Ντοστογιέφσκι, μτφρ. Α.

Αλεξάνδρου, Εκδ. Γκοβόστης, 1990.

5 Ματθ. 7,2.

6 Ένα παράξενο τραγούδι, Τα ξύλινα σπαθιά, Δίσκος: Μια ματιά σαν βροχή, 1997

7 Αχαρνείς-Παράβαση, Δ. Σαββόπουλος, Δίσκος: Ο Αριστοφάνης που γύρισε από τα θυμαράκια - Αχαρνής, 1977.

«Η καθοριστική σημασία της αγκαλιάς και των ορίων στα παιδιά και τους ενήλικες»

Ιακώβου Θ. Μαρτίδη
Ψυχιάτρου – Συγγραφέα*

Η αγκαλιά σημαίνει σ' αγαπώ, σημαίνει σε αναγνωρίζω, σημαίνει σε δέχομαι, σημαίνει σε συγχωρώ, σημαίνει ασφάλεια, σημαίνει αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, αυτοσεβασμό.

Φωτογραφία: Μαριάννα Νανά

Μέρος Α': Η σημασία της αγκαλιάς

Πριν μιλήσουμε για την καθοριστική σημασία της αγκαλιάς και των ορίων στο παιδί και στον ενήλικα, θα πρέπει ευθύς εξαρχής να πούμε ότι, παρότι όλοι θα διαβάσουν παρακάτω ακριβώς τις ίδιες λέξεις, τις ίδιες φράσεις γραμμένες με το ίδιο κίνητρο, με το ίδιο συναίσθημα, εν τούτοις, δεν θα αντιληφθούν όλοι τα ίδια ακριβώς πράγματα γιατί καθένας θα διαβάσει το κείμενο μέσα από το προσωπικό του φίλτρο, επηρεασμένος από την δική του εμπειρία, αλλά και από την ψυχολογία της στιγμής. Με άλλα λόγια ο καθένας έχει τον δικό του τρόπο ερμηνείας που είναι προσωπικός. Η ερμηνεία των γεγονό-

των, των «ορωμένων», των λεγομένων, έχει πολλές φορές μεγαλύτερη σημασία από τα ίδια τα γεγονότα. Χιλιάδες χρόνια πριν είχε πει ο Επίκτητος ότι «*ταράσσει τους ανθρώπους ου τα πράγματα αλλά τα περί των πραγμάτων δόγματα*», δηλαδή αυτό που ταράζει, που φοβίζει, που αγχώνει τους ανθρώπους ή και τους χαροποιεί, τους δίνει κουράγιο, δεν είναι αυτά καθ' αυτά που συμβαίνουν, αλλά το πώς ερμηνεύουν οι άνθρωποι αυτά που συμβαίνουν. Η λέξη δόγμα έχει σχέση με το ρήμα δοκώ που σημαίνει νομίζω, άρα λοιπόν το τι θα νομίσете εσείς διαβάζοντας το κείμενο αυτό, έχει μεγαλύτερη αξία από αυτά που είναι γραμμένα. Για παράδειγμα αν ένας ιερέας πει στο εκκλησίασμα ότι ο Θεός είναι σαν τον πατέρα μας και αυτό το ακούσουν τρία

Η αγκαλιά είναι ένα «γεια στα χέρια σου άνδρα μου», «ωραίο το φαγητό», «τι ωραία τα μαλλιά σου», «σ' ευχαριστώ», ένα χαμόγελο, μια τρυφερή ματιά, ένα άγγιγμα στον ώμο, ένα «παρακαλώ», ένα «χαίρομαι που σε βλέπω». Όλα αυτά είναι αγκαλιές και τις έχουμε ανάγκη.

Φωτογραφία: Βλάσης Λόντος

πεντάχρονα παιδάκια, το πρώτο μπορεί να το ακούσει και να νιώσει τρισευτυχισμένο διότι έχει έναν καλοκάγαθο πατέρα, ο οποίος κάθε μέρα είναι με τον καλό του λόγο, με το χαμόγελο, με το παιχνίδι καθώς σκέφτεται: «αφού και ο Θεός είναι σαν τον πατέρα μου, τι άλλο θέλω εγώ!». Το ακούει ένα δεύτερο πεντάχρονο παιδάκι και αδιαφορεί σε αυτό που ακούει γιατί έχει έναν αδιάφορο πατέρα - τι είχαμε, τι χάσαμε! Το ακούει και ένα τρίτο πεντάχρονο παιδάκι και τρέμει από το φόβο του, κυριολεκτικά, διότι έχει έναν πατέρα που καθημερινά το ξυλοφορτώνει - άρα αν ο Θεός είναι σαν τον πατέρα μου έχω καεί! Βλέπετε, λοιπόν, ότι ενώ ειπώθηκε μια φράση που αποτελείται από τις ίδιες λέξεις, δεν ένοιωσαν όλοι το ίδιο πράγμα.

Γνωρίζουμε ότι η **πρώτη ανάγκη** του ανθρώπου είναι η **αναπνοή**. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να επιβιώσει αν δεν εισπνεύσει οξυγόνο για 4-5 λεπτά. Η **δεύτερη ανάγκη** είναι η ανάγκη για **νερό** κι έπειτα για **διατροφή**. **Στις πρωτόγονες κοινωνίες ο άνθρωπος αγωνιζόταν**

καθημερινά για να εξασφαλίσει την επιβίωση, τα προς το ζην. Να εξασφαλίσει δηλαδή καθημερινά νερό και φαΐ, αγωνιζόταν να προφυλαχθεί από τα άγρια θηρία και από τα στοιχεία της φύσης. Βέβαια κάποια στιγμή ένας ευλογημένος άνθρωπος ανακάλυψε τη φωτιά και έτσι, γύρω από τη φωτιά, άρχισαν να συγκεντρώνονται οι άνθρωποι, για να ζεσταθούν, και αβίαστα σχηματίζονταν μεγάλες οικογένειες, γίνονταν ομάδες - καθώς η ομάδα είχε δύναμη. Όταν εξασφάλισε ο άνθρωπος το «ζην» άρχισε να αναρωτιέται και να προβληματίζεται για το «ευ ζην». **Σήμερα λοιπόν εμείς αγωνιζόμαστε για το «ευ ζην»**. Γιατί το ζητούμενο δεν είναι να έχουμε, το ζητούμενο είναι να είμαστε. Το ζητούμενο δεν είναι να έχουμε ένα μεγάλο κατά κεφαλήν κεφάλαιο. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που έχουν τα πάντα αλλά είναι δυστυχισμένοι, γιατί **η ευτυχία δεν κρύβεται στο έχειν αλλά στο είναι. Ο πλούτος της ζωής μας είναι οι σχέσεις μας και όσο ποιοτικότερες είναι οι σχέσεις**

μας, τόσο ποιοτικότερη είναι η ζωή μας, άρα τόσο πιο πλούσιοι είμαστε.

Η πρώτη σημαντική σχέση είναι η σχέση με τον εαυτό μας. Εάν δεν τα έχουμε καλά με τον εαυτό μας, είναι πολύ δύσκολο να τα έχουμε καλά με τον οποιονδήποτε. Αν εγώ δεν τα έχω βρει με τον εαυτό μου, είναι πολύ δύσκολο να δημιουργήσω καλή σχέση με τον οποιονδήποτε, για παράδειγμα με τον άντρα μου, με την γυναίκα μου, με τα παιδιά μου. Είναι καλό να αγαπάμε τον εαυτό μας, να τον φροντίζουμε. Θα μου πείτε: αυτό δεν είναι εγωιστικό; Όχι! «Αγάπα τόν πλησίον σου ώς σεαυτόν» (Ματθ. 22,39)! Στο αεροπλάνο δίνονται οι εξής οδηγίες: Σε περίπτωση που πέσει η πίεση του αέρα στην καμπίνα, αυτόματα, θα πέσουν μάσκες. Πρώτα φοράτε εσείς οι μεγάλοι τη μάσκα και μετά τη φοράτε στο μικρό παιδί, γιατί αν βάλετε πρώτα μάσκες στο παιδί και εσείς λιποθυμήσετε, ο μικρός δεν θα μπορέσει να σας βάλει την μάσκα. Πρώτα θα φορέσετε, σε περίπτωση προσθαλάσσωσης, εσείς σωσίβια για να σωθείτε και μετά θα σώσετε το παιδί σας κ.ο.κ. Άρα, λοιπόν, αν θέλετε καλύτερες σχέσεις με τα παιδιά σας, φροντίστε πρώτα τον εαυτό σας, αν θέλετε ποιοτικότερες σχέσεις με τον άντρα σας, με τη γυναίκα σας, φροντίστε τον εαυτό σας. Ο Φρόνυτ τονίζει ότι βασική ανάγκη του ανθρώπου και μέσα στην φύση του είναι όχι μόνον να δημιουργήσει σχέσεις με τους συνανθρώπους του, αλλά να τις δημιουργεί μέσα σε αγαπτικό πλαίσιο.

**Ποια είναι τα ενεργητήματα ενός ανθρώπου αν δέχεται πολλές αγκαλιές στην ζωή του και πώς δι-
αμορφώνεται η ζωή του ανθρώπου αν σπανίζουν
οι αγκαλιές;**

Δυστυχώς, πριν μερικές δεκαετίες υπήρχε η αντίληψη που αποδείχτηκε επιστημονικά ότι ήταν λάθος, ότι δεν πρέπει να παίρνομε συχνά αγκαλιές τα παιδιά μας για να μην κακομαθαίνουν. Αυτό υπήρχε ως αντίληψη, κυρίως, για τα αγόρια, για να μην γίνουν μπέμπηδες και ευαίσθητα. Αυτό αποδείχτηκε ότι ήταν ένα τραγικό λάθος και πολλοί γονείς, ενώ ήταν καλοί γονείς και αγαπούσαν τα παιδιά τους, στερούσαν από αυτά την αγκαλιά που σημαίνει πολλά πράγματα. **Η αγκαλιά σημαίνει σ' αγαπώ, σημαίνει σε αναγνωρίζω, σημαίνει σε δέχομαι, σημαίνει σε συγχωρώ, σημαίνει ασφάλεια, σημαίνει αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, αυτοσεβασμό. Είναι όλα αυτά η αγκαλιά.**

«Αστο το μωράκι να κλαίει, θα συνηθίσει, θα μάθει» και πραγματικά, μπορεί μετά από τέσσερις-πέντε φορές το μωράκι να έπαιρνε το μήνυμα ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη αγκαλιά, δηλαδή η μάνα ή ο πατέρας δε σε αγαπάει, δε σε φροντίζει. Έπαιρνε το μήνυμα ότι κανείς γονιός δεν είναι διαθέσιμος και δεν έκλαιγε. Δεν έκλαιγε μεν, αλλά, μετρήσεις που έγιναν σε τέτοια παιδιά έδειξαν ότι η ορμόνη του άγχους ήταν στα κόκκινα, ενώ φαινόταν ήσυχια και οι γονείς είχαν την ψευδαίσθηση ότι έκαναν σωστά τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Τα ίδια παιδιά, ως ενήλικες αργότερα θα είναι πολύ αγχώδεις, αγχωτικοί και ανασφαλείς. **Πέραν αυτού, θα ψάχνουν να βρουν μια αγκαλιά υποκατάστατο - και υπάρχουν πολλές τέτοιες αγκαλιές.** Θα τις ψάχνουν από μια άλλη ομάδα, αφού η ομάδα της οικογένειας, που είναι η πρωταρχική ομάδα, δεν τους αγκάλιασε, για να πάρουν την ασφάλεια

που τους λείπει. Για να γίνει αυτό κατανοητό θα σας πω ένα παραστατικό παράδειγμα. Σκεφθείτε κάποιον που έχει να πει νερό τρεις μέρες. Ο άνθρωπος αυτός, αφού δεν βρήκε καθαίο νερό να πει που έχει άμεση ανάγκη, στην πρώτη λακκούβα με λασπόνερο που θα βρει, θα σκύψει και θα πει, το βρώμικο νερό γιατί το επιτάσσει η ανάγκη της επιβίωσης. Ο πιο σημαντικός άντρας στη ζωή ενός νεογέννητου κοριτσιού είναι ο πατέρας της, γιατί ο πατέρας θα την πάρει αγκαλιά, θα την ντύσει, θα την ξεντύσει, θα την κάνει μπάνιο. Θα της πει σ' αγαπώ, είσαι ωραία, αξίζεις. Αν δεν τα πάρει από τον πατέρα της, να είστε βέβαιοι ότι στα δεκαπέντε, στα δεκάξι, στα δεκαοκτώ της χρόνια, στον πρώτο τυχόντα άντρα που θα συναντήσει, και ο οποίος θα της πει σ' αγαπώ, εκείνη θα πέσει στην αγκαλιά του. Γιατί; Γιατί το έχει ανάγκη. Και μετά θα της βάλουν και ταμπέλα ότι είναι ανήθικη, χωρίς να γνωρίζουμε ότι πίσω από αυτό το «ανήθικο» κορίτσι, κρύβεται μια τεράστια ψυχική ανάγκη για αγκαλιά που δεν την πήρε ποτέ. Άρα, λοιπόν, **είναι πάρα πολύ σημαντικό να μην είμαστε τσιγκούνηδες στις αγκαλιές, όχι μόνο προς τα παιδιά μας, αλλά και μεταξύ μας και με τρίτους. Και η αγκαλιά δεν είναι μόνο η σωματική αγκαλιά. Η αγκαλιά είναι ένα «γεια σου χέρια σου άνδρα μου», «ωραίο το φαγητό», «τι ωραία τα μαλλιά σου», «σ' ευχαριστώ», ένα χαμόγελο, μια τρυφερή ματιά, ένα άγγιγμα στον ώμο, ένα «παρακαλώ», ένα «χαίρομαι που σε βλέπω». Όλα αυτά είναι αγκαλιές και τις έχουμε ανάγκη. Αλλά προσέξτε: όλοι τις έχουμε ανάγκη; Ναι, όλοι τις έχουμε ανάγκη. Στον ίδιο βαθμό τις έχουμε ανάγκη; Όχι.**

Ένα παιδί που είναι χορτάτο από αγκαλιές κατά τα πρώτα παιδικά του χρόνια, έχει πολύ λιγότερη ανάγκη από ένα άλλο παιδί που του λείπουν οι αγκαλιές. Άρα λοιπόν είναι πολύ σημαντικό πράγμα να δίνουμε τις αγκαλιές στα παιδιά μας. Θα μου πείτε «εντάξει πολύ ωραία τα λες γιατρέ, αλλά εγώ που αλλιώς μου τα είχαν μάθει και δεν έχω δώσει αγκαλιές, τώρα το 'χασα το παιχνίδι;» Όχι. Στο τελευταίο μου βιβλίο αναφέρω ένα παράδειγμα πραγματικό, για την αλλαγή της σχέσης μιας 83χρονης μάνας με τον 57χρονο γιο της, όπως μου διηγήθηκε δακρυομένος ο ίδιος ο γιος της. Πρώτη φορά στη ζωή της, η μάνα του, πήρε τηλέφωνο να του ζητήσει συγγνώμη για τις αγκαλιές που του στέρησε! Το να αλλάξει μια 83χρονη μάνα, αυτό είναι ένα πάρα πολύ αισιόδοξο μήνυμα. Όλοι μας κάνουμε λάθη και θα κάνουμε μέχρι να πεθάνουμε. Είμαστε άνθρωποι. Το ζητούμενο είναι να έχουμε λίγο ανοιχτή ματιά και να είμαστε λίγο καλοπροαίρετοι, ώστε να αξιοποιήσουμε τα λάθη και από σήμερα να προσπαθήσουμε να κάνουμε μισό βήμα, ένα βήμα, ενάμισι βήμα, προς τη σωστή κατεύθυνση, ανάλογα με τη δυνατότητα και τη διάθεση του καθενός.

Η αγκαλιά όπως και το άγγιγμα είναι **βασική ανάγκη** του ανθρώπου. Είναι **απαραίτητη προϋπόθεση για να αναπτυχθούν φυσιολογικά τα παιδιά.** Η ζωή έχει φροντίσει και «εξαναγκάζει» τούς γονείς να αγγίζουν και να αγκαλιάζουν τα παιδιά τους πολλές φορές. Για να το ταΐσουν, για να ρευτεί, να το αλλάξουν, να το πλύνουν, να το νανουρίσουν, να το κοιμίσουν, να το πάρουν αγκαλιά όταν κλαίει... Το άγγιγμα **διεγείρει τόν οργανισμό**

τού παιδιού και το βοηθά στην υγιή ψυχοσωματική του ανάπτυξη. Τα παιδιά που μένουν συστηματικά παραμελημένα, τα παιδιά που για οποιοδήποτε λόγο δεν παίρνουν ικανές αγκαλιές, θα παρουσιάσουν κάποια στιγμή πολλά ψυχοσωματικά προβλήματα. Σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να μεταπέσουν σε ψυχικό και σωματικό μαρασμό.

Καθώς μεγαλώνει το παιδί, η αρχική του ανάγκη για αγκαλιά, εξακολουθεί να υπάρχει, αλλά διαφοροποιείται και εισπράττεται συμπληρωματικά με τη μορφή της αναγνώρισης, της αποδοχής, της αίσθησης ότι αξίζει. Ένα χαμόγελο, ένα τρυφερό νεύμα, μία λέξη αγάπης, ένα κτύπημα στην πλάτη, ένα μπράβο, ισοδυναμούν με αγκαλιά. Όπως η σωματική αγκαλιά, έτσι και αυτές οι μορφές «αγκαλιάς» επηρεάζουν θετικά το παιδί, τόν έφηβο, τόν ενήλικα.

Παιδιά που μεγάλωσαν σε ορφανοτροφεία, ακόμα και αν μεγάλωσαν σε ωραίες συνθήκες, με πολύ καλές υλικοτεχνικές υποδομές και σε ασφαλές πλαίσιο, παρουσίαζαν ψυχοκινητική καθυστέρηση, εξ αιτίας του γεγονότος ότι δεν πήραν αγκαλιές. Τις πάσης φύσεως αγκαλιές που θα έπαιρναν από τούς φυσικούς γονείς.

Τα παιδιά που μένουν παραμελημένα για οποιονδήποτε λόγο, θα παρουσιάσουν κάποια στιγμή πολλά προβλήματα και, μάλιστα, σε ακραίες περιπτώσεις, μπορούν να πέσουν και σε ψυχικό μαρασμό και να κινδυνεύουν πεθάνουν από ψυχολογικό μαρασμό. Ο μικρότερός μου πελάτης ήταν μινών. Πέθαινε το μωράκι από ψυχικό μαρασμό και μια νοσοκόμα αναρωτήθηκε γιατί αφού όλες οι εξετάσεις ήταν φυσιολογικές, αυτό αντί να βάζει γραμμάρια έχανε, αντί να χαμογελάει ήταν τελείως βλοσυρό, νωθρό. Σκέφτηκε ότι μπορεί να είναι ψυχολογικό το αίτιο. Πραγματικά οι γονείς ήταν τελείως, μα τελείως ακατάλληλοι να είναι γονείς και η δική μου οδηγία ήταν ότι θα έπρεπε να πάρουν με δικαστική απόφαση την προσωρινή επιμέλεια του παιδιού οι παππούδες. Το παιδάκι, αφού πέρασε στα χέρια των παππούδων του, μέσα σε ένα μήνα άρχισε να παίρνει τα πάνω του. Πέθαινε το τριών μινών νεογέννητο βρεφάκι από ψυχικό μαρασμό. Δεν μπορούσε να πει πονάω, δεν μπορούσε να πει πνίγομαι, δεν μπορούσε να πει δεν είναι γονείς αυτοί, αλλά μιλούσε το σώμα. **Αλλά και ως ενήλικες, όταν δε μιλάει το στόμα, μιλάει το σώμα. Και το σώμα μιλάει μέσα από το σύμπτωμα και, πολλές φορές, μέσα από την αρρώστια, είτε κατάθλιψη είναι αυτή είτε καρκίνος. Γιατί σχεδόν όλες οι αρρώστιες έχουν και μια ψυχολογική βάση. Η αγκαλιά λοιπόν είναι καθοριστικής σημασίας για την ψυχοσωματική ανάπτυξη όλων μας και, ιδίως, των παιδιών. Δημιουργεί συναισθηματική επαφή, καλλιεργεί όπως είπαμε την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, τον αυτοσεβασμό. Γαλννεύει τα παιδιά και τα βοηθάει να έχουν πληρότητα και χαρά.**

Σήμερα είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι οι αγκαλιές κάνουν καλό στην ψυχική και τη σωματική υγεία. **Είναι γνωστό ότι όταν αγκαλιαζόμαστε εκκρίνεται μία φυσική ορμόνη, η ορμόνη της οξυτοκίνης η οποία βοηθάει να έρθουμε ακόμα πιο κοντά, ενισχύει το δέσιμο και νιώθουμε όμορφα και ωραία. Μια ζεστή, επίσης, αγκαλιά μειώνει την κορτιζόλη,**

την ορμόνη του άγχους, πρεμεί την ψυχή και χαλαρώνει το σώμα. Αν, λοιπόν, τα μωρά μας, τα παιδιά μας αλλά και τα μεγάλα παιδιά, αλλά και εμείς οι ενήλικες παίρνουμε πολλές αγκαλιές, ιδίως στη μικρή ηλικία, τότε μειώνονται οι πιθανότητες τα παιδιά αυτά να διαμορφωθούν σε αγχώδεις και αγχωτικούς ενήλικες. Μέσα τους θα έχουν ήδη μία προίκα, όχι γονιδιακά κληροδοτούμενη, αλλά επίκτητα αποκτώμενη, που την απέκτησαν μέσα στην οικογένεια στην οποία βίωσαν από μικροί αυτή την ηρεμία της ψυχής και τη χαλάρωση του σώματος μέσα από την αγκαλιά, τον καλό λόγο, την ενθάρρυνση, όλα όσα αγκαλιάζουν (όχι μόνο σωματικά) το παιδί και του δημιουργούν ένα κλίμα εσωτερικής ασφάλειας που είναι πάρα πολύ σημαντικό στοιχείο. Εμείς πολλές φορές απαιτούμε από τα παιδιά μας να συμπεριφέρονται σωστά, αποτελεσματικά, να κερδίζουν τη ζωή, χωρίς να τα έχουμε εκπαιδεύσει. **Πώς εμβολιάζουμε τα παιδιά μας και εκτίθενται μετά στα μικρόβια χωρίς να έχουν πρόβλημα γιατί είναι εμβολιασμένα; Έτσι, λοιπόν, θα πρέπει να τα εμβολιάζουμε και ψυχολογικά για να μπορούν μεθαύριο απέναντι στο οποιοδήποτε πρόβλημα να το διαχειρίζονται κατά το δυνατόν αποτελεσματικότερα.** Βέβαια, το εμβόλιο αυτό το ψυχικό δεν είναι τόσο απλό όπως το βιολογικό. Το δεύτερο γίνεται με μία ένεση, είναι πάρα πολύ απλό πια στις μέρες μας και σώζει ζωές. Αλλά, αντίστοιχα, σώζονται ζωές εάν έχει πάρει τη σωστή εκπαίδευση μέσα σε ένα αγαπητικό πλαίσιο στην οικογένειά σου.

Μια παγκοσμίως γνωστή αγκαλιά είναι αυτή που έκανε η Brielle στη δίδυμη αδερφή της, την Kyrie, στη Μασαχουσέτη των Η.Π.Α. το 1995. Τα δίδυμα νεογέννητα ήταν υπερβολικά αδύνατα και ιδιαίτερα η Kyrie. Γεννήθηκαν σχεδόν ένα κιλό. Η Kyrie δεν μπορούσε να ηρεμίσει, έκλαιγε συνέχεια και οι σφυγμοί της κυμαινόταν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Μια νοσοκόμα, παραβιάζοντας το πρωτόκολλο, έβαλε τα δύο βρέφη στην ίδια θερμοκοιτίδα. Η Brielle αγκάλιασε την αδερφή της. Αμέσως οι σφυγμοί της Kyrie επανήλθαν στα κανονικά επίπεδα και σταμάτησε να κλαίει. Η κατάστασή της, με τα δυο νεογέννητα συνεχώς αγκαλιασμένα, μέρα με τη μέρα, βελτιωνόταν. Σε μερικές εβδομάδες η υγεία της αποκαταστάθηκε. Η φωτογραφία γνωστή ως (rescuinhug), δηλαδή η αγκαλιά που έσωσε τη ζωή, θεωρείται από τις φωτογραφίες που προκαλούν έντονα συγκινησιακά συναισθήματα.

Η αγκαλιά λοιπόν δίνει ζωή στη ζωή μας και ενίοτε σώζει και κυριολεκτικά τη ζωή μας!

(Συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος, με το «Μέρος Β΄: Η σημασία των ορίων»)

* Ο κ. Μαρτίδης έχει συγγράψει τα εξής βιβλία που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις «Αρμός»: «Η αγάπη στην πρίζα», «Τα μυστικά των άλλων», «Πλάθοντας ευτυχισμένα παιδιά» και «Το μήλο πάνω απ' τη μηλιά». Το παρόν κείμενο αποτελεί επιμελημένη απομαγνητοφώνηση ομιλίας του κ. Μαρτίδη στα Εκπαιδευτήρια «Απόστολος Παύλος» της Θεσσαλονίκης, με μικρή τροποποίηση των στοιχείων της ομιλίας για τις ανάγκες του γραπτού λόγου.

Ο χρόνος που μετράει¹

«Ξερά κουκιά, μισριωτάκια καλόψητα, με τοματοπολιτό που είχε φτιάξει μοναχή της και κρομούδι λασιθιώτικο που σου φερνε δάκρυα στα μάτια, μου φέρε η κυρά Χαρούλα μεζέ για τη ρακή, στο ντουκιάνι της στον Αη Γιώργη του Οροπεδίου.[...]»

Όλοι εμείς καθόμασταν γύρω από την ξυλόσομπα και κάναμε μουχαμπέτι, όταν εμπίηκε στον καφερέ ένας νεαρός μετανάστης, μαυριδερός.

Έκατσε πίσω και μακρυνά από εμάς, αμοναχός του, με σκυμένη την κεφαλή και τα μάτια του δεν εξεκολούσανε από το τραπέζι ομπρός του.

“Κέρασε τονε” είπα στην κυρά Χαρούλα.

Σα να μου φάνηκε πως ένας παγωμένος αέρας επέρασε απάνω από τις κεφαλές όσων καθότανε γύρω από τη σόμπα.

Εντάκαρα να μιλώ, προσπαθώντας να διώξω αυτόν τον αέρα όξω από το ντουκιάνι.

Πιάστηκα από τα όσα εκουβεντιάζαμε προτούτερα για τους ανθρώπους που ζούνε αμοναχοί και είπα τούτη την κουβέντα:

“Άμα είσαι αμοναχός σου, εσύ κι ο απατός σου, ετούτη η μοναξιά παλεύεται. Η μοναξιά που δεν παλεύεται και σε σακατεύει, είναι να σαι ολομόναχος και να θωρείς δίπλα σου ανθρώπους να κάνουνε παρέα και να γελούνε ευτυχισμένοι, δίχως να σου δίνουνε σημασία. Αυτή δεν είναι μοναξιά, είναι μαρτύριο”.

Αιστάνθηκα πως εκάηκε ο παγωμένος αέρας, μαζί με τα λίκλαδα στη σόμπα.

Εφώναξα τον κακομοίρη τον ξένο να κάτσει σιμά μου.

Ίσαμε να ρθει, επέρασανε λίγα δευτερόλεπτα, μα ήσανε αρκετά για ν’ αντιληφτώ πως με την κουβέντα μου είχα ανάψει φωθιές σε ψυχές, φωθιές που εξεσταίνανε, μα δεν εκαίγανε.

Ίσαμε την ώρα που φύγαμε, εισούγκριζα το ποτήρι μου με τον Μουσταφά, τον Πακιστανό, τον Ξένο, τον Άνθρωπο.

Τον σαν κι εμένα, τον σαν και όλους μας».²

Ίσως η πιο μεγάλη μοναξιά είναι αυτή που περνάμε μέσα στον κόσμο. Στην απουσία της κοινωνίας με τον συνάνθρωπο.

«Κάπου, φαίνεται, θα διασκεδάζουν

μόλο που δεν υπάρχουν διόλου σπίτια ή άνθρωποι

ακούω κιθάρες κι άλλα γέλια που δεν είναι σιμά

Μπορεί και μακριά πολύ μέσα στον ουρανό τ’ αποκαΐδια την Ανδρομέδα, την Άρκτο ή την παρθένο...

Άραγες να’ ναι η μοναξιά σ’ όλους τους κόσμους η ίδια;».³

Διαβάζοντας την παραπάνω ανάρτηση, που κυκλοφόρησε ευρέως στο διαδίκτυο τις τελευταίες μέρες, άθελά μου, η σκέψη μου πήγε σε μια κουβέντα που είχαμε τις προάλλες με ένα φίλο.

«Πού θα πας Χριστούγεννα», τον ρώτησα. «Μάλλον

πουθενά. Θα μείνω Αθήνα. Κι ίσως να βγούμε στη γύρα με τα άλλα παιδιά, να μοιράσουμε τρόφιμα, όπως κάθε Τρίτη σε ανθρώπους που στερούνται τη στέγη και σε ανθρώπους ναρκομανείς, που στερούνται τη ζωή. Κι αφού τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά πέφτουν φέτος Τρίτη, θα τα περάσω στη γύρα με τον **πλησίον**».

Κάτι μέσα μου με ταρακούνησε. Ο φίλος μου, όπως και κάμποσοι ακόμα άνθρωποι θα αφιερώσουν την ημέρα των Χριστουγέννων, στον διπλανό. Στον μόνο. Στον συνάνθρωπο. Στον πλησίον. Σε Εκείνον. Στο πρόσωπο του Μουσταφά από το Πακιστάν, του κ. Νίκου που ζει μόνος σε μια παλιά αποθήκη, της Ελισάβετ που ζει άστεγη στο κέντρο της Αθήνας, του Δημήτρη, που έρχεται και σου ζητά ένα γλυκό, να απαλύνει τον πόνο της στέρσης των ναρκωτικών ουσιών. **Στα πρόσωπα όλων αυτών συναντάμε το βρέφος εκείνο, το μόνο, το ξένο, το άστεγο, το τόσο ανυπεράσπιστο. Συναντάμε Εκείνον.**

Και δε είναι η τσικουδιά, που κέρασαν τον Μουσταφά, ούτε το πλαστικό τάπερ που θα πάρει ο κ. Νίκος και η Ελισάβετ για να περάσουν τις επόμενες μέρες, ούτε το γλυκό που θα δώσουν στον Δημήτρη, πράματα ακριβά. Είναι **μηδαμινά μπροστά στον χρόνο που θα τους αφιερώσεις. Στην κουβέντα που θα πεις. Στις κουβέντες που θα ακούσεις. Που έχουν ανάγκη να τις πουν. Που δεν έχουν κανένα να τις πουν.**

Γιατί να μην ο άνθρωπος νιώθει ότι ο σκοπός της ύπαρξής του δεν μπορεί να εκπληρωθεί όταν δεν έχει τροφή για να τραφεί, αλλά η τροφή δεν είναι μόνο του σώματος. Είναι και του πνεύματος, της ψυχής. Και η ψυχή τρέφεται από την αγάπη τόσο του Θεού όσο και των ανθρώπων. Η απουσία αυτή κάνει την ύπαρξη του ανθρώπου κενή. Ο άνθρωπος όμως δεν πλάστηκε για το κενό.

«Γιατί ο χρόνος δεν υπάρχει, γιατί ο χρόνος είσαι εσύ και οι άλλοι».⁵

Είναι ο χρόνος που μετρά. Κι είναι τελικά ο χρόνος που τους αφιερώνουμε. Ο χρόνος που Του αφιερώνουμε. Ο χρόνος που προσευχόμαστε, ο χρόνος που περνάμε μαζί Του. Μαζί με όλους εκείνους τους ανθρώπους που συναντούμε, που ανακαλύπτουμε στο διάβα μας κι είναι δικές Του εικόνες.

Ο χρόνος που μετρά είναι αυτός που αφιερώνουμε για να ανακαλύψουμε τον Θεό του πλησίον μας, τον Θεό της αγάπης, της συγνώμης, της χαράς και της ειρήνης. Τον Θεό του απλού, καθημερινού και άμεσου.

Ας κοιτάξουμε πιο καλά μέσα και γύρω μας, γιατί ο Θεός μπορεί να φανερώνεται στα απλά καθημερινά πράγματα και πρόσωπα, περιστάσεις και καταστάσεις που προσπερνάμε βιαστικά θεωρώντας τις μάταιες και πενιχρές να κρατούν μέσα τους την Παρουσία Του.⁶

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη

Μετ. Φοιτ. Τεχνο-Οικονομικών Συστημάτων Ε.Μ.Π.

1 Ο χρόνος που μετράει, Στίχοι-Ερμηνεία: Διονύσης Σαββόπουλος, Μουσική: Lucio Dalla

2 Ανάρτηση του Δημοσιογράφου-Συγγραφέα Νίκου Στρατάκη στην προσωπική του σελίδα στο facebook, 15/12/2018

3 Οδ. Ελύτης, Ημερολόγιο ενός Αθέατου Απριλίου

4 <https://www.plision.gr/>

5 Και του χρόνου, Στίχοι-Μουσική-Ερμηνεία: Φοίβος Δεληβοριάς

6 Θεός καθημερινός, π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος, <https://plibyos.blogspot.com/>, 06/02/2017

ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΙΣ

Φωτογραφίες: Ελένη Μαυρίδη

Απογευματινό ταξίδι

Σηκώθηκε από την καρέκλα, έκλεισε το παράθυρο –είχε αρχίσει πια να κρυώνει ο καιρός- και τράβηξε τις κουρτίνες. Οι κουρτίνες είχαν χρώμα ζεστό πορτοκαλί και το απογευματινό φως έκανε το χολ να γλυκαίνει έτσι όπως περνούσε μέσα από τα υφάσματά τους. Στο κάτω ράφι της ξύλινης ντουλάπας, χρόνια τώρα, ήταν τα βινύλια-δεν θυμόταν από πότε είχε να το ανοίξει αυτό το ντουλάπι. Ήθελε να βάλει να παίξει το πικ απ. Πήρε τον δίσκο εκείνον που έπαιζε συνήθως τα κυριακάτικα απογεύματα. Ξεσκόνισε γρήγορα την επιφάνεια και τοποθέτησε τον δίσκο, έβαλε τη βελόνα και γύρισε στην πολυθρόνα της· έκλεισε τα μάτια και περίμενε μερικές στιγμές, ώσπου να φτάσει στ’ αυτιά της η μελωδία που πεθύμπεσε μα δεν λησμόνησε. Η μελωδία που μοιάζει με την φωνή του παλιού φίλου, όταν την ακούς τυχαία και ξαφνικά μετά από χρόνια απουσίας του: «Πότε θ’ ανοίξουμε πανιά, να κάτω στο τιμόνι...»

Κάθε Κυριακή, συγκεντρώνονταν στη μικρή γκαρσονιέρα στο Παγκράτι. Είχε καθιερωθεί. Μετά την βόλτα τους στον Εθνικό Κήπο, κατέληγαν πάντα στο μικρό δώμα του τετάρτου ορόφου. Εκείνη άνοιγε την πόρτα και ο καθένας λάμβανε μηχανικά την θέση του στο μικρό σαλονάκι της: η Άντα οκλαδόν στο πράσινο χαλάκι, ο Λεωνίδας στο σκαμνάκι κάτω από το μικρό παράθυρο -απ’ όπου φαινόταν το καμπαναριό του προφήτη Ηλία, ο Άγγελος όρθιος μπροστά στην βιβλιοθήκη της να χαζεύει το ράφι με τους ξένους συγγραφείς και εκείνη να βράζει νερό στο μάτι, αφού πρώτα είχε βάλει να παίξει το πικ απ. Λίγα λεπτά αργότερα η γκαρσονιέρα του Παγκρατίου μύριζε φασκόμυλο· σε λίγο θα άρχιζε η κουβέντα· συζήτηση, διαφωνίες, θεωρίες, ενδιαμέσες σιωπές περίσκεψης και... πάλι απ’ την αρχή μέχρι που αρκετές ώρες μετά θα αναρωτιόταν πώς πέρασε πάλι τόσο γρήγορα η ώρα... Η Άντα με τον Λεωνίδα θα τρέχανε να προλάβουν το τελευταίο λεωφορείο στη στάση λίγα λεπτά μετά τα μεσάνυχτα, ενώ ο Άγγελος, πάντοτε χωρίς άγχος, θα έφευγε ήρεμος από τις σκάλες και θα έπαιρνε τον δρόμο της επιστροφής με το ποδήλατό του.

Το πικ απ έπαιζε όλο το απόγευμα. Οι μελωδίες του έκλειναν μέσα τα ατελείωτα τηλέφωνα με την Άντα, τις βόλτες τους από το Ζάππειο -με τους ψημένους ξηρούς καρπούς στα χέρια- μέχρι την Αιόλου, όπου σταμάταγαν για λουκουμάδες· τις εκδρομές στη Μονεμβασιά, όταν ο Λεωνίδας είχε αγοράσει το μεταχειρισμένο του. Έκλειναν μέσα τους το άγχος για το

τελευταίο μάθημα του πτυχίου -που το είχε δώσει τέσσερις φορές- και τη γιορτή που έκανε κάθε χρόνο σπίτι τής Αγίας Άννας, τα απογεύματα που γύριζε κουρασμένη από τη δουλειά μα ακόμα και τους αρραβώνες της. Έκλειναν μέσα τους τα πρώτα χρόνια του γάμου της με τον Άγγελο στο Μαρούσι και τα ξενύχτια όταν γεννήθηκε το πρώτο τους παιδί.

Πάνω από το πικ απ, κρεμασμένη στον τοίχο, η ασπρόμαυρη φωτογραφία με εκείνη ντυμένη στο λευκό φόρεμα με το βαρύ ύφασμα -και τα φουσκωτά μανίκια που ήταν στη μόδα της εποχής- και τον Άγγελο με ένα «φορετό» σοβαρό ύφος γαμπρού, αταίριαστο προς τα εικοσιπέντε του χρόνια. Πάνω από το πικ απ, κρεμασμένη στον τοίχο, η φωτογραφία που θυμίζει και μαρτυρεί τα «...πανιά π’ ανοίξανε κάποτε μαζί». «Αν έχω είκοσι επιχειρήματα για την ύπαρξη του Θεού, η μουσική είναι ένα από αυτά» είχε διαβάσει κάποτε σε μία συνέντευξη ενός αμερικανού παρουσιαστή. Εκείνη τη στιγμή το ένοιωσε βαθιά μέσα της. Η μελωδία έβγαине από το πικ απ στο άδειο δωμάτιο στο Μαρούσι ανασύροντας όλες τις αναμνήσεις των φοιτητικών της χρόνων, τις συνήθειες, τα συναισθήματα, τις σκέψεις, τα μέρη, τα πρόσωπα· το παρελθόν της ήταν κεντημένο στη μουσική που έπαιζε εκείνος ο δίσκος.

Άνοιξε το άλμπουμ με τις φωτογραφίες από την ημέρα του αρραβώνα της. Είδε και εκείνες του γάμου μετά. Δεν έκατσε να παρατηρήσει προσεκτικά μία μία τις φωτογραφίες· σαν να προσπάθησε να επιβεβαιώσει με μια γρήγορη περιδιάβαση ότι βρίσκονταν όλες εκεί, με τη σειρά που τις είχε βάλει, όπως ελέγχει αν τα έχεις βάλει όλα στην τσάντα σου πριν φύγεις από το σπίτι, για να νιώσεις σιγουριά... Έκλεισε το άλμπουμ και το έβαλε πάλι στην θέση του στην βιβλιοθήκη του σαλονιού και πήγε να πλύνει τα χέρια της που είχαν γεμίσει σκόνες από τα ψαξίματα σε εκείνα τα ράφια. Άνοιξε την βρύση, έριξε σαπούνι, έκανε αφρό, σκούπισε τα χέρια της στην πετσέτα, έτσι που οι δύο πλέον βέρες στον παράμεσο του δεξιού της χεριού έλαμψαν. Γύρισε στο σαλόνι, έκλεισε το πικ απ, και κάθισε στην μπορντό μπερζέρα νομίζοντας -για μερικές στιγμές- ότι θα έρθει ο Άγγελος να κάτσει απέναντί της στον καναπέ με την εφημερίδα του. Την σίκωσε όμως σχεδόν αμέσως το χτύπημα του κουδουνιού και οι φωνές των εγγονιών της που ενθουσιασμένα ανυπομονούσαν να ανέβουν και να πέσουν στην αγκαλιά της γιαγιάς...

Τα παιδιά ανέβηκαν γρήγορα τις σκάλες για να φτάσουν στη γιαγιά, ενώ οι γονείς έφτασαν λίγα λεπτά αργότερα και με το ασανσέρ. Κάλαντα, με φλογέρα και τρίγωνο. Στο κεντρικό τραπεζάκι μια πιατέλα με κουραμπιέδες, μελομακάρονα και μια άλλη με δίπλες, ανέγγιχτα, να περιμένουν εδώ και τρεις μέρες τους «καλεσμένους» της! Αγαπούσε πολύ τα εγγόνια της. Πάντοτε περίμενε την επίσκεψή τους πώς και πώς. Αγαπούσε πολύ τα παιδιά της. Ένωθε όμως εκείνη την στιγμή εκείνο το ξεχείλισμα από την ξαφνική επέλαση του παρελθόντος· του παρελθόντος που είχε πριν λίγες στιγμές συναντηθεί με το παρόν της σ' ένα σταυροδρόμι από βινύλιο. Εκείνο το βράδυ το πέρασε δίπλα στα εγγόνια της αλλά όχι μαζί τους. Ήταν παρέα με τις αναμνήσεις της, ήταν παρέα με το παρελθόν της, παρέα με πρόσωπα και καταστάσεις που για όσους βρίσκονταν στο ίδιο σαλονάκι ήταν άγνωστα. Παρέα με σκέψεις και εμπειρίες που ήξερε πως όσο κι αν προσπαθούσε να μοιραστεί λεκτικά, θα μοιραζόταν μοναχά εν μέρει. Προτίμησε έτσι τη σιωπή. Ήταν απ' τις στιγμές εκείνες που της ήρθαν στον νου Τα Ρόδινα¹ ακρογούλια του Παπαδιαμάντη, ο εσωτερικός εκείνος μονόλογος του αφηγητή: «Νά υπάγω μαζί; Τί νά κάμω; Αλλά πρὸς τί νά μείνω; Νά πλεύσω μὲ τοὺς λογισμούς μου, μὲ τὸ πάθος μου. Θὰ εἶμαι μαζί μὲ ἄλλους. Αὐτοὶ δὲν θὰ ἤξεύρουν τίποτε κι ἐγὼ ἀνέτως θὰ διαλογίζωμαι. Θὰ ἐντρυφῶ εἰς τὴν λύπην μου.» Ήταν από εκείνες τις στιγμές που ήθελε να αφοσιωθεί στον εσωτερικό της μονόλογο.

Όταν έφτασε η ώρα να φύγουν, η εγγονή της έκατσε στα πόδια της, χύθηκε στην αγκαλιά της ακουμπώντας την πλάτη της στο στέρνο της και έκλεισε για λίγο τα μάτια. Μισοκοιμισμένη ήταν. Έτσι ξαπλωμένη, ακούμπησε χωρίς να το καταλάβει τη μικρή της παλάμη πάνω στην παλάμη της γιαγιάς. Τα δάχτυλά της κολλούσαν στις άκρες τους από το μέλι. Το άγουρο, το ανήξερο, το νέο άγγιζε το ώριμο, το πεπειραμένο, το παλαιό.

«Κοιτάζει τα χέρια της. Πώς έγιναν έτσι; Πού βρέθηκαν τόσες φλέβες, τόσες ελιές και σημάδια, τόσες ρυτίδες στα χέρια της; Εβδομήντα χρόνια τα κουβαλάει μαζί της και ποτέ δεν γύρισε να τα κοιτάξει. Ούτε τότε που ήταν κλωρά, ούτε που μέστωσαν, ούτε που μαράθηκαν, ώσπου ξεράθηκαν¹.»

Ησυχία και πάλι στο διαμέρισμα του τρίτου ορόφου. Μόνη ξανά. Κοιτάζει τα χέρια της για μια στιγμή. Κλειδώνει. Μαζεύει τα πιάτα και τα αφήνει στον νεροχύτη για να τα πλύνει αύριο. Κοιτάζει τα χέρια της. Παίρνει μια χαρτοπετσέτα και μαζεύει τη ζάχαρη άχνη που είχε σκορπίσει γύρω από την πιατέλα στο μικρό τραπεζάκι. Πού βρέθηκαν τόσες ρυτίδες στα χέρια της; Πηγαίνει στο υπνοδωμάτιο, ανάβει το αερόθερμο και κοιτάζει για μερικές στιγμές το είδωλό της στον καθρέφτη. Είχε γεράσει πια, το 'βλεπε μπροστά της. Ρυτίδες στις άκρες των ματιών της και στο μέτωπο, γκριζωπά μαλλιά, μια καρό ρόμπα και οι παντόφλες οι ζεστές για μέσ' στο σπίτι – με τέτοιο κρύο δεν είναι να βγαίνεις. Είχε γεράσει πια. Ρίχνει κλεφτές ματιές δεξιά επάνω στον καθρέφτη, όπου αντικατοπτρίζεται η φωτογραφία των δυο τους απ' τον τοίχο. Κοκκινίζουν τα μάτια της και ποτίζουν τα αυλάκια στις άκρες των ματιών. Δεν την πονά που γέρασε. Πονά που δεν υπάρχει πια το σταυροδρόμι των βλεμμάτων, των καρδιών που θυμούνται και αναβιώνουν, των χειλιών που περιγράφουν και μεταφέρουν, των χεριών που ακουμπούν και γίνονται ένα. Κοιτάζει το χέρι το δεξί· εκεί ο σύνδεσμος, σκέφτεται.

Μένει το σταυροδρόμι που το περνάει ο καθένας μοναχός.

Επιμέλεια:

Σοφία Μπουγά

Μεταπ. Φοιτ. Φιλολογίας ΕΚΠΑ

1 Απόσπασμα από το ποίημα «Τα χέρια» του Μιχάλη Γκανά.

Τότε που τρόμαξε ο ψευτοθεός

«Ας πάει να λέει. Το ουσιώδες είναι που έσκασε». Διαβάζοντας αυτόν τον στίχο, μια εικόνα έρχεται μόνο στο μυαλό. Η πάλη που δίνει ο χριστιανός ενάντια στους πειρασμούς, ενάντια στον κακό και αμαρτωλό εαυτό του. Ενάντια σε όλους τους ψευτοθεούς της κοινωνίας, ενάντια στις ανούσιες επιθυμίες, ενάντια σε κάθε τι που πασχίζει να πάρει τη θέση του Χριστού στη καρδιά. Ενάντια σε κάθε τι που τρέμει στο φως της μέρας και της Αλήθειας. Κάθε τι που φλέγεται και γίνεται στάχτη μόλις η ψυχή βρίσκει τον Δημιουργό της.

Περίπου πέντε μήνες πριν εγκαταλείψει τα εγκόσμια, ξεκίνησε να γράφει το τελευταίο του ποίημα «Εις τα περίχωρα της Αντιοχείας», ο Κ.Π. Καβάφης. Εξουθενωμένος από τον καρκίνο του λάρυγγα, αποτυπώνει στο χαρτί ένα ιστορικό περιστατικό του 362 μ.Χ., παραμένοντας πιστός στην ειρωνεία που χαρακτηρίζει τα έργα του.

Ο Καβάφης χρησιμοποιεί ως έμπνευση το περιστατικό όπου ο αυτοκράτορας Ιουλιανός μαθαίνει πως οι ιερείς της Δάφνης αρνούνται να δώσουν χρησμό αν πρώτα δεν απομακρυνθεί το λείψανο του Αγίου Βαβύλα από την περιοχή. Ο Άγιος Βαβύλας ήταν επίσκοπος Αντιοχείας στα χρόνια του αυτοκράτορα Νουμεριανού. Μαρτύρησε παραδεχόμενος την πίστη του και ετάφη στο άλσος της Δάφνης, κοντά στην Αντιόχεια. Οργισμένος ο Ιουλιανός διατάζει να το μετακινήσουν και πράγματι έτσι γίνεται. Όμως καθώς συμβαίνουν όλα αυτά, ξεσπά μία μεγάλη φωτιά και ο Ιουλιανός διαδίδει πως οι χριστιανοί ευθύνονται για αυτήν. **Ο ποιητής είναι αναμφισβήτητα με το μέρος των χριστιανών ενώ, όπως σημειώνει σε ανάλυσή του ο νομπελίστας ποιητής Γ. Σεφέρης, οι στίχοι που απευθύνονται στον Άγιο Βαβύλα είναι οι μόνοι μη ειρωνικοί στίχοι του ποιήματος.**

Πέραν όμως όλων εκείνων των προσδοκώμενων χαρακτηριστικών της γραφής του που συναντούμε στο τελευταίο του ποίημα, παρατηρούμε να λάμπει μέσα από τις λέξεις ένας άγιος, ένας άγιος του Θεού. Αυτός ο Θεός δεν

μπορεί να είναι άλλος πέραν του αληθινού και ο Καβάφης φανερά τάσσεται στη μεριά Του. Ενός Θεού αληθινού που ταπεινώνει έναν ψευτοθεό. Τα οστά του Αγίου, παρόλο που ήταν το ελάχιστο που έμεινε από εκείνον στη γη, ήταν αρκετά ώστε να επηρεάσουν έναν «ψευτοθεό» όπως αποκαλεί τον Απόλλωνα. Τον έκανε να σκιάζεται, να ντρέπεται, να δειλιάζει, να χρησιμοποιεί το ψέμα ενόψει κάποιου που πρεσβεύει την Αλήθεια.

«Ας πάει να λέει. Το ουσιώδες είναι που έσκασε». Διαβάζοντας αυτόν τον στίχο, μια εικόνα έρχεται μόνο στο μυαλό. Η πάλη που δίνει ο χριστιανός ενάντια στους πειρασμούς, ενάντια στον κακό και αμαρτωλό εαυτό του. Ενάντια σε όλους τους ψευτοθεούς της κοινωνίας, ενάντια στις ανούσιες επιθυμίες, ενάντια σε κάθε τι που πασχίζει να πάρει τη θέση του Χριστού στη καρδιά. Ενάντια σε κάθε τι που τρέμει στο φως της μέρας και της Αλήθειας. Κάθε τι που φλέγεται και γίνεται στάχτη μόλις η ψυχή βρίσκει τον Δημιουργό της.

Ο Καβάφης σαν γνωστός μεγάλος ποιητής έχει καταφέρει να υπηρετήσει την τέχνη, όχι για το πλήθος των έργων του ή για την τεχνική των στίχων του, πράγματα τα οποία εντοπίζουν οι ειδικοί, αλλά γιατί καταφέρνει χρησιμοποιώντας το ταλέντο του να αφήσει μια συμβουλή ζωής προς τους επόμενους: «μη σας νοιάζει ο κόσμος. Η Αλήθεια είναι μία και είναι κοντά στο Χριστό. Όλοι οι υπόλοιποι, ας σκάσουν. Όλα τα υπόλοιπα ας καούν!»

ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙΧΩΡΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ, 1933

Σαστίσαμε στην Αντιόχειαν όταν μάθαμε
τα νέα καμώματα του Ιουλιανού.
Ο Απόλλων εξηγήθηκε με λόγου του, στην Δάφνη!
Χρησμό δεν ήθελε να δώσει (σκοτισθήκαμε!),
σκοπό δεν τοχε να μιλήσει μαντικώς,
αν πρώτα δεν καθαρίζονταν το εν Δάφνη τέμενός του.
Τον ενοχλούσαν, δήλωσεν, οι γειτονεύοντες νεκροί.
Στην Δάφνη βρίσκονταν τάφοι πολλοί.-
Ένας απ' τους εκεί ενταφιασμένους ήταν ο θαυμαστός,
της εκκλησίας μας δόξα,
ο άγιος, ο καλλίνικος μάρτυς Βαβύλας.
Αυτόν αινίττονταν, αυτόν φοβούνταν ο ψευτοθεός.
Όσο τον ένοιωθε κοντά δεν κόταε να βγάλει τους χρησμούς του•τσιμουδιά.
(Τους τρέμουνε τους μάρτυράς μας οι ψευτοθεοί.)

Ανασκουμπώθηκε ο ανόσιος Ιουλιανός,
νευρίασε και ξεφώνιζε : «Σηκώστε, μεταφέρετε τον, βγάλτε
τον τούτον τον Βαβύλα αμέσως.
Ακούς εκεί; Ο Απόλλων ενοχλείται.
Σηκώστε τον, αρπάξτε τον ευθύς.
Ξεθάψτε τον, πάρτε τον όπου θέτε.
Βγάλτε τον, διώξτε τον. Παίζουμε τώρα;
Ο Απόλλων είπε να καθαριστεί το τέμενος.»

Το πήραμε, το πήγαμε το άγιο λείψανον αλλού•
το πήραμε, το πήγαμε εν αγάπη κ' εν τιμή.
Κι ωραία τωόντι πρόκοψε το τέμενος.
Δεν άρυψε καθόλου, και φωτιά μεγάλη κόρωσε: μια φοβερή φωτιά:
Και κάπκε και το τέμενος κι ο Απόλλων.
Στάχτη το είδωλο•για σάρωμα, με τα σκουπίδια.
Έσκασε ο Ιουλιανός και διέδοσε-τι άλλο θα έκαμνε- πως η φωτιά ήταν βαλτή
από τους Χριστιανούς εμάς.
Ας πάει να λέει. Δεν αποδείχθηκε•
Ας πάει να λέει. Το ουσιώδες είναι που έσκασε.

Αυτός ήταν ο κ. Γιάννης

Πάντα θεωρούσα βαρετές τις νεκρολογίες. Το να γράφεις όμως για τον κ. Γιάννη το Ζαρταλούδη, που φέτος συμπληρώνει πέντε χρόνια από τον επαναπατρισμό του στην ουράνια πατρίδα είναι διαφορετικό. Πολύ απλά γιατί είναι σα να μιλάμε για κάποιον ζωντανό, στο πνεύμα, στη μνήμη, στις παρακαταθήκες που άφησε.

Κυριακή 21 Οκτωβρίου 2018. Καμιά πενήνταριά άνθρωποι συγκεντρωθήκαμε από διαφορετικά σημεία επί τω αυτώ, για να εκκλησιαστούμε, να προσευχηθούμε και να τελέσουμε μνημόσυνο για τον αγαπημένο μας κ. Γιάννη. Ο ιερέας, από τους αγαπημένους του φοιτητές τότε στη Χ.Φ.Ε. Μια λιτή πιατέλα με στάρι, λίγα τριαντάφυλλα και μία φωτογραφία του που σε κοίταζε στα μάτια με το γνωστό του μειδίαμα σαν να έλεγε, στον καθένα ξεχωριστά, ένα «θυμάσαι τότε που...». Γυρνώντας το βλέμμα τριγύρω στο μικρό ναό, πρώτη φορά είδα μαζεμένα τόσα «θυμάσαι τότε που...».

Ακολούθησε ένα όμορφο κέρασμα σ' ένα σημείο του περιβόλου του ναού. Όλα προγραμματίστηκαν όπως θα τα θελε ο ίδιος: προτεραιότητα να έχουμε λίγο χώρο και χρόνο για συναναστροφή και επικοινωνία. Οι αγαπημένες μας «κυρίες» έφτιαξαν τους καφέδες, τα κέικ, τα αλμυρά,

τα παιδιά φρόντισαν τα υπόλοιπα. Στη ρίζα του μεγάλου πεύκου που μας σκίαζε, κάποιος άφησε τη φωτογραφία του...

Αυτός ήταν ο κ. Γιάννης: η αφορμή της συνάντησης, το μεγάλο πεύκο με τις αφανείς ρίζες που έριχνε την αρχοντική σκιά του για να δροσίζεσαι σ' αυτήν. Μια σκιά που όταν την απολαμβάνεις, ξεχνιέσαι και που αρχίζεις να την εκτιμάς όταν η ζέστη αρχίζει να σου καίει το δέρμα. Με φύλλα σαν του πεύκου, όχι μεγάλα και συμπαγή αλλά ψιλά και λεπτά, για να μη σε εμποδίζουν να δεις μέσα και πάνω απ' αυτά.

Κοιτώντας τριγύρω, έβλεπες ανθρώπους όλων των ηλικιών. Μωρά σε καρτόνια με τους γονείς τους, φοιτητές, νέους, μεσοκόπους, ηλικιωμένους, άνδρες και γυναίκες. Αυτός ήταν ο κ. Γιάννης: ο άνθρωπος που ένωνε και που ενώνει, γι' αυτό και ήταν –είναι– ουσιαστικά εκκλησιαστικός άνθρωπος. Δεν ήταν θεολόγος, όμως θεολογούσε βαθιά. Μέσα από τα απλά λόγια του, την ευγένεια, το παράδειγμα, την απλότητα και το χαμόγελό του, μπορούσες να ψηλαφίσεις την παρουσία του Θεού. Αυτό είχε και αυτό έδινε. Απλόχερα, ανεπιτήδευτα. Ζούσε την κένωση. Σαν μια μεγάλη καρδιά, γέμιζε από τον άλλο και άδειαζε αιμοδοτώντας τον άλλο, υλικά, ηθικά, πνευματικά.

Κάποια στιγμή, τον είχαμε ρωτήσει τι είναι η Χάρis του Θεού που συχνά επικαλείτο, μοιάζοντας, στα μάτια μας, σαν να ήθελε να ξεφύγει τη βάσανο των λογικοφανών μας ερωτημάτων. Δεν είχε να μας δώσει έναν ακριβή θεολογικό ορισμό. Αν όμως είχες τα μάτια σου ανοιχτά, μπορούσες να μαθητεύσεις και να δεις μέσα απ' αυτόν τον άνθρωπο ότι η Χάρis είναι το υψηλό επιτόκιο του Θεού στις καταθέσεις που αποταμιεύει κανείς στον ουρανό με τον αγώνα και την πίστη του στη γη. Ο κ. Γιάννης πρέπει να είχε ανοίξει από μικρός εκεί βιβλιόριο. Ίσως, επειδή άδειαζε από το δικό του θέλημα και ταύτιζε τη θέλησή του με το θέλημα του Θεού, γι' αυτό και να είναι τόσο αισθητή η παρουσία του σε μας. Περίοριζε το εγώ του για να παραχωρήσει όλο και περισσότερο χώρο μέσα του στο Ζωντανό Θεό. Πώς να μην ζει;

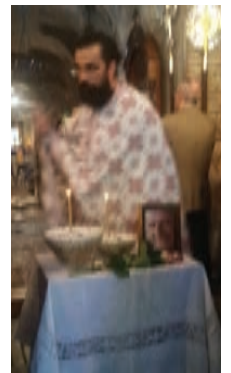

«κ. Γιάννη, πείτε στην καθαρίστρια να μην αφήνει συνέχεια στις τουαλέτες μας όλο τον εξοπλισμό της... Έχει γεμίσει μέσα σφουγγαρίστρες, κουβάδες, σκούπες και ξεσκονόπανα...», είχαμε πει κάποια στιγμή σε ένα Συμβούλιο. Εκείνος, για να ευχαριστήσει εμάς, αλλά και για να μην κακοκαρδίσει την καθαρίστρια κάνοντάς της παρατήρηση, πήγε και άφησε στο σημείο ένα βάζο με λουλούδια, καταλαμβάνοντας με αυτόν τον τρόπο τον επίμαχο χώρο.

Αυτός ήταν ο κ. Γιάννης. Ο άνθρωπος που σκεφτόταν τα πιο απίθανα πράγματα για να λύσει ένα πρόβλημα, να σε ενθουσιάσει, να σε πάει ένα βήμα παραπέρα από τη μιζέρια και τη γκρίνια.

Κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής του, όλη την ώρα σημείωνε σκέψεις και προγράμματα για να μας βοηθήσει να ζήσουμε την παρουσία του Θεού. Ώρες ώρες νιώθω ότι και τώρα, σε κάποια γωνιά του Παραδείσου, έχετε βγάλει τα τευτέρια σας κ. Γιάννη και κατεργάζεστε με την αγάπη σας το ξαναντάμωμά μας, την εξόρμηση στην ουράνια πατρίδα.

Επιμέλεια:
Παναγιώτης Φαρανάτος

Η Παρθένος σήμερα...

*Προαναγγελίες της Παλαιάς Διαθήκης για τη
γέννηση του Χριστού από την Θεοτόκο*

Το πρόσωπο της Παναγίας κατέχει κεντρική θέση στην υμνολογία των Χριστουγέννων. Αυτό συμβαίνει γιατί, η γέννηση του Χριστού από την Παρθένο Μαρία είναι το κατ' εξοχήν θαυμαστό σημείο της συγκεκριμένης δεσποτικής γιορτής. Η σκιαγράφιση του γεγονότος αυτού, μπορεί να εντοπιστεί μέσα στην Παλαιά Διαθήκη. Παρακάτω θα αναφέρουμε δύο προφητείες, του Ησαΐα και του Αββακούμ και δύο προτυπώσεις, που προαναγγέλλουν τη γέννηση του Κυρίου.

Αρχικά ας αναφερθούμε στις προφητείες. Κάποια φορά ο προφήτης **Αββακούμ** προσευχήθηκε στο Θεό ζητώντας έλεος για τους συμπατριώτες του και τον ίδιο, γιατί ζούσαν κάτω από την απειλή εχθρικών φυλών. Ο Κύριος του απάντησε με ένα όραμα. Του έδειξε πως ο Θεός μέσα σε δόξα, δύναμη και φως θα έρθει από το όρος Φαράν και όλα θα υποταχθούν σε Εκείνον(Αβ, 3, 1 - 19). Σύμφωνα με μια καταβασία της γιορτής των Χριστουγέννων, το όρος από το οποίο θα έρθει ο Θεός στο όραμα του Αββακούμ είναι η Παναγία. Έτσι η εμφάνιση του Θεού από το όρος(Θεοτόκο) και η ανάπλαση του κόσμου μέσα από την εκούσια υποταγή του στη θεία δύναμη, προμηνύει με σαφή τρόπο τη γέννηση του Χριστού.

Ένας άλλος προφητικός λόγος, είναι αυτός του **Ησαΐα**. Εκείνος αποκάλυψε στο βασιλιά της Ιερουσαλήμ Άχαζ, πως ο Θεός θα έκανε στο μέλλον ένα σημείο. Μια παρθένος θα γεννούσε ένα γιό που θα ονομαζόταν Εμμανουήλ(Ησ, 7, 10 - 14). Αυτό το παιδί θα είχε σύμφωνα με άλλες προφητείες του, το Πνεύμα του Θεού πάνω του, θα υπερασπιζόταν τους αδύναμους, θα επέφερε την ειρήνη και την συμφιλίωση στον κόσμο(Ησ. 11, 1 - 4). Η γέννηση ενός βρέφους με τέτοια χαρακτηριστικά από μια παρθένο,

δεν μπορεί παρά να αποτελεί αναγγελία της γέννησης του Χριστού από την Παναγία. Εδώ το γεγονός της θείας κύησης δίνεται με ολοφάνερο τρόπο. Τα μόνα που απουσιάζουν είναι τα συγκεκριμένα χώρο-χρονικά πλαίσια.

Στην συνέχεια ας δούμε τις προτυπώσεις. Η πρώτη έλαβε χώρα καθώς ο **Μωυσής** έβοσκε τα πρόβατα του πεθερού του, στους πρόποδες του όρους Χωρήβ. Παρατήρησε λοιπόν, μια βάτο(θάμνο) που βρισκόταν εκεί κοντά και ήταν τυλιγμένη στις φλόγες αλλά δεν καιγόταν. Πλησίασε για να δει τι γινόταν. Τότε η φωνή του Θεού του μίλησε και του είπε να βγάλει τα σανδάλια του, διότι ο τόπος αυτός ήταν άγιος. Ο Μωυσής υπάκουσε (Εξ, 3, 1 - 6). Σύμφωνα με την υμνογραφία η άφλεκτος βάτος που αντίκρισε ο προφήτης στο όρος Χωρήβ συμβολίζει τη σύλληψη και τη γέννηση του Χριστού από την Παρθένο Μαρία. Όπως η βάτος καιγόταν ολόκληρη χωρίς να γίνεται στάχτη, έτσι και η Παναγία γέννησε τον Υιό του Θεού παραμένοντας αδιάφθορη.

Μια δεύτερη προεικόνιση είναι και αυτή που συνέβη όταν ο Ναβουχοδονόσωρ απαίτησε από όλους τους υπηκόους του να προσκυνήσουν ένα τεράστιο χρυσό είδωλο. Τότε οι **τρεις Παίδες** Ανανίας, Αζαρίας και Μισαήλ αρνήθηκαν. Θυμωμένος ο βασιλιάς διέταξε να κάψουν πολύ

Σύμφωνα με την υμνογραφία η άφλεκτος βάτος που αντίκρισε ο προφήτης στο όρος Χωρήβ συμβολίζει τη σύλληψη και τη γέννηση του Χριστού από την Παρθένο Μαρία. Όπως η βάτος καιγόταν ολόκληρη χωρίς να γίνεται στάχτη, έτσι και η Παναγία γέννησε τον Υιό του Θεού παραμένοντας αδιάφθορη.

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

ένα καμίνι και να τους ρίξουν μέσα. Έτσι οι νέοι μπήκαν σε εκείνο αλλά ένας άγγελος σταλμένος από τον Θεό, τους διατήρησε σώους από την πυρά (Δαν, 3). Η Εκκλησία παρομοιάζει αυτό το γεγονός με τη θεία Γέννηση. Το θαυμαστό της Γέννησης είναι, πως η Θεοτόκος παραμένει παρθένος πριν, μετά αλλά και κατά τη διάρκειά της. Με τον ίδιο τρόπο οι Τρεις Παίδες παρέμειναν αβλαβείς πριν μπουν στο καμίνι, όταν ήταν μέσα σε αυτό, αλλά και όταν βγήκαν από αυτό.

Από τα παραπάνω περιστατικά, βλέπουμε ότι οι προφητείες και οι προεικονίσεις των Χριστουγέννων, αναφέρονται παράλληλα στο πρόσωπο της Μητέρας του Θεού. **Το γεγονός ότι η Παναγία παρέμεινε άφθορος, δίνεται στην Παλαιά Διαθήκη με διάφορες παρομοιώσεις και αναφορές: την αναφορά του Ησαΐα**

για τον τόκο του Εμμανουήλ από μια παρθένο, το όραμα του Αββακούμ για την έξοδο του ένδοξου βασιλιά από το όρος, το περιστατικό της διάσωσης των Τριών Παίδων από την πυρωμένη κάμινο και το θαύμα της άφλεκτης βάτου. Όλα αυτά φανερώνουν με ιδιαίτερο τρόπο την μοναδικότητα της γέννησης του Ιησού.

Επιμέλεια:
Χρήστος Χατζής
Φοιτ. Κοινωνιολογίας
Παντείου Πανεπιστημίου

Δεν υπάρχει πρέπει, υπάρχει θέλω

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

Μια ακόμη μέρα της ιδιαίτερης, αυτήν την περίοδο, ζωής μου ξεκινούσε και μία από τις πρώτες μου ενέργειες ήταν να κάνω ένα μικρό έλεγχο στα e-mail μου και μια μικρή περιήγηση στα social media.

Καθώς διάβαζα τα νέα στο διαδίκτυο, το μάτι μου πέφτει πάνω σε μία επιγραφή η οποία με «ταρακούνησε», με προβλημάτισε και με έκανε να νιώσω μια εσωτερική σύγχυση: «ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΡΕΠΕΙ, ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΕΛΩ».

Αλήθεια αναρωτιέμαι, πόσες από τις επιλογές που έχουμε κάνει από τη στιγμή που αρχίσαμε να έχουμε αντίληψη, τις αποφασίσαμε επειδή τις «θέλαμε» και όχι επειδή το περιβάλλον μας (οικογενειακό, σχολικό, κοινωνικό, φοιτητικό κλπ) τις επέβαλλε με ένα απλό «πρέπει να πας σχολείο», «πρέπει να είσαι καλό παιδί», «πρέπει να μπεις στο πανεπιστήμιο», «πρέπει να πάρεις πτυχίο» και όλες τις άλλες συναφείς εκφράσεις;

Θεωρώ ότι όλοι μας θέλουμε να είμαστε «αρεστοί» στον περίγυρό μας έχοντας όμως τον δικό μας μοναδικό χαρακτήρα κάτι το οποίο, κατά τη γνώμη μου, είναι απολύτως υγιές και κατανοητό. Είναι σίγουρο όμως, ότι θα υπάρξουν φορές που θα χρειαστεί να κάνουμε επιλογές που θα αντιστρατεύονται είτε το ίδιον θέλημα εκείνης της στιγμής είτε εν γένει τον χαρακτήρα μας. Η απορία που προκύπτει είναι η εξής: Θα κάνουμε αυτό που «πρέπει» ή αυτό που «θέλουμε»; Μήπως αυτό που θέλουμε τελικά είναι κάτι ανώτερο και ταυτίζεται με το «πρέπει»;

Συχνά θα βρεθούμε στην θέση να πάρουμε συμβουλές και προτροπές επιβολής είτε «από δικούς μας ανθρώπους» είτε «από πνευματικούς ανθρώπους» είτε «από τους καθηγητές μας» είτε «από τους εργοδότες μας». **Είναι γόνιμο εκείνη τη στιγμή, να προσπαθήσουμε να σκεφτούμε αν αυτό το «πρέπει» που μας λένε κρύβει από πίσω ένα δικό μας ανώτερο «θέλω».**

Αν θέλουμε να συνυπάρξουμε με άλλους ανθρώπους, να τους κάνουμε ευτυχισμένους με την παρουσία μας και να είμαστε και εμείς ευτυχισμένοι κοντά τους τότε θα «πρέπει να θέλουμε» να σεβαστούμε και να συμβιβαστούμε με τις όποιες ιδιαιτερότητές τους και να υποτάξουμε τον εγωισμό μας.

Ίσως έτσι δείξουμε και το πραγματικό ενδιαφέρον μας προς αυτούς αφού θα έχουμε καταφέρει να βρούμε ηθελημένα από το δικό μας «εγώ» και θα έχουμε δοθεί ολοκληρωτικά σε κάτι ανώτερο. Θα έχουμε καταφέρει τα «πρέπει» της ζωής μας να τα έχουμε κάνει τρόπο ζωής που θα τα αναζητούμε με περισσότερη θέρμη και θα παλεύουμε γι' αυτά. Είναι πιο εύκολο να κατακτήσουμε ένα στόχο που είναι δικός μας και που δεν μας τον έχει επιβάλλει κάποιος άλλος, παρά να προσπαθήσουμε να τον φτάσουμε απλά επειδή έτσι μας τον όρισαν. Τότε θα αγγίξουμε την πραγματική ελευθερία και την πραγματική ευτυχία που προσφέρει η ζωή.

Όπως λέει και ο ποιητής: «θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία»¹. Ας τολμήσουμε, λοιπόν, να υποτάξουμε τον εγωισμό μας ώστε να φτάσουμε να πούμε, ότι αυτό που «πρέπει να κάνουμε» είναι αυτό που πραγματικά θέλουμε.

Επιμέλεια
Γιάννης Μπέκος

Φοιτ. Σχολ. Μηχανολογων Μηχανικών ΕΜΠ

1 Κάλβος Ανδρέας, Ωδή Τετάρτη

Ἡ ἀπολογία τοῦ Σωκράτη τελειώνει
 μετὰ τὴν λέξιν θεὸς στὴ δοτικὴ πτώση.
 Ἀπλὴ κι ὠραία ἡ χειρονομία τοῦ διδασκάλου.
 Μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς λόγους περὶ ἀρετῆς
 παράδωσε στὸ τέλος τὸν κόσμον στὸ θεό.
 Εἶναι σὲ ὄλη τῆς τῆ μεγαλοπρέπεια
 ἡ ἱστορία τοῦ κορμοῦ, τοῦ φυλλώματος
 καὶ τῶν κλαδιῶν μετὰ τὴν ρίζα.
 Χρωστῶ νὰ τὸν ὀνομάσω τὸν Κύριό μας.
 Κυρίως τὸ ἐπιθυμῶ
 προκειμένον νὰ σταματήσουν οἱ συζητήσεις
 καὶ νὰ στεγνώνει τὸ μέτωπό μας ἀπ' τὸν ἰδρώτα:
 Ὁ Χριστὸς ὁ Κύριος.
 Ὡ δειλινό, πόσο μὲ θέλγει πὸν συμφωνεῖς!

Νίκος Καρούζος, Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων
 ἀπὸ τὴ συλλογὴ - Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Χριστοῦ (1953)

ἐν φάτνη τῶν ἀλόγων

Φωτογραφία: Νικόλαος Γεωργόπουλος

Κάποτε φίλος τίς, λογοτεχνίζων, ἢ μᾶλλον λογοχτενίζων ἐρμηνεύοντας παρετυμολογικά τίς πτώσεις τῶν οὐσιαστικῶν, μοῦ ἐξηγοῦσε τὸ γιατί ἀπαλείφθηκε ἡ δοτικὴ ἀπο τὴν καθομιλουμένη. Σὰν νὰ εἶχε δίκιο, ἡ δοτικὴ ὄχι μόνο ὡς πτώση ἀλλ' ὡς περίπτωσις καὶ κατάστασις καθημερινή, ὡς δόσιμο καὶ ἀγαπητικὴ προσφορά ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τίς ἐκφράσεις μας κι ἀπὸ τίς συνήθειές μας.

Ποῦ πῆγε ἐκεῖνη ἡ ἐνδιάμεση πτώσις ἀνάμεσα σὲ αἰτιατικὴ καὶ γενική; Ἡ ἀλλιῶς μέσα στὶς γενικευμένες αἰτιάσεις μας, ὅπου γενικότης, ἐκεῖ καὶ ἐπιπολαιότης!¹

Θὰ ἔφευγα λυπημένος μετὰ τίς τραγικὲς διαπιστώσεις, ἀλλὰ τὸν ἀπαντῶ, ἀδερφέ μου, φίλε μου πολὺ μ' ἀρέζει

ὅπως τὰ λές, μὰ μὴν ξεχνᾶς πὼς αὐτοὺς ποὺ ἀποκαλεῖς ἀπαιδευτούς, τὴ γενιὰ ποὺ χρησιμοποιοεῖ μονάχα διακόσιες λέξεις, σ' αὐτὰ λοιπὸν τὰ παιδιὰ ἢ πλέον διαδεδομένη φράσις σὲ κάθε τους ἀπόκρισις εἶναι: ἐντάξει! Ὑπάρχουν ἀκόμα λοιπὸν ψήγματα «δοτικῆς»!

Καὶ τότε πίνει μιὰ γουλιὰ ἀπ' τὸν καφέ, ἀφήνοντας τὸ μειδιάματό του νὰ ζωγραφιστεῖ στὸ φλυτζάνι, καὶ μὲ ἀπαντᾶ, ἔντάξει ξέρω ἄγω, καλὰ Χριστοῦγεννα!

Ἐπιμέλεια:
Μν. Νᾶ.Σ

1 Οἱ Χαλασχωρήδες (1892) - Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Το πτηνό της ερήμου

Όλοι μας και ιδιαίτερα σήμερα στην ταραγμένη εποχή που ζούμε ψάχνουμε πρόσωπα τα οποία να γίνουν πρότυπα στην ζωή μας. Ένα ηρωικό και γνήσιο πρότυπο που αξίζει να έχει ο κάθε αγωνιζόμενος χριστιανός είναι ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, ο οποίος είναι πάντοτε διαθέσιμος ανά πασά στιγμή εάν τον επικαλεστούμε να τρέξει να μας βοηθήσει και για τον οποίο ο Κύριός μας, είπε: «Αλήθεια σας λέω, δεν έχει εγερθεί μεταξύ των γεννημένων από γυναίκες μεγαλύτερος από τον Ιωάννη το Βαπτιστή» (Ματθ. 11,11). Μην ξεχνάμε πως η Εκκλησία μας αναφέρει πάντα το όνομα του Αγίου Ιωάννη μετά την Παναγία, ότι βρίσκεται πάνω από κάθε άλλο άγιο της, ότι αναγνωρίζεται και ως κορυφαίος κήρυκας, διότι μαρτύρησε τον Χριστό όχι μόνο με το στόμα και την ζωή του, αλλά και με το θάνατό του, χύνοντας το αίμα του.

Καθιερώθηκε να εορτάζουμε τη μνήμη του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, την επομένη της ημέρας των Θεοφανίων. Ως βιβλικό πρόσωπο, ο Πρόδρομος και Βαπτιστής, συνδέει την Παλαιά με την Καινή Διαθήκη. Στην Παλαιά Διαθήκη θεωρείται ως «Προφήτης» ενώ στην Καινή, ως «Πρόδρομος». Το όνομα Ιωάννης είναι εβραϊκό και σημαίνει τη «**χάρη και την εύνοια του Θεού**».

Σύμφωνα με τον Ευαγγελιστή Λουκά, ο Ιωάννης ήταν γιος του ιερέα Ζαχαρία και της Ελισάβετ που ήταν συγγενής της Θεοτόκου. Οι γονείς του ανήκαν σε ιερατικές οικογένειες. Ο πατέρας του ήταν από την ιερατική τάξη του Αβιά, ενώ η μητέρα του ήταν απόγονος του Ααρών (Λουκάς 1,5). **Βλέπουμε δηλαδή πως από τους προγόνους μας κληρονομούμε και αρετές, τις οποίες μπορούμε να καλλιεργήσουμε για να καρποφορήσουν και σ'**

εμάς. Αν και η Ελισάβετ φερόταν ως γυναίκα που δεν μπορούσε να τεκνοποιήσει, ο αρχάγγελος Γαβριήλ διαμήνυσε στον Ζαχαρία ότι τελικά η σύζυγός του θα γεννήσει αγόρι και να του δώσει το όνομα Ιωάννης. Στην αρχή ο Ζαχαρίας δεν πίστεψε τα λόγια του Γαβριήλ και ως τιμωρία για την απιστία του έχασε την ομιλία του, παραμένοντας άλαλος έως την ημέρα που θα περιτέμνεται το παιδί που θα έφερνε στον κόσμο η Ελισάβετ. Έτσι και έγινε. Οκτώ ημέρες μετά την γέννηση του μωρού, όταν ζητήθηκε από τον ίδιο να φανερώσει το όνομα του παιδιού, εκείνος έγραψε σε μια πινακίδα το όνομα «Ιωάννης» και αμέσως επανήλθε η ομιλία του (Λουκάς 1,5-25 και 1,57-80).

Πατρίδα του Ιωάννη κατά μία παράδοση φέρεται η Χεβρών, κατ' άλλη όμως γνώμη, φέρεται η πόλη Ιούττα. Μέχρι τα 30 του χρόνια έζησε ζωή ασκητική στην έρημο, η οποία ήταν αφιερωμένη στην προσευχή και την πνευματική ολοκλήρωση. Περί της νεανικής ζωής του Ιωάννη και του ιδιωτικού του βίου καμία πληροφορία δεν υπάρχει εκτός της πολύ λιτής αναφοράς του ίδιου του Ευαγγελιστή ότι: «Τὸ δὲ παιδίον ἤξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ» (Λουκάς 1,80).

Σύμφωνα με αναφορά του Ευαγγελιστή Λουκά ο Ιωάννης εμφανίζεται πλέον σε ηλικία 30 ετών, κατά θεία εντολή, στην έρημο της Ιουδαίας, στον Ιορδάνη ποταμό. Εκεί κήρυσσε στα πλήθη και βάπτισε όσους προσέρχονταν προς αὐτόν (κατά Ματθαίον). Η διδασκαλία του, που συνοψίζεται στη γνωστή φράση «Μετανοεῖτε, ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», ήταν ουσιαστικά η προετοιμασία της έλευσης του Ιησού Χριστού.

Αντίστοιχα με τα κηρύγματά του, ήταν και η εμφάνισή του καθώς και ο ασκητικός βίος και διατροφή του. Φορούσε μάλλινο ένδυμα από τρίχες καμήλας και στη μέση του δερμάτινη ζώνη, ενώ τρεφόταν με ακρίδες και μέλι άγριο, σαν να ήταν πουλί. Γι' αυτό σε πολλές εικόνες της βυζαντινής αιογραφίας ο Άγιος εικονίζεται με δυο φτερά φυτρωμένα στους ώμους του και την επιγραφή «**το πτηνόν της ερήμου**». Φαίνεται πως δεν παρέμενε συνέχεια στο ίδιο μέρος αλλά περιέρχονταν σε όλη την περιοχή του Ιορδάνη κηρύσσοντας και βαπτίζοντας όσους δέχονταν το κήρυγμα της μετανοίας (Ματθ. 3,1, Μάρκ.1,4., Λουκ. 3,3). Επίσης κήρυττε πως θα εμφανιζόταν κάποιος που θα λύτρωνε το λαό Ισραήλ. Παρόλο που ο Ιωάννης δεν έκανε κανένα θαύμα, εν τούτοις πολλοί πίστεψαν στα λόγια του (Ιωάννης 10,41).

Τόσο η εμφάνιση όσο και ο ασκητικός βίος του Ιωάννη παράλληλα με τα κηρύγματα και τις βαπτίσεις μετανοίας που προέβαινε ήταν επόμενο να προκαλέσει πλήθος ακροατών αλλά και πολλών θαυμαστών του απ' όλη τη Παλαιστίνη που έσπευδαν να τον ακούσουν. Μεταξύ αυτών και στρατιώτες και Σαδδουκαίοι και Φαρισαίοι, τους οποίους όλους στη συνέχεια βάπτισε στον Ιορδάνη ποταμό. Έτσι, δεν άργησε αυτή η δράση του να προκαλέσει και τη προσοχή του Μεγάλου Συνεδρίου των Εβραίων που έστειλε αντιπροσωπεία για να ελέγξει τι συνέβαινε και να μάθει περί αυτού, για να λάβει ως απάντηση τη σχετική προφητική ρήση του Προφήτη Ησαΐα «φωνή βοώντος εν τη ερήμω, ευθύνατε την οδόν Κυρίου».

Στον Ιορδάνη ποταμό πήγε και ο Ιησούς Χριστός και του ζήτησε να βαπτιστεί. Ο Άγιος Ιωάννης κατάλαβε αμέ-

σως ποιον έχει μπροστά του και του είπε πως δεν είναι άξιος ούτε τα λουριά από τα παπούτσια Του να λύσει. Ο Ιησούς τότε, του είπε πως έτσι πρέπει να γίνει κι ο Ιωάννης τον βάπτισε στα νερά του Ιορδάνη ποταμού (Ματθ. 3,13-15, Ιωάν. 1,29-34). Έτσι, ο Ιωάννης βάπτισε τον Ιησού στον Ιορδάνη ποταμό, βλέποντας το Πνεύμα του Θεού να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω Του, και μια φωνή να ακούγεται από τα ουράνια λέγοντας: «Αυτός είναι ο Υιός μου, Αυτός είναι ο εκλεκτός Μου» (Ματθ. 3,16-17, Μάρκ. 1,9-11, Λουκ. 3,21-22).

Μετά από αυτό, ο Άγιος δείχνοντας τον Ιησού, λέει ότι Αυτός είναι ο «αμνός του Θεού» που σπκώνει στους ώμους του τις αμαρτίες όλου του κόσμου: «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου». Δύο από τους μαθητές του, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Ανδρέας και ο Ιωάννης, αργότερα έγιναν μαθητές του Ιησού (Ιωάν. 1,35-41). Η διακονία του συνεχίστηκε με το βάπτισμα που έκανε στον ποταμό Αινών, κοντά στο Σαλείμ (Ιωάν. 3,23), ελέγχοντας καθέναν που καταπατούσε το νόμο του Θεού. Οι μαθητές του νήστευαν και έκαναν προσευχές (Ματθαίος 9,14. Λουκάς 5,33).

Τα τίμια λόγια του Προδρόμου ενοχλούσαν τις διεφθαρμένες συνειδήσεις των Φαρισαίων γιατί εκείνος καυτηρίαζε την αλαζονική έπαρση και την ψυχική σκληρότητα. Ακόμη τα λόγια του ενοχλούσαν και τον τετράρχη της Γαλιλαίας και Περαιάς, Ηρώδη Αντύπα. Όταν τον έλεγξε για την παράνομη συμβίωσή του με την σύζυγο του ζώντος αδελφού του, Ηρώδη Φιλίππου, την Ηρωδιάδα (Μάρκ. 6,18, Λουκ. 3,19), ο Ηρώδης, παρόλο που τον εκτιμούσε και τον θεωρούσε δίκαιο και άγιο άνθρωπο (Μάρκ. 6,20), αναγκάστηκε να τον φυλακίσει (Ματθ. 14,3, Μάρκ. 6,17). Σε κάποια γιορτή των γενεθλίων του, ο Ηρώδης ζήτησε από την ανηψιά του Σαλώμη να του χορέψει και της υποσχέθηκε με όρκο να της δώσει ότι του ζητήσει. Η Ηρωδιάδα, η μητέρα της, που μισούσε τον Ιωάννη, βρήκε τότε την ευκαιρία που αναζητούσε υπαγορεύοντας στην κόρη της να ζητήσει το κεφάλι του Προφήτου Ιωάννη μέσα σ' ένα πινάκιο (πιάτο), όπως και έγινε (Ματθ. 14,3-11. Μάρκ. 6,17-29).

Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος βρήκε μαρτυρικό θάνατο και παρέδωσε τη ψυχή του στον Κύριο. Το σώμα του ενταφιάστηκε από τους μαθητές του (Ματθ. 14,12, Μάρκ. 6,29), οι οποίοι πήγαν να αναγγείλουν το θλιβερό γεγονός στον Ιησού (Ματθ. 14,12). Η κεφαλή του μετά από εντολή της Ηρωδιάδας, ενταφιάστηκε κοντά στο ανάκτορο του Ηρώδη, στη Μαχαιρούντα, όπου βρέθηκε από δύο μοναχούς που είδαν τον Άγιο σε όνειρό τους. Η κεφαλή του Αγίου Ιωάννη χάθηκε άλλες δύο φορές και όταν βρέθηκε, μεταφέρθηκε οριστικά στην Κωνσταντινούπολη. Την ίδια ημέρα, εορτάζουμε και το γεγονός της μεταφοράς στην Κωνσταντινούπολη της Τιμίας Χειρός του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου.

Επιμέλεια:

Ιεροδ. Αλέξανδρος Παναγόπουλος

Μεταπτ. Φοιτ. Τμήμ. Κοινωνικής Θεολογίας Ε.Κ.Π.Α.

«Κάθε φορά που γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα, είναι σαν να ξαναγεννιόμαστε, και κάθε χρόνο, με την καινούργια γέννησή μας, πρέπει να μεγαλώνουμε εν Χριστώ.

Είναι κάπως αμοιβαίο το μέγαλωμα αυτό:
στο μέτρο που ο Χριστός αυξάνει μέσα μας, αυξανόμαστε κι εμείς εν Αυτώ.
Εκείνος δέχεται να γίνει νήπιο μέσα στην καρδιά μας!

Αλίμονο όμως, πόσες φορές δεν Τον ξεχνάμε
και δεν Τον εγκαταλείπουμε εκεί, στο μικρό του λίκνο,
δεν Τον εξεντελίζουμε και δεν τον προδίδουμε, κάθε φορά που απομακρυνόμαστε
από κοντά Του!

Η φάτνη, το παχνί του στάβλου, είναι η καρδιά μας, είναι όμως και τούτη η
Εκκλησία,
μέσα στην οποία προσευχόμαστε με τους αδελφούς μας:
“Σήμερα ο Χριστός, εν Βηθλεέμ γεννᾶται ἐκ Παρθένου...”.

Έχουμε συχνά την εντύπωση ότι τα Χριστούγεννα έρχονται
χωρίς να έχουμε βιώσει αρκετά το πριν, το διάστημα της προσημονίας.
Ο Θεός όμως είναι εδώ, έρχεται στις καρδιές μας.

Ας ξεχάσουμε λοιπόν τις λύπες, τη μιζέρια, τις συγκρούσεις μας,
κι αν δεν μπορούμε να τα ξεχάσουμε ολοκληρωτικά,
ας τα αποθέσουμε μπροστά στα πόδια Του.

Ας αποθέσουμε στο σπήλαιο όλες τις έγνοιες, τις αρρώστιες, τις αβεβαιότητες,
τα άγχη και τις ανησυχίες μας· ας προσφέρουμε ολόκληρη την ύπαρξή μας
κι αυτή των αγαπημένων μας σ’ Εκείνον που μας επισκέπτεται σήμερα
μέσα από μια κίνηση άπειρης αγάπης.

Δεν υποδεχόμαστε μόνο για μας τον Ιησού, τον υποδεχόμαστε για ολόκληρο τον
κόσμο.»

Πρωτ. Βόρις Μπόμπρινσκοϊ

«Ζήσε τα Χριστούγεννα», Εκδ. Ακρίτας

Η καταφρόνηση

Ο Απ. Παύλος στην προς Ρωμαίους επιστολή¹, αναφέρεται στην μακροθυμία του Θεού, ως ένα μέσο που χρησιμοποιεί ο Θεός Πατέρας για να μετανοήσουμε. Πιο συγκεκριμένα γράφει: «...**ἢ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν δι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;...**». Δηλαδή ο Θεός μάς περιμένει να γυρίσουμε. Μέσα στην θάλασσα της αγάπης Του ταξιδεύουμε κι Εκείνος, μας δείχνει τη μακροθυμία Του δίνοντας στην πράξη μία δεύτερη, τρίτη και εβδομήντα φορές το εφτά ευκαιρίες προς μετάνοια.

Πώς ανταποδίδουμε όμως εμείς τα του Κυρίου; Συνήθως επιλέγουμε να αγνοήσουμε αυτή την αγάπη του Θεού και να **καταφρονήσουμε** (αυτή είναι η λέξη που χρησιμοποιεί ο Απόστολος Παύλος) με τη ζωή μας και τις αποφάσεις μας τη μακροθυμία Του. «*Αφού δεν με τιμώρησε τότε, δεν πρόκειται να με τιμωρήσει τώρα*», ίσως σκεφτεί κάποιος πονηρά. Ίσως είναι αναμενόμενο, μιας και δεν έχουμε μάθει να μακροθυμούμε έναντι των αδελφών – Χριστιανών και μη. Είναι σύννηθες φαινόμενο να αρπαζόμαστε, καθώς και να αστράπτουμε και να βροντάμε σαν κερανοί με έναν απλό λόγο ή βλέμμα ή σπρώξιμο στον δρόμο ή ... Για την καταφρόνηση αυτή της αγάπης του Θεού, λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «*Επειδή αμέσως δεν τιμωρήθηκες, παίρνεις θάρρος και συνεχίζεις άφοβα την αμαρτία. Γι' αυτή τη μακροθυμία θα έπρεπε μάλλον να φοβάσαι, αν ήσουν δίκαιος. Εν τωιαύτη περιπτώσει, εφόσον παραμένεις αδιόρθωτος, όχι απλώς δεν αναβάλλει ο Θεός την τιμωρία, αλλά επιβάλλει την αυστηρότερη τιμωρία*» (Ε.Π.Ε. 16Β, 436).

Γιατί όμως μας φαίνεται τόσο δύσκολο να συγκρατήσουμε τον εαυτό μας και να μην «ξεσπάσουμε»; Γιατί δεν μπορούμε να δείξουμε μεγαλοψυχία; Η απάντηση είναι η έλλειψη αγάπης. Ο Απ. Παύλος τονίζει σε άλλη επιστολή του ότι ο καρπός της αγάπης είναι η μακροθυμία καθώς και άλλες πολλές αρετές λέγοντας: «**...ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ...**»². Πίσω από την ανοχή και υπομονή που δείχνει προς εμάς ο Κύριος, βρίσκεται η αγάπη Του. Για την αγάπη αυτή άλλωστε θυσιάστηκε και με αυτή προσπαθεί να εμποτίσει τις καρδιές μας. Εάν όμως δυσκολευόμαστε να φτάσουμε τη μέγιστη αρετή της αγάπης ας υπομείνουμε. Εάν δεν μπορούμε να υπομείνουμε, ας μακροθυμήσουμε. Έτσι τουλάχιστον όταν

βρεθούμε μπροστά στον Κύριο θα έχουμε να Του δείξουμε κάποια ψήγματα της επίγειας προσπάθειάς μας και να ζητήσουμε το έλεός Του. Άλλωστε, **την μακροθυμία, το έλεος, την ευσπλαχνία και την αγάπη του Θεού επικαλούμαστε την ώρα του Αποδείπνου**, ώστε να δεχθεί τις προσευχές μας παραβλέποντας με μεγαλοψυχία τα δικά μας κακώς κείμενα.

Ο Κύριος επομένως μάς διδάσκει την μεγαλοψυχία μέσω τις μακροθυμίας. Πόσοι εξ ημών είμαστε εντούτοις διατεθειμένοι να πράξουμε το αντίστοιχο για τους γύρω μας; Συχνά, εάν όχι συνεχώς, δεν συγχωρούμε «**τοῖς ὀφελῆταις ἡμῶν**», παρ' ὅλο που ζητούμε μακροθυμία και μεγαλοψυχία από τον Κύριο («**Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν**»). Αυτή την καταφρόνηση στη μακροθυμία του Θεού σπλητεῦει ο Απ. Παύλος, γιατί ξεχνάμε ότι χάρη σε αυτή λαμβάνουμε μία παράταση χρόνου για να μετανοήσουμε. Ο Θεός μάς δίνει ένα χρονικό δάνειο και ζητάει για τόκο την μετάνοιά μας. Από την άλλη, εμείς ζητούμε τους τόκους της τιμωρίας και της επιβολής δικαιοσύνης στους αδελφούς μας χωρίς όμως να έχουμε προσφέρει κάποιο δάνειο. Ίσως ήρθε η ώρα να καταφρονήσουμε το θέλημα μας, τον εαυτό μας και να επιλέξουμε την μακροθυμία. Όπως «μακροθυμούμε» μέχρι να μεγαλώσει ο σπόρος και να δώσει καρπό, ας «μακροθυμήσουμε» μέχρι να δούμε και να γευτούμε τους καρπούς που θα μας χαρίσει ο Θεός λόγω της μεγαλοψυχίας μας προς τους άλλους.

Μόνοι μας δεν είμαστε ικανοί για πολλά, το είπε άλλωστε και ο Χριστός «*...χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν...*»³. Ο δρόμος σίγουρα θα είναι τραχύς και ανηφορικός. Συχνά η προσπάθειά μας να μακροθυμήσουμε θα βρει πολλά εμπόδια. Αντί αποδοχής πικρία, αντί ενίσχυσης χλευασμό. Μην απελπιζόμαστε όμως, ας ζητήσουμε συνοδοιπόρο τον Θεό και με τη Χάρη Του ας κάνουμε αυτές τις δυσκολίες λίπασμα για τον σπόρο της αγάπης. Οι καρποί θα είναι γλυκείς, όπως μας βεβαιώνει ο Χριστός.

Επιμέλεια:
Φιλοθέη Παππά,
Υ.Δ. Τομέα Φυσικής, ΣΕΜΦΕ

1 Κεφ. Β', στίχ. 4

2 Κορινθίους Α', Κεφ. ΙΓ', στίχ. 3-4

3 Ιωάν. ιε', 5.

Επιλέγουμε να αγνοήσουμε αυτή την αγάπη του Θεού και να καταφρονήσουμε με τη ζωή μας και τις αποφάσεις μας τη μακροθυμία Του. «Αφού δεν με τιμώρησε τότε, δεν πρόκειται να με τιμωρήσει τώρα», ίσως σκεφτεί κάποιος πονηρά.

«Όταν το τοπικό συναντά το οικουμενικό και η ευθύνη της μαρτυρίας ταξιδεύει στην άλλη άκρη της γης...»

Φωτογραφίες: Κλεάνθης Νιζάμης

Το Δεκέμβριο του 2018, ο Θεός έκρυβε στα πάνσοφα σχέδια Του, μια εμπειρία μακριά από τη φαντασία πολλών εξ ημών που λάβαμε μέρος στο ιεραποστολικό ταξίδι στη μακρινή χιλιομετρικά, αλλά πολύ **κοντινή πλέον πνευματικά και συναισθηματικά, Νότιο Κορέα. Με αφορμή λοιπόν τα 50 χρόνια λειτουργίας του Καθεδρικού Ορθόδοξου Ναού Αγίου Νικολάου στη Σεούλ**, ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος αποφάσισε να πραγματοποιήσει επίσημη επίσκεψη στη Σεούλ, την 4η κατά σειρά στα 27 χρόνια του στο πηδάλιο της Πρωτόθρονης Εκκλησίας. Σκοπός του ταξιδιού, να δοθεί μια προβολή του άγνωστου, σχετικά με το μέγεθος της χώρας, έργου της ορθόδοξης ιεραποστολής που επιτελείται από την Ιερά Μητρόπολη Ν. Κορέας και το Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αμβρόσιο. Ένα έργο που χτίστηκε και χτίζεται καθημερινά με δάκρυ και κόπο, με μοναδικό σκοπό και στόχο να γίνει γνωστή η δράση της Μίας, Αγίας, Αποστολικής και Καθολικής Εκκλησίας και να καλέσει στην αγκαλιά της και άλλα μέλη στην Κορεάτικη Χερσόνησο. Ως εκ τούτου, διοργανώθηκε ένα **ιεραποστολικό ταξίδι μαρτυρίας και ορθόδοξου παρουσίας** στη Ν. Κορέα, συγκροτώντας μια ολιγομελή ομάδα αποτελούμενη από ανθρώπους από την Ιερά Μητρόπολη Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου με πρώτο το Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Στέφανο και από το Πατριαρχικό Ίδρυμα στην Αθήνα.

Το ταξίδι ξεκίνησε το πρωί της Δευτέρας 3 Δεκεμβρίου και ολοκληρώθηκε το απόγευμα της Δευτέρας 10 Δεκεμβρίου. **Η παραμονή μας στην Ν. Κορέα περιλάμβανε επισκέψεις στις ορθόδοξες ενορίες, παράδοση δεμάτων αγάπης και ποικίλες δράσεις** στην πρωτεύουσα της χώρας, τη Σεούλ, και σε 2 πόλεις στο νότιο μέρος της Χερσονήσου, το Πουσάν και την Ούλσαν. Φυσικά, **κεντρικό γεγονός ο Εσπερινός και η θεία Λειτουργία επί τη εορτή του Αγίου Νικολάου, παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχη.**

Εκτός από τη γνωριμία με τον Κορεάτικο πολιτισμό και την ιστορία του λαού αυτού, σκοπός της επισκέψεώς μας, ήταν η επαφή με το ιεραποστολικό έργο που επιτελείται εκεί. Ένα έργο εξ' ολοκλήρου διαφορετικό από το αντίστοιχο έργο της Αφρικής. Η λέξη «ιεραποστολή» φέρνει συνήθως στο νου μας, εικόνες ξυπόλυτων και πεινασμένων παιδιών,

ερημωμένων χωριών, ανυπαρξία ιατρικής περίθαλψης και εκπαίδευσης. Εικόνες που δεν έχουν καμία σχέση με την υπερσύγχρονη Σεούλ. Για ποια λοιπόν μορφή ιεραποστολής κάνουμε λόγο στην Κορέα;

Η Νότια Κορέα αποτελεί μια αρκετά πονεμένη και βασανισμένη χώρα. Από τις αρχές του 20ου αιώνα, πέρασε τις γνωστές ιστορικά σε όλους δυσκολίες της Ιαπωνικής κατοχής, του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και εν συνεχεία της εισβολής της Βορείου Κορέας το 1950 και τον επακόλουθο πόλεμο. Ως εκ τούτου, **η κάθε ιεραποστολική προσπάθεια επηρεάστηκε και στιγματίστηκε από τα αντίστοιχα γεγονότα, τις αλληπάλληλες εθνικές περιπέτειες της χώρας και τις διεθνείς πολιτικές εξελίξεις.**

Ανατρέχοντας ιστορικά εν περιλήψει, **η ιεραποστολή στην Κορέα ξεκινά από τους Ρώσους.** Συγκεκριμένα, ο Γραμματέας της Ρωσικής Διπλωματικής Αποστολής στην Σεούλ Νικολάϊ Αλεξέγιεβιτς Σουΐσκου, έστειλε την άνοιξη του 1889, υπόμνημα στην υπηρεσία του, στο οποίο πρότεινε την δημιουργία Ορθόδοξης Ρωσικής Ιεραποστολής στην Κορέα. Η πρότασή του, υλοποιήθηκε μία δεκαετία περίπου αργότερα. Στις 2 Ιουλίου του 1897, όταν η Ιερά Διοικούσα Σύνοδος της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας, ίδρυσε στην Κορέα την «Ρωσική Ορθόδοξη Ιεραποστολή», με σκοπό την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών των Ορθόδοξων Ρώσων που διέμεναν στην Κορέα. Σύμφωνα με αυτή την απόφαση, η ρωσική Ιεραποστολή στην Κορέα θα ανήκε εκκλησιαστικά στην Ιερά Μητρόπολη Αγίας Πετρούπολεως και η χρηματοδότησή της θα γινόταν αποκλειστικά από το τσαρικό ταμείο. Οργανώθηκε και

αποστάλθηκε λοιπόν το πρώτο κλιμάκιο ιεραποστόλων στη Σεούλ, με πρωταρχικό μέλημά τους τη δημιουργία ναού. Οι εργασίες όμως της πρώτης αυτής ομάδας σταμάτησαν για 2 χρόνια μετά την νίκη των Ιαπώνων κατά τον Ρωσικό-Ιαπωνικό πόλεμο και ένα νέο κλιμάκιο στάλθηκε το 1906, χρονιά που ξεκινά εκ νέου η λειτουργία της ιεραποστολής. Έκτοτε, η ορθόδοξη Ρωσική ιεραποστολή λειτούργησε υπό την πνευματική επιστοασία αρχικά της Μητροπόλεως Αγίας Πετρούπολης όπως προαναφέρθηκε, έπειτα υπό την Ιερά Επισκοπή Βλαδιβοστόκ και εν συνεχεία υπό την Ιερά Αρχιεπισκοπή Τόκιο. Το 1940 το Ορθόδοξο ποίμνιο αριθμούσε μόνο 150 άτομα και ήταν διασκορπισμένο σε 17 περιοχές της Κορέας.

Σταθμός για την εκκλησία της Κορέας, αποτέλεσε ο Κορεάτικος Πόλεμος που διήρκεσε από τις 25 Ιουνίου του 1950 έως τις 27 Ιουλίου του 1953. Κατά την περίοδο του πολέμου, το ορθόδοξο ποίμνιο διασκορπίστηκε. **Σημαντική πνευματική και υλική βοήθεια πρόσφερε αυτή την περίοδο το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδας** που συμμετείχε στην ειρηνευτική δύναμη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερως οι στρατιωτικοί ιερείς που συνόδευαν το Σώμα για τις λειτουργικές του ανάγκες και αυτοί αποτελούν ουσιαστικά **τους πρώτους Έλληνες Ορθόδοξους Ιεραποστόλους** στην Κορέα. Πρώτος Έλληνας στρατιωτικός ιερέας που ήρθε σε επικοινωνία με τους Ορθόδοξους Κορεάτες ήταν ο αρχιμανδρίτης Χαρίτων Συμεωνίδης (μετέπειτα Μητροπολίτης Πολυανής και Κιλκισίου) και έπειτα ακολούθησαν και άλλοι.

Με όλες τις πολιτικές εξελίξεις, οι σχέσεις της Ορθόδοξης Κοινότητας με την Εκκλησία της Ιαπωνίας, αλλά και με το Πατριαρχείο Μόσχας επηρεάστηκαν αρνητικά, καθώς οι Νοτιοκορεάτες διέκειντο δυσμενώς προς τη Ρωσία εξαιτίας της συμμαχίας αυτής με την Βόρεια Κορέα. Έτσι, μετά τη θ. λειτουργία στις 25 Δεκεμβρίου του 1955, η **Γενική Συνέλευση της Ορθόδοξης Κοινότητας του Αγίου Νικολάου Σεούλ αποφάσισε ομόφωνα να ζητήσει την υπαγωγή της στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως**, αίτημα το οποίο και έγινε δεκτό, υπό την πνευματική επιστοασία αρχικά της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Βορείου και Νοτίου Αμερικής και μετέπειτα της Μητροπόλεως Νέας Ζηλανδίας.

Στα χρόνια που ακολούθησαν έγιναν σημαντικά βήματα και έργα στην Κορεατική Χερσόνησο, με πρώτο τότε την εύρεση νέου χώρου και εν συνεχεία την κατασκευή και τα **θυρανοίξια το 1968 του σημερινού καθεδρικού ναού του Αγίου Νικολάου, τα 50 χρόνια του οποίου εορτάσαμε φέτος**. Κεντρική θέση στην ιστορία της εκκλησίας της Κορέας, κατέχει ο τότε αρχιμανδρίτης, μετέπειτα **πρώτος Μητροπολίτης Κορέας και νυν Μητροπολίτης Πισιδίας κ. Σωτήριος Τράμπας**, που το 1975 έφτασε με απόσπαση από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και έγκριση του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ανταποκρινόμενος σε σχετικό αίτημα της κοινότητας Σεούλ. Επέδειξε ένα τεράστιο έργο που επεκτάθηκε και εκτός της χώρας της Κορέας, σε Ινδία, Ινδονησία, Ταϊλάνδη και Φιλιππίνες. Τέλος, στις 20 Απρι-

λίου του 2004 δημιουργήθηκε η Ιερά Μητρόπολη Κορέας με πρώτο Μητροπολίτη τον τότε Επίσκοπο Ζήλων Σωτήριο Τράμπα μέχρι την εκούσια παραίτησή του το 2008, όπου και ανέλαβε ο σημερινός Μητροπολίτης κ. Αμβρόσιος.

Σήμερα, η Μητρόπολη Κορέας διαθέτει επτά οργανωμένες εννορίες στην Ν. Κορέα (στις πόλεις Σεούλ, Πουσάν, Ιντσόν, Τσόντζου, Πάλανγκ-λι, Τσουντσον και Ουλσάν) και μία στην Β. Κορέα (Πιονγκιάνγκ), δέκα τρία παρεκκλήσια, ένα γυναικείο μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Καπιόνγκ, το ανδρικό μοναστήρι του Αγίου Ανδρέα στο Γιανγκού, ιεραποστολικό κέντρο, εκδοτικό οίκο υπό την επωνυμία «Korean Orthodox Editions», δύο βιβλιοπωλεία (Book Café «Φιλοκαλία» στη Σεούλ και Book Café «Λόγος» στο Ιντζόν), κατασκήνωση στο Τζοντζού, Παιδικό Σταθμό «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» στο Πουσάν, Κέντρο Μέριμνας Υπερπλικών στο Τζοντζού, ιδιόκτητο ορθόδοξο κοιμητήριο στο Γιονμυρί και ετοιμάζεται η ανέγερση του Ασιατικού Ορθόδοξου Εκπαιδευτικού και Συνεδριακού Κέντρου στο Καπιόνγκ, στο οποίο θα λειτουργήσει και η πρώτη Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή στην Ανατολική Ασία. **Ο ορθόδοξος πληθυσμός ανέρχεται περίπου στις 10.000, πολύ μικρό ποσοστό σχετικά με τα 52 περίπου εκατομμύρια πληθυσμό.**

Αξίζει να αναφερθεί, πως **ιδιαίτερη τιμή αποδίδει η χώρα της Ν. Κορέας στα κράτη που συμμετείχαν στην ειρηνευτική δύναμη των Ηνωμένων Εθνών.** Στον προαύλειο χώρο του Πολεμικού Μουσείου στη Σεούλ, υπάρχουν μνημεία για κάθε ένα από τα κράτη που απέστειλαν στρατιωτικές μονάδες, με ιστορικά στοιχεία στην γλώσσα του κάθε κράτους και με την αντίστοιχη σημαία. Στο εσωτερικό του ίδιου μουσείου, υπάρχει ιδιαίτερο τμήμα για τα Ηνωμένα Έθνη, με αφιέρωση σε κάθε ένα κράτος ξεχωριστά. Επιπλέον, έξω από τη Σεούλ, υπάρχει σε κοντινή απόσταση μνημείο αφιερωμένο αποκλειστικά στους Έλληνες Πεσόντες, με καταγραφή όλων των ονομάτων των 187 αποθανόντων. **Δεν υπάρχουν ικανά λόγια να περιγράψουν τη συγκίνηση και την υπερηφάνεια κατά την επίσκεψή μας εκεί και την τέλεση τρισάγιου**

υπέρ αναπαύσεως των ψυχών αυτών.

Στο τέλος του ταξιδιού, έχοντας διασχίσει όλη την Κορεάτικη Χερσόνησο, από τη Σεούλ μέχρι την άκρη του Πουσάν, τα μάτια μας γεμίζουν δάκρυα. Οι εικόνες των μικρών παιδιών να ψάλλουν τις Καταβασίες των Χριστουγέννων, να τραγουδούν Ελληνικά τραγούδια και να συμμετέχουν στη μυστηριακή ζωή, η σεβάσμια μορφή του Μητροπολίτη Πισιδίας Σωτήριου που ο χρόνος χάραξε στο πρόσωπο του τη σοφία και την αγάπη του για την ιεραποστολή, η εκφραστικότητα και ο αγώνας του Μητροπολίτη Αμβρόσιου για την καθημερινή παρουσία της εκκλησίας μας εκεί, η συνδρομή όλων των συνεργατών, λαϊκών και κληρικών, Κορεατών αδελφών και φίλων μας πια, χαραχτηκαν ανεξίτηλα στη μνήμη μας. **Μέσα μας, αντηχεί το επίκαιρο παρά ποτέ «πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».**

Το αεροπλάνο απογειώνεται. Εμείς γυρνάμε ξανά στους ρυθμούς μας. Εκεί που όλα θαρραίς είναι δεδομένα, που όλα θαρραίς μας ανήκουν και θα είναι δικά μας για πάντα. **Κάποιοι όμως κάπου εκεί μακριά, πασχίζουν για μια μαρτυρία, για μια παρουσία, για μια Αλήθεια** που πια εδώ πολύ δεν μας κάνει. Αυτή όμως η παρωχημένη για κάποιους Αλήθεια, **«εξήλθεν και έσπειρε σπόρον». Κι ο σπόρος βλάστησε, κι έβγαλε ρίζα, κι έβγαλε φύλλα, κι έφερε άνθη.** Κι αυτά τα άνθη προσφέρουν τη Γαλήνη, στη «χώρα της πρωινής γαλήνης». Την μακρινή μα κοντινή μας συνάμα Κορέα...

Επιμέλεια:
Κλεάνθης Νιζάμης

*Οι ιστορικές πληροφορίες και αναφορές στο άρθρο, προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Κορέας www.orthodoxkorea.org.

Βόμβες που δεν ακούστηκαν ποτέ

Πριν λίγες ημέρες (27/12/2018) βόμβα εξερράγη στον Ιερό Ναό Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου στο Κολωνάκι μετά το μεγάλο τρομοκρατικό χτύπημα σε συγκρότημα ου Τύπου (17/12/2018). Για πρώτη φορά, μάλιστα, τοποθετείται εκρηκτικός μηχανισμός χωρίς να υπάρξει προειδοποιητικό τηλεφώνημα, με κίνδυνο απώλειας ανθρώπινης ζωής! Δυστυχώς, το περιστατικό αυτό, το οποίο ο Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων καταδίκασε δηλώνοντας ότι αποτελεί χτύπημα στο δημοκρατικό μας πολίτευμα, έρχεται να προστεθεί σε μια άκρως κλιμακούμενη και συντονισμένη επίθεση κατά ιερών ναών.

Στις αρχές Δεκεμβρίου 2018, δόθηκε στην δημοσιότητα μία Έκθεση της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων για το επίπεδο της θρησκευτικής ελευθερίας στην πατρίδα μας, καθώς και για τα περιστατικά βίας σε θρησκευτικούς χώρους και χώρους λατρείας την προηγούμενη χρονιά. Τα στοιχεία σοκάρουν. Ειδικότερα, σε σχέση με το 2016 που σημειώθηκαν 218 επιθέσεις σε βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, το 2017 κατεγράφησαν **556 επιθέσεις** κατά θρησκευτικών χώρων, εκ των οποίων οι **525 κατά της Ορθόδοξης εκκλησίας**, 1 κατά της Αιθιοπικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, 4 κατά της Αρμενικής, 1 κατά των Παλαιοσημιολογιτών, 4 κατά της Εκκλησίας των Μαρτύρων του Ιεχωβά, 11 κατά λατρευτικών χώρων του Ιουδαϊσμού και 8 κατά λατρευτικών χώρων του Μουσουλμανισμού.

Οι επιθέσεις περιλαμβάνουν (πέρα από το γκρέμισμα του Σταυρού στη Μυτιλήνη από ομάδες μεταναστών) την τοποθέτηση εκρηκτικών μηχανισμών, την κλοπή εικόνων

και κειμηλίων, τον βανδαλισμό αγιογραφιών, τη διακοπή της Θείας Λειτουργίας, την αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους εντός και εκτός των ναών, καταστροφές, ακόμα και εκτεταμένη χρήση ναρκωτικών εντός εκκλησίας.

Η λίστα είναι εντυπωσιακή και ολοένα και μεγαλώνει. Ένας από τους λόγους της στοχοποίησης της Εκκλησίας και των τρομοκρατικών αυτών επιθέσεων είναι σίγουρα και η στάση της απέναντι στην Εκκλησία των Πρεσβύτων. Το θέμα είναι αν το πολιτικό προσωπικό της Χώρας επιθυμεί να αντιταχθεί στο μέτωπο της εγχώριας τρομοκρατίας και να προασπίσει, τουλάχιστον, τους χώρους λατρείας πριν υπάρξουν επικίνδυνες εξελίξεις ακόμα και για την ίδια την ανθρώπινη ζωή. Όπως και να 'χει, η ανωτέρω Έκθεση πέρασε στα τυφλά των εφημερίδων και του Τύπου, εν γένει, σε αντίθεση με αντίστοιχες τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι, για τις οποίες τα εγχώρια Μ.Μ.Ε., για μέρες φώναζαν «Je suis Charlie»... Αυτή η επιλεκτική ευαισθησία κατά των ατομικών δικαιωμάτων, είναι, αν μη τι άλλο, προβληματική...

Επιμέλεια:

Μόνικα Παππά

Τελειόφ. Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Πηγές:

«Γι' αυτές τις βόμβες δεν μιλάει κανείς!», Εφημ. «Εστία», 19/12/2018
«Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα», Έκθεση 2017.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ...

«Νάρκη» το δημογραφικό

Οι δημογραφικές εξελίξεις φαίνεται πως απειλούν την προοπτική ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, καθώς η γήρανση του πληθυσμού είναι πλέον αισθητή και στο εργατικό δυναμικό της χώρας. Τα άτομα παραγωγικής ηλικίας ανέρχονται σήμερα στα 6,8 εκατομμύρια, ενώ το 2010 οι Έλληνες 20-64 ετών αριθμούσαν 7,045 εκατομμύρια. Οι εκτιμήσεις του ΟΗΕ για τα επόμενα έτη είναι ιδιαίτερα δυσοίωνα, με το δημογραφικό πρόβλημα σύμφωνα με διεθνείς οικονομολόγους να οδηγεί σε συρρίκνωση της οικονομίας, των επενδύσεων και επομένως και της ανάπτυξης.

80 χρόνια Χριστιανικής Ένωσης Επιστημόνων

Με τον τίτλο «Επιστήμη και Χριστιανική Κοσμοθεωρία» πραγματοποιήθηκε την 1η Δεκεμβρίου, στην αίθουσα διαλέξεων της οδού Καρύτση 14, εκδήλωση με την ευκαιρία συμπλήρωσης 80 χρόνων της Χριστιανικής Ένωσης Επιστημόνων και του περιοδικού «Ακτίνες». Την

εκδήλωση προλόγισε ο κ Γιάννης Τσέντος, Δρ Φιλοσοφίας, ενώ εισηγήσεις παρέθεσαν οι Γεώργιος Κοντόπουλος - Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Ακαδημίας Αθηνών- με τίτλο «Επιστήμη και Πίστη» και Στυλιανός Αντωνάκης -Ομότιμος Καθηγητής Ιατρικής Γενετικής του Πανεπιστημίου της

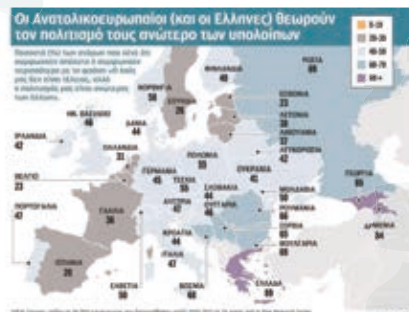
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΑ

80 χρόνια

Χριστιανικής Ένώσεως Επιστημόνων
και περιοδικού Ακτίνες

Γενεύης και μέλος της Ελβετικής Ακαδημίας Ιατρικών Επιστημών- με τον τίτλο «Το γονιδίωμα... Μαθθ. 25, 14-15, Μαθθ. 10, 34-35».

Το βίντεο της εκδήλωσης θα αναρτηθεί σύντομα στο διαδίκτυο, www.xee.gr.

Έρευνα: «Υπάρχει Θεός» για τους Έλληνες

Σε αμερικανική έρευνα που διεξήχθη την περίοδο 2015-2017 μεταξύ 56.000 ενηλίκων σε 34 κράτη της Ευρώπης, η Ελλάδα καταλαμβάνει την πρώτη θέση στο πεδίο της ύπαρξης του Θεού, καθώς το 92% απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση, με τα αντίστοιχα ποσοστά στη Ρωσία και τη Σουηδία να αναφέρονται στο 75% και το 36% του πληθυσμού αντίστοιχα. Επιπλέον, οι Έλληνες καταλαμβάνουν την τέταρτη θέση όσον αφορά την ταύτιση της θρησκείας με την εθνική ταυτότητα, ενώ το 74% των ερωτηθέντων ταύτισε την εθνική ταυτότητα με την καταγωγή. Τέλος, οι Έλληνες φάνηκε ότι τείνουν να απαντούν συντηρητικά σε ερωτήσεις για σύγχρονα κοινωνικά θέματα, με το 70% να απορρίπτουν τον γάμο των ομοφυλοφίλων σε αντίθεση με το 75% των Γερμανών και το 77% των Βρετανών που τον υποστηρίζουν, ενώ το 52% των Ελλήνων δήλωσαν πως θα ήθελαν να απαγορευτεί η έκτρωση, άποψη που ταυτίζεται με το 18% των Βρετανών και μόλις το 3% των Σουηδών.

Πτυχιούχοι με έλλειμμα δεξιοτήτων

Η έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτρο-

πής με τίτλο «Education and Training 2018» καταδεικνύει τις στρεβλώσεις του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, καταλήγοντας πως παρά τη μικρή μαθητική διαρροή, οι Έλληνες απόφοιτοι λυκείου οι οποίοι εισάγονται σε μεγάλο ποσοστό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση φεύγουν από το σχολείο με σημαντικές μαθησιακές ελλείψεις. Η έρευνα βασισμένη στα στοιχεία PISA του ΟΟΣΑ έδειξε ότι οι Έλληνες 15χρονοι δεν κατέχουν τις βασικές δεξιότητες που θα έπρεπε να έχουν στη συγκεκριμένη ηλικία στους καίριους τομείς της κατανόησης κειμένου, των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών, φαινόμενο το οποίο φαίνεται να οξύνεται την τελευταία τριετία. Ως αποτέλεσμα της μη απόκτησης των απαραίτητων δεξιοτήτων, το 43,3% των πτυχιούχων ΑΕΙ -το υψηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη- βγαίνοντας στην αγορά εργασίας κάνουν μία δουλειά κατώτερη των ακαδημαϊκών τους προσόντων, ενώ το 2017 μόλις το 52% των ατόμων ηλικίας 20 με 34 είχε δουλειά, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να αντιστοιχεί στο 80,2% των νεαρών ενηλίκων.

Άρης Σερβετάλης: «Η πίστη μου στο Θεό μου άλλαξε την ζωή...»

Ο ηθοποιός Άρης Σερβετάλης σε συνέντευξή του για την πίστη και την Ορθοδοξία δηλώνει πως η πίστη στο Θεό άλλαξε ουσιαστικά την ζωή του, βοηθώντας τον να βλέπει τα πράγματα από μία εντελώς διαφορετική σκοπιά. Τονίζει πως η Ορθοδοξία κάθε άλλο παρά οπισθοδρομική είναι, ενώ αναφέρεται ιδιαίτερα στην καίρια σημασία της σχέσης του πιστού με τον πνευματι-

κό του, τον άνθρωπο που ως αγωγός θα καλλιεργήσει την αιώνια σχέση του ανθρώπου με το Θεό. Τέλος, ο ηθοποιός καταλήγει πως οι άνθρωποι που αφήνονται και δένονται με την ύλη βιώνουν μέσα τους ένα κενό, καθώς όλοι είμαστε κατασκευασμένοι για να έχουμε σχέση με το Θεό, μία σχέση που δεν μπορεί να αντικατασταθεί από τα χρήματα, την καριέρα ή την επιστήμη.

Κέικ - παγκόσμια πατέντα από Πατρινό Καθηγητή

Ο Δημήτρης Κουρέτας, καθηγητής βιοχημείας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, δημιούργησε ένα κέικ 80 γραμμαρίων το οποίο μπορεί να συντηρηθεί έναν ανθρώπινο οργανισμό για μία ολόκληρη ημέρα, καθώς περιέχει τις θερμίδες και τις πρωτεΐνες ενός πλήρους γεύματος. Η παγκόσμια αυτή πατέντα η οποία δημιουργήθηκε σε εργαστήριο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με κύριο συστατικό τον ορό γάλακτος -ένα εξαιρετικά ρυπογόνο απόβλητο των τυροκομείων- συγκεντρώνει το παγκόσμιο ενδιαφέρον, αφού η παραγωγή του θα μπορούσε να αποτελέσει επισιτιστική βοήθεια για τον Τρίτο Κόσμο αλλά και λύση στο οξύ περιβαλλοντικό ζήτημα της ρύπανσης των υδάτινων οικοσυστημάτων. Το εν λόγω σκεύασμα διατίθεται σε ινστιτούτα διατροφής, αθλητικούς χώρους και καταστήματα πώλησης βιολογικών προϊόντων, ενώ έχει ξεκινήσει και η εξαγωγή του.

Οι selfies σκοτώνουν: Πάνω από 250 οι θάνατοι για ένα εντυπωσιακό «κλικ»

Πρόσφατη έρευνα καταγράφει πρω-

τοφανώς μεγάλο αριθμό θανάτων που έχουν προκληθεί από το 2011 και μετά, στην προσπάθεια μίας εντυπωσιακής selfie φωτογράφισης που θα εντυπωσιάσει τα social media. 259 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους σε όλο τον κόσμο κατά τη διάρκεια φωτογράφισης του εαυτού τους, με τα περισσότερα δυστυχήματα να καταγράφονται στην Ινδία, τη Ρωσία, τις ΗΠΑ και το Πακιστάν και την πλειονότητα των θυμάτων (72%) να είναι ηλικίας κάτω των 30 χρόνων. Κύριες αιτίες των θανάτων αποτελούν οι πνιγμοί, οι φωτιές και οι πτώσεις από ψηλά σημεία, καθώς και οι θάνατοι από άγρια ζώα και όπλα. Οι ερευνητές εφιστούν την προσοχή των ανθρώπων στους κινδύνους που ενέχει η ανθρώπινη συμπεριφορά, όπως και στην ενημέρωσή τους για τα επικίνδυνα μέρη στα οποία απαγορεύονται οι selfies.

Η κάνναβη πιο επιβλαβής από το αλκοόλ για τον εγκέφαλο των εφήβων

Νέα μελέτη Καναδών επιστημόνων κατέληξε πως οι επιπτώσεις στις νοητικές ικανότητες, στη μνήμη και τη συμπεριφορά των εφήβων που κάνουν χρήση κάνναβης είναι χειρότερες από αυτές που προκαλούνται από την κατανάλωση αλκοόλ. Στην έρευνα συμμετείχαν 3800 έφηβοι με το 28% να παραδέχεται τη χρήση κάνναβης και το 75% την κατανάλωση αλκοόλ περιστασιακά ή μονιμότερα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι χρήστες κάνναβης είχαν μικρότερες ικανότητες για μάθηση, προσοχή και λήψη αποφάσεων, καθώς και χαμηλότερες επιδόσεις στο σχολείο, χειρότερη μνήμη, ικανότητα συλλογισμών και ικανότητα ελέγχου της συμπεριφοράς τους. Τέλος, η χρήση της συγκεκριμένης ουσίας φαίνεται πως προκαλεί μακράς διάρκειας βλάβη στον αναπτυσσόμενο εγκέφαλο των εφήβων, δημιουργεί εθισμό και αυξάνει τις ψυχώσεις στην εν λόγω ηλικιακή ομάδα.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑΣ Β'

3. Έπιπτώσεις του πάθους

Το πάθος της υπερηφανείας έχει πολλές συνέπειες και γι' αυτό θεωρείται ρίζα και αίτια γενέσεως πολλών άλλων παθών και αμαρτημάτων, όπως προαναφέραμε στο προηγούμενο άρθρο.

Η πρώτη μεγάλη συνέπεια είναι η εξομοίωσή μας με τον διάβολο. Ο διάβολος έξεπεσε του αγγελικού αξιωματού του ακριβώς λόγω της υπερηφανείας του και του έωσφορικού έγωισμού του έναντι του Δημιουργού όλου του σύμπαντος. Και έμεις με την υπερηψία μας μιμούμαστε, κατά κάποιον τρόπο, τον υπερήφανο διάβολο και απομακρυνόμαστε από τον «πρῶο και ταπεινὸ τῆ καρδία» Ἰησοῦ Χριστό. Πλησιάζουμε τον άνθρωποκτόνο διάβολο και απομακρυνόμαστε από τον θέλοντα την σωτηρία μας ζωοδότη Κύριο και Θεό μας.

Η υπερηφάνεια, έπι πλέον, διασπᾶ και καταστρέφει την ανθρώπινη κοινωνικότητα. Οί άνθρωποι μετατρέπονται σε έγωκεντρικούς και παραμένουν έτσι άκοινωνητοι στα προβλήματα και στις χαρές των συνανθρώπων τους. Ο υπερήφανος έκτοπίζεται από τις κοινωνικές ομάδες ως βδελυκτός και άνεπιθύμητος. Δημιουργεί προβλήματα και άναστατώσεις στο περιβάλλον του με την έπιμονή του να έπιβάλλει τὸ ἴδιον θέλημα και να προβάλλει συνεχῶς τὸ πληθωρικὸ έγὼ του. Είναι χαρακτηριστική η ρήση του άγίου Παΐσιου ότι τὰ ζευγάρια στην έποχή μας χωρίζουν «εἴτε από φιληδονία, εἴτε από έγωισμό». Ο έγωισμός και η υπερηφάνεια χωρίζουν και διασποῦν οικογένειες, κοινωνικές ομάδες, έταιρεῖες και ένώσεις, άκόμη και Ένορίες και Μοναστήρια. Πόσα τέτοια παραδείγματα δὲν έχουμε ὄλοι μας ὑπ' ὄψιν μας, τὰ όποια πιστοποιοῦν την μεγάλη δύναμη που έπιδεικνύει ὁ άνθρωπινος έγωισμός στην διάσπαση του κοινωνικού ίστού και στην διάρρηξη των ανθρώπινων σχέσεων!

Μία άκόμη συνέπεια της υπερηφανείας είναι και οί πτώσεις του ανθρώπου σε διάφορα θανάσιμα πάθη και άμαρτήματα, τὰ όποια θεωροῦνται γεννήματα αὐτῆς, όπως η πορνεία, ὁ θυμὸς κ.ά. Έπαληθεύεται έτσι τὸ βιβλικὸ λόγιό ότι «ὁ Θεὸς υπερηφάνους άντιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν» (Ίακ. 4: 6). Ο άνθρωπος με την υπερηφάνειά του χάνει την θεία Χάρη και παραμένει μόνος του, άπροστάτευτος στις δαιμονικές έπιθέσεις, οί όποιες τον ὀδηγοῦν σε συνεχείς πτώσεις και ὑποδούλωση σε πάθη και έξεις.

4. Άντιμετώπιση του πάθους

Η αντιμετώπιση του πάθους της υπερηφανείας γίνεται με την άπόκτηση της αντίθετου άρετῆς, δηλ. της ταπεινοφροσύνης. Και εἴτε ὁ άνθρωπος έκουσίως θα άποκτήσει

την άρετή της ταπεινοφροσύνης μέσω της μιμήσεως του ταπεινόφρονος Κυρίου Ἰησοῦ, «ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ άρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' έαυτὸν έκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν όμοιώματι ανθρώπων γενόμενος» (Φιλ. 2: 6-7). Εἴτε μέσω των ταπεινώσεων που έπέρχονται από τις πτώσεις και τις άκούσιες θλίψεις. Με αὐτὲς θα μετανοήσει ὁ άνθρωπος και θα συνειδητοποιήσει την αίτια των πτώσεων και των θλίψεων, η όποία συχνά είναι η άναχώρηση της θείας Χάριτος από την ζωή μας, λόγω της υπερηφανείας. Η συναίσθηση αὐτή θα μᾶς ὀδηγήσει στην έκζήτηση του θείου έλέους και στην έγκόλπωση της ταπεινοφροσύνης. Ἰδιαίτερος για τις άτιμίες και ὕβρεις «ὁ Ἅγιος Δωρόθεος Γάζης γράφει: 'Πίστευε ότι φάρμακα έστιν ίατρικὰ της υπερηφανείας της ψυχῆς σου αἱ άτιμίες και αἱ ὕβρεις, και ὑπερέχου των λοιδορούντων σε [αὐτῶν που σε λοιδοροῦν, σε ὕβρίζουν και κατηγοροῦν] ὡς ίατρῶν ἀληθινῶν' (Επιστολή, 2)» (Jean Claude Larchet, Η θεραπευτική των πνευματικῶν νοσημάτων, τόμ. Β', σ. 388).

Η ταπεινοφροσύνη θα μᾶς καταστήσει άληθινούς ανθρώπους, με έπίγνωση των δυνατοτήτων μας, που προέρχονται από τον Δημιουργό μας και αναπτύσσονται με την καλλιέργεια και την προσφορά τους προς ὄφελος της κοινωνίας και ὄχι μόνον προς ἴδιον ὄφελος.

Οί λογισμοί της υπερηφανείας άποκρούονται με την μνήμη των άμαρτιῶν μας και τὸ πένθος της μετανοίας. Μέθοδοι για την καταπολέμηση της υπερηφανείας είναι «τὸ μίσος του ἴδιου θελήματος, η μη έμπιστοσύνη στην κρίση του, η έγκατάλειψη της άυταρέσκειας, η αυτομεμψία, η άρνηση της άντιλογίας, η μη άποδοχή του 'διδάσκειν και διατάσσειν'. Οί συγκεκριμένες έπιλογές συμπεριφορᾶς πραγματώνονται με την ὑπακοή στον πνευματικὸ Πατέρα» ((Jean Claude Larchet, ὄ.π., τόμ. Β', σ. 387).

Τέλος, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ὁ άγιος Δωρόθεος, τὸ καρποφόρο δένδρο ακριβῶς λόγω του βάρους των καρπῶν του σκύβει τὰ κλαδιά του προς την γῆ, προς τὰ κάτω. Έτσι και ὁ ένάρτεος άνθρωπος, άποδίδοντας τις άρετές του στο Πανάγιο Πνεῦμα του Θεοῦ, σκύβει προς την γῆ, προς τὰ κάτω και ταπεινώνεται έκουσίως, καθὼς δὲν ὕψηλοφρονεῖ για τὰ δῶρα που λαμβάνει ἐκ του Θεοῦ, ἀλλὰ ταπεινοφρονεῖ. Άποδέχεται πλήρως ὅτι «πᾶσα δόσις αγαθῆ και πᾶν δῶρημα τέλειον άνωθεν έστι καταβαῖνον από του Πατρὸς των φῶτων» (Ίακ. 1: 17).

Επιμέλεια:
Ἰ.Κ. Ἀγγελόπουλος

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΠΩΣ ΚΤΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ;

ΑΒΒΑ ΔΩΡΟΘΕΟΥ

...**Π**ώς κτίζεται το οικοδόμημα της ψυχής; Από το κτίσιμο του ορατού σπιτιού μπορούμε να διδαχθούμε πώς ακριβώς έχει το πράγμα. Γιατί αυτός που θέλει να κτίσει ένα υλικό σπίτι, πρέπει να το σιγουρέψει απ' όλες τις μεριές και να υψώσει την οικοδομή ταυτόχρονα και από τις τέσσερις πλευρές και όχι τον έναν τοίχο να φροντίζει και τους άλλους να τους παραμελεί – γιατί έτσι δεν κερδίζει τίποτα, μόνο κάνει άδικο κόπο και έξοδα. Το ίδιο συμβαίνει και με την ψυχή. Πρέπει ο άνθρωπος να υψώνει **συμμετρικά**. [...]

Και σας λέω πώς: Πρώτα-πρώτα πρέπει να ρίξει το θεμέλιο που είναι η πίστη – γιατί «χωρίς την πίστη», όπως λέει ο Απόστολος, «είναι αδύνατον να ευαρεστήσει κανείς στο Θεό» (Εβρ. 11, 6) – και έτσι πάνω σ' αυτό το θεμέλιο, να κτίζει συμμετρικά την οικοδομή. Του δόθηκε μια ευκαιρία να κάνει υπακοή; Πρέπει να βάλει ένα λιθάρι υπακοής. Συνέβηκε να οργισθεί κάποιος αδελφός μαζί του; Πρέπει να βάλει ένα **λιθάρι** μακροθυμίας. Του δόθηκε μια ευκαιρία για εγκράτεια; Πρέπει να βάλει ένα λιθάρι εγκράτειας. Έτσι, σε κάθε ευκαιρία που συναντάει για να ασκήσει μια αρετή, πρέπει να βάζει ένα λιθάρι στην οικοδομή και έτσι ολόγυρα να την υψώνει μ' ένα λιθάρι συμπάθειας, ένα λιθάρι εκκοπής θελήματος, ένα λιθάρι πραότητας και με τα παρόμοια. Πάνω απ' όλα όμως πρέπει να καλλιεργεί την αρετή της υπομονής και της ανδρείας. Γιατί αυτές είναι οι γωνίες και μ' αυτές στερεώνεται η οικοδομή και ενώνονται οι τοίχοι μεταξύ τους, χωρίς να κάνουν ενδιάμεσα ρωγμές. [...]

Πρέπει ακόμα αυτός που κτίζει να βάλει ενδιάμεσα στα λιθάρια **λάσπη**. Γιατί αν βάλει λιθάρι πάνω σε λιθάρι, χωρίς να βάλει ενδιάμεσα λάσπη, σπάζουν τα λιθάρια και γκρεμίζεται η οικοδομή. Λάσπη είναι η ταπείνωση, επειδή γίνεται από χώμα και πατιέται απ' όλους. Κάθε αρετή λοιπόν που γίνεται χωρίς ταπείνωση δεν είναι αρετή. [...] Ακόμα πρέπει η οικοδομή να έχει και τα λεγόμενα ιμαντώματα (σενάζια). Αυτά είναι η διάκριση που στερεώνει την οικοδομή και ενώνει το ένα λιθάρι με το άλλο, τη δένει γερά και την ομορφαίνει.

Η **στέγη** είναι η αγάπη, που είναι η τελείωση όλων των αρετών, όπως ακριβώς και η στέγη του σπιτιού (Κολ. 3, 14). Κατόπιν μετά τη στέγη το περιτείχισμα της ταράτσας. Ποιο είναι το περιτείχισμα; [...] Το περιτείχισμα είναι η ταπείνωση. Αυτή είναι εκείνη που ζώνει ολόγυρα και φυλάει όλες τις αρετές. [...]

Ποια όμως είναι τα **παιδιά**, που είπε ο Νόμος «να μην πέσουν από το δώμα»; Τα παιδιά είναι οι λογισμοί που γεννιούνται στην ψυχή τούς οποίους πρέπει να φυλάει κανείς με την ταπείνωση, για να μην πέσουν κάτω από το δώμα, που είπαμε ότι είναι η τελείωση των αρετών.

Δέστε, τελείωσε το σπίτι. Έχει και τα δοκάρια του. Έχει και τη στέγη του. Να και το περιτείχισμα του δώματος και μ' ένα λόγο είναι έτοιμο το σπίτι. Μήπως όμως του λείπει τίποτα; Ναι, παραλείψαμε κάτι. Και ποιο είναι αυτό; Να είναι ο οικοδόμος **τεχνίτης**. Γιατί, αν δεν είναι καλός τεχνίτης, στραβοκτίζει λίγο την οικοδομή

και οποιαδήποτε δύσκολη στιγμή γκρεμίζεται το σπίτι. Τεχνίτης είναι εκείνος που κτίζει με **επίγνωση**. Γιατί καμιά φορά συμβαίνει να καταβάλει τον κόπο της αρετής επειδή όμως δεν εργάζεται με επίγνωση, να τον χάνει ή να έρχεται γύρω-γύρω χωρίς να μπορεί να τελειώσει το έργο, βάζοντας και βγάζοντας το ίδιο λιθάρι. Είναι

Συνέβηκε να οργισθεί κάποιος αδελφός μαζί του; Πρέπει να βάλει ένα λιθάρι μακροθυμίας. Του δόθηκε μια ευκαιρία για εγκράτεια; Πρέπει να βάλει ένα λιθάρι εγκράτειας. Έτσι, σε κάθε ευκαιρία που συναντάει για να ασκήσει μια αρετή, πρέπει να βάζει ένα λιθάρι στην οικοδομή και έτσι ολόγυρα να την υψώνει

ακόμα και άλλοι που βάζουν ένα λιθάρι και βγάζουν δυό. Να τι εννοώ. Έρχεται ένας αδελφός και σου λέει ένα λόγο που σε στεναχωρεί και σε πληγώνει και συ σιωπάζεις και βάζεις μετάνοια. Να, έβαλες κιόλας ένα λιθάρι. Μετά πας και λες σ' άλλον αδελφό: Μ' έβρισε ο τάδε. Αυτό κι αυτό μου είπε. Και εγώ όχι μόνον δε μίλησα, αλλά του έβαλα και μετάνοια». Δες, έβαλες ένα λιθάρι και έβγαλες δυό.

Επιμέλεια:

Δημήτρης Αργυρόπουλος

Φοιτ. Τμήμ. Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης

Πηγή:

Αββά Δωροθέου, «Έργα ασκητικά»,

ΙΔ' Διδασκαλία, εκδ. Ετοιμασία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατασκηνώσεις, Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης, Αθηνών, Καλοκαίρι 2018

20 Οκτωβρίου 2018: Έναρξη εργασιών της Χ.Φ.Ε.

22 Οκτωβρίου 2018:

Έναρξη κύκλων Μελέτης Αγ. Γραφής
Φοιτητών: Δευτέρα 20.00-21.00 στο εντεκτήριο του 4ου ορόφου
Φοιτητριών: Δευτέρα και Πέμπτη 19.30-21.00 στο εντεκτήριο του 5ου ορόφου

31 Οκτωβρίου 2018:

Έναρξη μαθημάτων αιογραφίας φοιτητριών

2-5 Νοεμβρίου 2018:

Συμμετοχή του περιοδικού της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης «Παρεμβολή», στην 5η Έκθεση Χριστιανικού Βιβλίου των εκδόσεων Εν Πλώ, στο ξενοδοχείο DIVANI CARAVEL.

10 Νοεμβρίου 2018:

1η συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου "Θεολογικοί Διάλογοι" με θέμα: «Μεταμοσχέσεις», με εισηγητή τον κ. Σεραφείμ Νανά, Καθηγητή Παθολογίας - Εντατικής Θεραπείας ΕΚΠΑ

17-18 Νοεμβρίου 2018: Προσκυνηματική Εκδρομή των Φοιτητριών στην Ιερά Μητρόπολη Μάνης.

25 Νοεμβρίου 2018: Επίσκεψη φοιτητριών στην έκθεση «Πανάγιος Τάφος: το Μνημείο και το Έργο» στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.

1 Δεκεμβρίου 2018:

2η συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου "Θεολογικοί Διάλογοι" με θέμα: «Η πνευματική ζωή», με εισηγητή τον π. Βασίλειο Μπιλάνα, Προϊστάμενο της Αδελφότητας Θεολόγων «ΖΩΗ»

16 Δεκεμβρίου 2018:

Εξόρμηση φοιτητριών στο Νοσοκομείο Παιδών «Αγ. Σοφία»

17 Δεκεμβρίου 2018:

Χριστουγεννιάτικο Εντευκτήριο φοιτητριών

ΤΟ ΞΑΣΠΡΙΣΜΕΝΟ ΨΑΡΟΚΟΚΚΑΛΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ *

Του Ηλία Λιαμμή

Δρ Θεολογίας, Καθηγητή Μουσικής Προέδρου Συνοδικής Υποεπιτροπής Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος

Εκδόσεις Πορφύρα

BIBALIO

«Άγιος Ιωσήφ», στην οποία εργάζεται ως καθηγητής μέχρι σήμερα. Συνάντησε και έθεε πολλούς καλούς ανθρώπους, αν και κάποιους δεν τους έχει γνωρίσει ακόμα.

Για κάποια ανεξήγητο λόγο και χωρίς χαρακτηριστικές προοπτικές άρραμπαρες μία Έλληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά και ευρύτερα μια Ελλάδα, ως φορέα πολιτισμού και χώρα καλλιτεχνικής δημιουργίας, όραμα, που προσπάθησε από το 2000 να κάνει πράξη, κατά το μέτρο των δυνάμεών του, από τη θέση του Προέδρου της Συνοδικής Επιτροπής Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων και από το 2005 από τη θέση του Προέδρου του Ερευνητικού Ιδρύματος Πολιτισμού και Γεωγραφίας (ΕΙΠ.Γ.Ε.).

Η συνεργασία ίσως να διασφαλίσει τη σοβαρότερη προσπάθειά του να βάλει σε τάξη όλες εκείνες τις δουλειές που αείωθηκε από το Θεό. Η συγγραφή αυτή τον βοηθήσει να μοιραστεί και κάποια από εκείνα που δεν χώρισαν σε λόγια και αιζητήσιες με τους ανθρώπους, οι οποίοι θέλει να πιστεύει, θα καταλάβουν την γνησιότητα μαζί του ανά θετικά της ζωής τους.

Έλεος, αιθάναται βαθιά εύγνωμοσύνη για την αειμνησία του, τη Νύκτα, την Άνια και τον Νικόλαο, που με άγνη και ύπουλη προσπάθεια άκομη να τον πείσουν, πως μπορεί να γίνει και καλύτερος.

Τό βιβλίο αυτό αναζητάει τον χρόνο σου.

Όχι εκείνον τόν φανερό, τόν καθημερινό, που δε θα μάθουμε ποτέ αν τόν ξεδοούμε άσκοπα ή μās ξεδοεί ασητηματικά, αν τόν τρώμε ή μās τρώει.

Αναζητάει τόν άλλον, τόν μυστικό, τόν παραπονεμένο, που άρνείται να άκολουθήσει τήν τρελή πορεία τών προγραμμάτων μας και που περιμένει ύπομονετικά να τόν άφήσουμε να μās κεράσει τις λιχουδιές τής ήουσίας και τής περιουλλογής.

Τό ξέρεις καλά; Σέ μία στιγμή έχουν χαθεί πολλά και έχουν κερδηθεί άκομη περισσότερα. Είναι εκείνες οι στιγμές που διαστέλλονται, ώπου να γίνουν μία αιωνιότητα. Τέτοιες στιγμές θά βρεις κι εδώ. Στιγμές που θέλουν να διασταλούν. Μά μη βιαστείς πώς δεν σε άφορουν να πεις, 'Η αιωνιότητα είναι μία κι είναι κοινή γιά όλους. Όσοι κατάφεραν να βαφτίσουν σ' αυτήν τις στιγμές τους, γίνονται πόρτα και διέξοδος που τούς χωράει όλους.

ΗΛΙΑ ΛΙΑΜΜΗ

ΗΛΙΑ ΛΙΑΜΜΗ

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Πίσω από τις σελίδες ενός κρυμμένου ημερολογίου

Εικαστική δημιουργία
Νεκτάριος Μαμάς

Πρόλογος
Δημήτρης Καραγιάννης

Πορφύρα

Ο Ηλίας Λιαμμή γεννήθηκε στην Αθήνα, αλλά μένει στον Πειραιά. Προσεχώς καλόν ανθρώπων τόν όδηγησαν να σπουδάσει Θεολογία, άλλως κανείς δεν γνωρίζει τι δρόμο θά είχε πάρει.

Οι σπουδές του τόν ταξίδεψαν στην Ελλάδα, τήν Αγγλία και τήν Ολλανδία, πριν πάρει τό διδακτορικό του από τό Πανεπιστήμιο τής Αθήνας.

Χρειάστηκε να κάνει κι άλλα ταξίδια, εκπροσωπώντας φορείς και άναλαμβάνοντας διάφορες άρραμπατες μέχρι να καταλάβει πως όλοι οι άνθρωποι, όλων τών τόπων, όλων τών ρόλων και όλων τών περιγυμιών, διαθέτουν γιά τήν ίδια άγκαλιά.

Από τά πρώτα χρόνια της ζωής του είχε τή μουσική για συντροφιά του. Τή σπουδάζει έμπνευστικά και θεωρητικά, τήν άγαπάει πολύ στη χορωδιακή τής μορφή, τόλμησε μάλλιαι και να τήν διδάξει.

Καλή συντροφιά γι' αυτόν υπήρξε και τό ραδιόφωνο, με τό οποίο η σχέση τους φέλιξε μία εικοσαετία. Μέσα άπ' αυτό γνώρισε πολλούς καλούς ανθρώπους, κι άς μόν τούς έχει ανατήσει άκόμα.

Εικοσαετής είναι και η σχέση του με τήν Ελληνοαλλεκή Σχολή

Μυστήριες οι μέρες των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Παράξενες. Καί ένιότε πικρές. Γεμάτες οι παιδικές μας άναμνήσεις με δώρα και μυρουδιές. Καί κάθε χρόνο, όπως άπό τά περσινά λαμπιόνια μία σειρά ποτέ δεν άνάβει - κι άς τήν είχαμε βάλει «ύγιέστατη» στήν κούτα - έτσι κι άπ' τή χαρά τήν περσινή κάθε φέτος όλο και κάτι λείπει. Πιάνουμε ένα ένα τά λαμπάκια να δούμε ποιο κάπκε και κρατάει όλη τή φωτεινή πλεξούδα σβηστή, σκαλίζουμε και τής μουδιασμένες μας καρδιές να βρούμε τί περσινό άρνιείται φέτος να ζωντανέψει και μās κρατάει χλιαρούς και άμύχανους.

Μπορεί να βγήκαμε από τα μνημόνια, η αγοραστική μας δύναμη κάπως να βελτιώθηκε, ή χαρά όμως όλο κι άκριβαίνει. Κι άς άγωνίζεται ό 'Αι-Βασίλης να στέλνει χαζοχαμόγελα άπ' τής διαφημίσεις με τά ούισκυ. Κι άς σκαρφίζονται τά νυχτερινά κέντρα όλο και έντυπωσιακότερα ρεβεγιόν. Κι άς έρχεται ια κάποιους ό 13ος μισθός - μισθός ή άποζημίωση; - μις χρονιάς άχρωμης, άοσμης και άγευστης γιά να άνταλλαχθεί με λίγα δώρα και καμιά λιχουδιά. Τί να πρωτοπρολάβει κι αυτός και τί να πρωτοπαλώσει!

Είναι οι μέρες των παιδιών αυτές. Πρώτα βεβαίως των παιδιών στήν ήλικία. "Όσων τουλάχιστον

στον δέν άρχισαν φροντιστήριο άπ' τό Δημοτικό, μπας και χάσουν τό τραίνο τής «έπιτυχίας». Είμαι όμως ήμέρες και τών άλλων παιδιών. Έκείνων τών έγκλωβισμένων μέσα στα χαλάσματα τής ψυχής μας, εκείνων τών παιδιών τών καταπλακωμένων από έννοιες, μετοχές και άβάσταχτες άπουσίες. Κάτω άπ' τά έρείπια είναι οι φίλοι του Χριστού. Τόν ψάχνουμε στα ρεβεγιόν κι Αυτός στήνει τή φάτνη Του κάτω άπ' τής σπασμένες τσιμεντόπλακες. Τί να φταίει; Μπορεί χρόνο με τό χρόνο να συσσωρεύονται όλο και περισσότερο άνείπτωτες συγγώνιες. Μπορεί να 'ναι ό χρόνος που κάθε Πρωτοχρονιά μās στέλνει ειρωνικά χαμόγελα. Μπορεί και ή άπάντηση να βρίσκεται στο διάλογο του πατέρα Παΐσιου με έναν έπισκέπτη, όταν τόν ρώτησε γιατί με τό πέραςμα τών χρόνων δεν νιώθει τή Θεία Κοινωνία όπως τήν ένιωθε όταν ήταν μικρός. «'Αν έχεις παιδιά, μπορείς να τό καταλάβεις», του άπάντησε. «'Ο πατέρας δίνει στα μικρά παιδιά του γλυκίσματα. Άργότερα, όταν μεγαλώσουν, πρέπει μόνά τους να τ' άγοράζουν. Έτσι και ό Θεός στήν άρχή δίνει τή Χάρη Του, άργότερα όμως θέλει προσωπικό άγώνα άπό μās γιά να νιώσουμε τή Θεία Κοινωνία» (Πρεσβυτέρου Διονυσίου Τάσση, 'Υπαίθριο άρχονταρίκι: καταγραφή διδαχών του π. Παΐσιου, σ. 35).

Δέν ισχύει αυτό μόνο για τή Θεία Κοινωνία. "Ολοι ξέρουμε πώς καθώς ό καιρός περνάει, όλο και δυσκολότερα στάζει Θεία Χάρη ό ούρανός. Γιατί; Ποιός πατέρας δέ χαίρεται νά βλέπει νά γλυκαίνονται τά παιδιά του! Εΐναι όμως χαρά και καμάρι νά τά βλέπει νά αγωνίζονται, νά κουράζονται και νά κερδίζουν πανάξια τή γλύκα αυτή. Διψάμε και μεΐς για λίγες στάλες γλύκα νά ποτίσουμε τήν άνυδρη καθημερινότητά μας. Πίνουμε, πίνουμε μά ή δίψα μένει, σάν τό νερό νά 'ναι θαλασσινό. Και νά πείς πώς δέν αγωνιζόμαστε και δέν κουραζόμαστε και δέ δουλεύουμε! Δέ φτάνουν πιά οι 24 ώρες τής μέρας. Άντρώγυνα βλέπονται μονάχα τά βράδυα. Παιδιά συναντοϋν τούς γονείς τους μόνο τά Σαββατοκύριακα. Ποτέ δέν πρέπει νά δούλεψε έτσι τό ανθρώπινο γένος. Ποιός νά τό 'λεγε όμως πώς τήν έποχή τών ξυπνων έπενδύσεων, οι πιο περιζήτητες μετοχές θά ήταν οι πιο σκάρτες, οι πιο χωμάτινες, οι πιο καταδικασμένες. Και οι πιο άκριβές. Εΐναι πικρό νά έχεις θυσιάσει οικογένεια, σχέσεις, χρόνο, τήν υγεία σου, τήν ίδια σου τήν ψυχή, και τή στιγμή τής πληρωμής, πριν προλάβεις ν' άγγίξεις τό αντίτιμο τών θυσιών σου, όλα νά μεταβάλλονται σε σκόνη. Δέν ήταν αυτή ή παρότρυνση του πατέρα Παΐσιου. Έκείνος μίλησε για ένα γλυκό προσωπικό άγώνα σκαψίματος μέσα στα έρείπια του έαυτου μας και του κόσμου. "Εναν άγώνα πολλού πόνου και κόπου, μά έχοντας πάντα δίπλα έκει, τήν πλάτη του Έσταυρωμένου, πρόθυμη νά σηκώσει τό βάρος και νά παρηγορήσει μ' ένα γλυκό πατρικό χάδι τήν καθημερινή κατάρρευση από τό σεισμό τής διαπίστωσης ότι Θεοί δέν είμαστε, ότι οι πύργοι μας καταρρέουν, ότι τό κορμί μας καταρρέει, ότι τά προγράμματά μας άποδείχνονται μετοχές φούσκες. "Εναν άγώνα που δέν καλύπτεται τηλεοπτικά, μά που όποιος τόν γευτεί, διαπιστώνει ότι αν υπάρχει άκόμη άνθρωπος πολιτισμός, εΐναι γιατί κάποιιο άσημο και άνώνυμο κάνουν ταπεινά ό,τι καλύτερο μπορούν για ν' άλαφρώσουν τόν πόνο του διπλανού τους και γιατί κάποιιο άλλοι λειώνουν τά γόνατά τους στήν προσευχή για τή σωτηρία του γένους τών ανθρώπων.

Τελικά φαίνεται πώς άμαρτία δέν εΐναι τίποτ' άλλο από μία κακή επένδυση. Και ή άπάτη της άποκαλύπτεται περίτρανα κυρίως τīs χρονιάρες μέρες. Εΐμαι σχεδόν βέβαιος πώς αν μερικοί μπορούσαν, θά καταργούσαν κι αυτές και τīs Κυριακές και κάθε μέρα που καλεΐ τό μαγκανοπήγαδο για λίγο νά ξαποστάσει. Γιατί οι μέρες αυτές

πονάνε. Τīs μέρες αυτές, σάν σταματοϋν οι μηχανές και τά κομπιϋτερ, ακούγονται ισχνές φωνές παιδιών κάτω απ' τά έρείπια. Κι αντί νά επιβάλλουμε άπόλυτη ήσυχία, μήπως και βρούμε από ποϋ βγαίνουν, τīs θάβουμε πιο βαθιά μέσα στους ήχους τών πρωτοχρονιάτικων σόου, τών ρεβεγιόν και τών πολυκαταστημάτων.

Μυστήριες οι μέρες τών Χριστουγέννων. Παράξενες. Και άπογοητευτικές. Περιμένουμε νά μās γεμίσουν χαρά. Και τελικά άποδείχνεται πώς περιμένουμε κι αυτές τό ίδιο από μās. Τīs γεμίζουμε δώρα και χριστουγεννιάτικα στολίδια. Έξωτικές συνταγές και άκριβές σαμπάνιες. Κι αυτές, άχάριστες, μās προσπερνούν και δίνουν τά δώρα τους σε τύπους άσχετους και μέρη άπίθανα. "Όπως καλη νώρα στο κελλί του Παπα - Τύχωνα, όπως αναφέρει ένα Γεροντικό του Όρους:

«Κάθε Χριστούγεννα ό Γέροντας θά οικονομούσε μία ρέγκα, για νά περάση όλες τīs χαρμόσυνες ήμέρες του Δωδεκαημέρου με κατάλυση ιχθύος. Τήν δέ ραχοκοκκαλιά τής ρέγκας δέν τήν πετοϋσε, αλλά τήν κρεμοϋσε με μία κλωστή και, όποτε ήταν καμιά Δεσποτική ή Θεομητορική έορτή και εΐχε κατάλυση ιχθύος, έβραζε λίγο νερό σ' ένα κονσερβοκούτι, βουτοϋσε τήν ραχοκοκκαλιά δυό-τρεις φορές στο νερό, για νά πάρη λίγη μυρωδιά, και μετά έριχνε λίγο ρύζι. "Ετσι έκανε κατάλυση και κατηγορούσε και τόν έαυτό του ότι τρώει και ψαρόσουπες στήν έρημο! Τήν ραχοκοκκαλιά αυτή τήν κρεμοϋσε πάλι στο καρφή και για άλλη κατάλυση, μέχρι που άσπριζε πιά και τότε τήν πετοϋσε».

Ψήνουμε και τηγανίζουμε και σωτάrouμε και μαρινάρουμε τόνους κρέατος και βουτύρου και έξωτικών έδεσμάτων και τή γλύκα ένός ξασπρισμένου ψαροκόκκαλου άκόμη δέν τήν άξιωθήκαμε. "Ισως κάποτε.

* Το παρόν κείμενο που δημοσιεύεται για πρώτη φορά στην «Παρεμβολή», αποτελεί προδημοσίευση από το νέο βιβλίο «Τα μυστικά του καιρού» (εκδόσεις Πορφύρα) του κ. Ηλία Λιαμΐ, τον οποίο και ευχαριστούμε θερμά.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 2019

BIBΛΙΟ

Με ανανεωμένη εμφάνιση, γραφιστικά μοτίβα και τη δυνατότητα σημειώσεων σε κάθε μήνα, κυκλοφορεί ήδη το νέο Ημερολόγιο της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης για το 2019!

Το Ημερολόγιο της νέα χρονιάς, είναι αφιερωμένο στη συμπλήρωση των 30 χρόνων συνεχούς κυκλοφορίας του περιοδικού «ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ». Έτσι, στις σελίδες του θα βρείτε ένα εισαγωγικό κείμενο που σκιαγραφεί τα χαρακτηριστικά και τους στόχους της έντυπης αυτής μαρτυρίας της Χ.Φ.Ε. όλες αυτές τις δεκαετίες, καθώς και αποσπάσματα από επιστολές Προκαθημένων της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά τη διάρκεια αυτών των ετών.

Κάθε μήνας συνοδεύεται από την άλλη πλευρά από ένα μικρό κείμενο, έναν λόγο, μία πνευματική σκέψη για να συνοδεύει τις ημέρες αυτές!

Όλα τα κείμενα του φετινού Ημερολογίου έχουν σταχυολογηθεί από τις πρώτες μέχρι τις πρόσφατες σελίδες της «Παρεμβολής» σκέψεις για το πανηγύρι της Θείας Ευχαριστίας, τη μετάνοια και την ελευθερία, το Σταυρό και την Ανάσταση του Χριστού, το αίτημα για άνοιγμα της Εκκλησίας στον κόσμο, τον πόλεμο των λογισμών κ.ά. Μεταξύ των κειμένων ξεχωρίζει η γραφίδα του **Σεβ. Μητροπολίτη Άρτης, κ. Καλλινίκου**, του **π. Νίκωνος από τη Νέα Σκίτη Αγίου Όρους**, του **π. Σταμάτη Σκλήρη** και του **κ. Θανάση Παπαθανασίου**, όπως οι σκέψεις τους φιλοξενήθηκαν στον τόπο συνάντησης που

λέγεται «Παρεμβολή».

Στην μπροστινή όψη κάθε μήνα υπάρχει **έγχρωμο μηνιαίο ημερολόγιο** με σημειωμένες, σε κάθε ημέρα, τις σημαντικότερες εορτές του Ορθόδοξου Εορτολογίου. Και βέβαια, γυρνώντας τη σελίδα του επόμενου μήνα, εμφανίζεται και μία **νέα έγχρωμη φωτογραφία** από το αρχείο-παρακαταθήκη του αείμνηστου **Ιωάννη Ζαρταλούδη**, Υπευθύνου της Χ.Φ.Ε. και εμπνευστή της έκδοσης Ημερολογίου από αυτήν. Το Ημερολόγιο έχει συνολικά 28 σελίδες, είναι επιτραπέζιο σε εύχρηστο μέγεθος και στο επάνω μέρος έχει λευκό σπινάλ με δυνατότητα να τοποθετηθεί και στον τοίχο.

Το Ημερολόγιο διατίθεται προς **5 ευρώ/αντίτυπο** από τα γραφεία της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης (οδός **Καρύτση 14, Αθήνα**), το **βιβλιοπωλείο των εκδόσεων «Ζωή»** (στο ισόγειο του κτηρίου της ως άνω διεύθυνσης), των εκδόσεων **«Εν Πλω»** (οδός Χαριλάου Τρικούπη 6-10, Εμπορικό Κέντρο Atrium) και **Χ.Ε.Ε.Ν. «ΦΩΣ»** (Φειδίου 3Γ'), στην Αθήνα.

Παραγγελίες μπορείτε να κάνετε στέλνοντας ένα email στη διεύθυνση xfe@xfe.gr ή τηλεφωνικά στο 210-32.37.154.

Ειδικά για Ομαδάρχες, Κατηχητές και Ιερούς Ναού που θέλουν να αγοράσουν ποσότητα άνω των 10 αντιτύπων, το Ημερολόγιο θα διατίθεται στην ειδική τιμή των **2 ευρώ/αντίτυπο!**

ΖΩΗ ΔΙΧΩΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΧΤΥ ΣΦΑΛΕΙΑΣ...

π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος
Εκδόσεις Αρμός

BIBΛΙΟ

Ζωή δίχως συνταγές... Δυνατός τίτλος, επιβλητικός. Κείμενα που σου μιλούν απευθείας στην ψυχή. Πρόκειται για ένα βιβλίο σημειώσεων και αποφθεγματικού λόγου που διαπραγματεύεται σε σύντομη γραφή και συμπυκνωμένα νοήματα, θέματα που αφορούν την ύπαρξη, τον Θεό και τον άλλο. Ένα βιβλίο που σε βάζει σε σκέψεις. Αλλά μπορεί και να σε ωθήσει ν' αμφισβητήσεις το συγγραφέα. Ναι σίγουρα η ζωή δε χρειάζεται συνταγές οπότε γιατί μας υπενθυμίζετε τα αυτονόητα π. Χαράλαμπε; Δεν το καταλαβαίνουμε και μόνοι μας; Κι όμως δεν το καταλαβαίνουμε. Και το χειρότερο, τις περισσότερες φορές ούτε το συνειδητοποιούμε ότι το κάνουμε. Βάζουμε συνέχεια τη ζωή μας σε μικρά κουτάκια, εγκλωβίζουμε το μυαλό και τη σκέψη μας σε αόρατα κλουβιά κι έχουμε διαρκώς άποψη για το πως θα ζήσουν όλοι οι γύρω μας χωρίς εμείς να έχουμε βάλει σε τάξη τις δικές μας αδυναμίες και πάθη.

Ίσως αυτή η τάση μας να πυροδοτεί και μερικές απ' τις σύγχρονες νευρώσεις. Αν είμαστε και χριστιανοί ακόμα χειρότερα. Γεμάτοι συμβουλές που θα οδηγήσουν στη σωτηρία τον κόσμο, μέσα στην κατάκριση και τις ενοχές, βουτάμε μέσα στην απελπισία που δε μας οδηγεί πουθενά και συνεχώς παλεύουμε να ερμηνεύσουμε το θέλημα του Θεού με

«Την ώρα που θα είσαι στον Άδη, την ώρα που θα σέρνεσαι σε βρεγμένα πατώματα και ουρλιαχτά θα σκίζουν στα δυο τα σωθικά σου, εκείνη την ώρα θα σου φανερωθεί. Μια αόρατη αγκαλιά θα νοιώσεις να κοιμίζει την αγωνία και το φόβο σου. Τότε που όλα τα δεκανίκια του «εγώ» θα σπάσουν σαν ξερά κλαδιά του Φλεβάρη. Οι αντιστάσεις θα καμφθούν και το κορμί μαζί με την ψυχή πρώτη φορά θα αφεθούν στην αγκαλιά Του. Εκεί θα αισθανθείς ότι κάποιος σε αγαπάει πιο πολύ, πέρα από λέξεις και νοήματα. Άντεξε, κράτα γερά, μην Τον αντικαταστήσεις τις ώρες που θα νοιώθεις μόνος, τις ώρες που οι πλάτες των πολλών θα κοιτούν με περιφρόνηση. Την ώρα του μεγάλου πειρασμού μη βάλεις άλλο Θεό στη θέση Του, γιατί Αυτός είναι εκεί, στις αντοχές σου, στην υπομονή σου, στο χαμόγελο που δε στέριψε ακόμη, στα μάτια που δεν έδυσαν, στην ελπίδα που επιμένει ν' ανθίζει, στη δίψα για ζωή που ακόμη σε δονεί, στην πιο γλυκιά λαλιά του πόνου σου».

απλοϊκές εξηγήσεις. Και λησμονούμε το βασικότερο. Ότι ο Θεός δεν είναι εκεί για να μας κρίνει ή να μας τιμωρήσει, αλλά για να μας απλώσει τα χέρια και να μπορούμε στην αγκαλιά Του αρκεί μόνο να Τον αφήσουμε. Αγαπάει χωρίς όρους και συγχωρεί πέρα από κάθε ανθρώπινη δικαιοσύνη.

Μέσα στους αιώνες υπήρξαν άγιοι που από μωρά στην αγκαλιά της μαμάς τους νήστευαν το γάλα Τετάρτη και Παρασκευή, κι άλλοι πάλι που αρχικά ήταν τελώνες, πόρνες, μοιχοί. Τι κοινό είχαν όλοι αυτοί; Μετάνοια, ταπείνωση, απέραντη αγάπη για το Θεό και για τους συνανθρώπους τους και όπλο ανίκητο την προσευχή. Σε όλα τ' άλλα διαφορετικοί και μάλιστα μερικές φορές εκ διαμέτρου αντίθετοι. Κι όμως όλοι αγίασαν. Γιατί ζωή με συνταγές δεν υπάρχει, ούτε για μένα, ούτε για σένα, ούτε για τους άλλους. Κι όπως πολύ όμορφα λέει ο συγγραφέας «μη μαλώνεις με το σκοτάδι μέσα σου, αλλά ν' ανοίγεις χώρο να έρθει το φως».

Επιμέλεια:
Ιωάννα Κυριακούλη
Φοιτ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

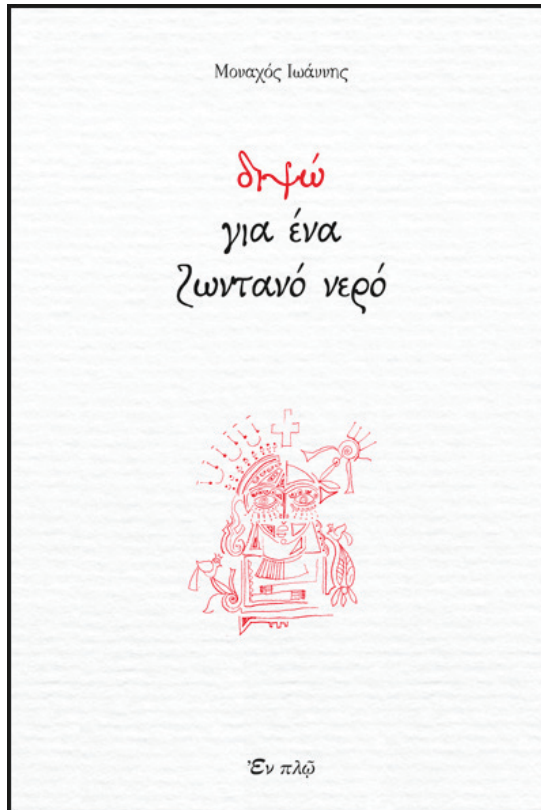

ΔΙΨΩ ΓΙΑ ΕΝΑ ΖΩΝΤΑΝΟ ΝΕΡΟ

Μοναχός Ιωάννης

Εκδόσεις Έν Πλω

BIBΛΙΟ

«**Η** πορεία από το νου στην καρδιά είναι όπως ένα προσκύνημα, ο πιστός ακολουθεί έναν δρόμο, την Παράδοση, και έχει ένα όχημα, τη λειτουργική ζωή. Παράδοση και λειτουργική ζωή είναι δυο εργαλεία που έχουν σφυρηλατηθεί από την εμπειρία των Πατέρων της ερήμου.

Το Ιερό δεν ανήκει στην ιστορία, διαφορετικά θα παρήκμαζε και θα το κατέπνιγαν οι περιστάσεις. Το Ιερό είναι αδιάλειπτα παρόν, ξετυλίγεται αδιάκοπα, είναι αιώνιο, απηχεί την αιωνιότητα και τη στιγμή συγχρόνως. Για να ανοιχτούμε στο Ιερό, πρέπει να ανακαλύψουμε ξανά την αθωότητα, το θαυμασμό, την έκπληξη, να ξαναγίνουμε μικρά παιδιά. Ο Χριστός μας αναζητά. Ας τον αφήσουμε να μας αρπάξει. Αυτή η ιερή σαλότητα δίνει φτερά στον πιστό, του επιτρέπει να ολοκληρώσει τη δημιουργία, να συνεργαστεί με το Δημιουργό, να αφήσει έργα ωραιότητας για τις γενιές που θα έρθουν. Στο βάθος

του είναι δεν είναι γραμμένοι Νόμοι. Στο βάθος του είναι αναπαύεται η Θεία Παρουσία.»

Ο μοναχός Ιωάννης, Γάλλος δημοσιογράφος αρχικά και κοσμικός άνθρωπος, έγινε χριστιανός μετά από μια επίσκεψή του στο Άγιο Όρος στα πλαίσια ενός άρθρου που έφραφε για μια εφημερίδα. Ένα οστεοφυλάκιο που είδε σε μια ερημωμένη εκκλησία τον έφερε αντιμέτωπο με τη θνητότητά του και η ψαλμωδία που άκουσε από ένα γέρο μοναχό τον συγκίνησε βαθιά και άγγιξε την καρδιά του. Γυρίζοντας στη Γαλλία βρέθηκε σε μια ορθόδοξη εκκλησία όπου πήρε και την τελική απόφαση να εισαχθεί σ' αυτόν τον κόσμο. Έγινε μοναχός και μετά από μια μακρά πορεία στο Άγιο Όρος και στην έρημο της Ιουδαίας, κατέληξε στη Σκήτη της Αγίας Πίστεως στη νοτιοδυτική Γαλλία.

Στο ωραίο και καλογραμμένο βιβλίο του εξερευνεί την πορεία του προς την ορθόδοξη πίστη και το μοναχισμό, τις δυσκολίες και τους πειρασμούς που τη συνόδεψε και τους Πατέρες που στάθηκαν πνευματικό του στήριγμα σ' αυτήν την αναζήτηση, ιδιαίτερα δε ο πατήρ Σεραφείμ στην Ιουδαία από τον οποίο έλαβε τα μεγαλύτερα διδάγματα. Πραγματεύεται επίσης πολλά πνευματικά θέματα όπως τη νηστεία, την ιερή τέχνη, την αυτογνωσία και την κάθαρση του εαυτού, την προοπτική των εικόνων, τη νοερά προσευχή, την αγάπη και πάνω απ' όλα τη διαρκή αναζήτηση του Θεού και το νόημα που δίνει στη ζωή μας. Οι τοποθετήσεις του πάνω στα θέματα είναι πολύ ενδιαφέρουσες εκτός των άλλων γιατί προέρχονται από ένα άτομο κοσμικό που γνώρισε την Ορθοδοξία αργότερα στη διάρκεια της ζωής του. Ένα βιβλίο σύντομο και περιεκτικό, μα συνάμα βαθιά πνευματικό που αξίζει τον κόπο να διαβαστεί από τον καθένα.

Επιμέλεια:

Ιωάννα Κυριακούλη
Φοιτ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

«Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ: ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ» *Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο*

εικονογράφηση του θόλου και το τρισδιάστατο προσομοίωμα του Παναγίου Τάφου. Επίσης, θα είναι σε θέση να ανοίξει τα φατνώματα, να εντοπίσει τα στάδια της υγρασίας, να μελετήσει τις εσωτερικές οικοδομικές φάσεις, να κόψει τον σιδερένιο κλωβό και να «παραδώσει» το ιερό κουβούκλιο αποκατεστημένο! Παράλληλα, στα πόδια του ξεδιπλώνεται ένας χάρτης με την κάτοψη του ιερού κουβουκλίου του Παναγίου Τάφου και, αφού εντοπίσει πού βρίσκεται ο Ιερός Τάφος, μπορεί να ξεκινήσει ένα ταξίδι στο χρόνο.

Μία αξέχαστη εμπειρία που πρέπει να βιώσει ο καθένας!

(Η έκθεση διοργανώνεται με τη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, την υποστήριξη του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, και τελεί υπό την αιγίδα της Α.Ε., του Προέδρου της Δημοκρατίας. Διοργανώνεται με την αρωγή της Βουλής των Ελλήνων και τις ευλογίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, κ.κ Ιερώνυμου Β', και της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μία ξεχωριστή έκθεση φιλοξενείται στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο από τις από τις **21 Μαΐου 2018 έως τις 31 Ιανουαρίου 2019**. Πρόκειται για μια πρωτοποριακή διαδραστική ψηφιακή έκθεση, η οποία χρησιμοποιεί νέες τεχνολογίες και τρισδιάστατα μοντέλα για να παρουσιάσει το έργο συντήρησης και αποκατάστασης του Ιερού Κουβουκλίου του Παναγίου Τάφου στο Ναό της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα: ένα σπουδαίο εγχείρημα που ολοκλήρωσε με επιτυχία και ξεπερνώντας πολλά εμπόδια η ομάδα έμπειρων επιστημόνων του **Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου** υπό την επιστημονική ευθύνη της κας Αντωνίας Μοροπούλου. Οι ψηφιακές εικόνες και τα βίντεο σε ταξιδεύουν κυριολεκτικά στην Ιερουσαλήμ και στα άδυτα του Παναγίου Τάφου συνδυάζοντας μοναδικά την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική, την επιστήμη, την ιστορία και το θρησκευτικό αίσθημα. Η έκθεση αποτελείται από δύο μέρη: στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται η ομόλογη έκθεση του National Geographic Society και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το υλικό που συνέλεξε η Διεπιστημονική Ομάδα του ΕΜΠ κατά τη διάρκεια αναστήλωσης και του ανοίγματος του Παναγίου Τάφου.

Ο επισκέπτης μεταξύ άλλων θα μπορέσει να δει την ιστορία του μνημείου, όλες τις φάσεις αναστήλωσης του έργου, τις διαδικασίες αποκατάστασης τοιχογραφιών -που για πρώτη φορά μπορεί να δει κανείς μετά από αιώνες, καθώς ήταν κρυμμένες πίσω από την μαυρίλα του καπνού-, την εντυπωσιακά λιτή

Επιμέλεια:
Νίκη Μαυρίδη
Φοιτ. Τμήμ. Βιοτεχνολογίας
Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΛ ΟΛΙΒΟ (Η ΕΛΙΑ)

Σκηνοθεσία: Ισιάρ Μπογαΐν

Η ιστορία του σεναριογράφου της ταινίας «Ο άνεμος χορεύει το κριθάρι», μας περιγράφει σε πρώτο πλάνο την σχέση της πρωταγωνίστριας, Alma, με τον παππού της. Μια σχέση η οποία καταλαβαίνουμε πως είναι ιδιαίτερα δυνατή. Η οικογένεια είχε στον ελαιώνα μια ελιά η οποία είχε ιδιαίτερη συναισθηματική αξία ιδιαίτερα για τον παππού. Δυστυχώς, αυτή η ελιά πουλήθηκε από τους γονείς της Alma. Μετά από αυτό το γεγονός η κατάσταση της υγείας του παππού φθίνει ταχέως. Η πρωταγωνίστρια, πεπεισμένη ότι η απώλεια της ελιάς έχει προκαλέσει τα προβλήματα υγείας στον παππού της, πήρε την απόφαση να την επιστρέψει πίσω. Δίχως κάποια οργάνωση ή κάποια οικονομική υποστήριξη ξεκινά τη δική της «Οδύσσεια» για να επιστρέψει το αιωνόβιο δέντρο πίσω στην οικογένεια.

Ο ξεριζωμός της ελιάς μπορεί να συμβεί και στον καθένα από εμάς. Η ελιά συμβολίζει την

παράδοση. Πόσοι από εμάς απομακρυνόμαστε σκόπιμα ή μη από την παράδοση που έχουμε κληρονομήσει; Πόσοι από εμάς θέλουμε να «πουλήσουμε» την κληροδοτούμενη παράδοση και να την εκσυγχρονίσουμε στο βαθμό που εμείς επιθυμούμε; Στην ταινία βλέπουμε τις προσπάθειες της πρωταγωνίστριας να ξαναπάρει πίσω την χαμένη της ελιά και μαζί μ' αυτήν να καταφέρει να αναγεννηθεί ο παππούς. Νοιώθει ότι έχει την ευθύνη να διατηρήσει αυτή την ισορροπία καθώς πιστεύει ότι η επιστροφή του δέντρου θα φέρει αυτόματα την υγεία στον αγαπημένο της παππού. Η νεαρή και αρκετά παρορμητική Alma μέσα από το ταξίδι της, θα αναγκαστεί να συνειδητοποιήσει ότι τελικά είχε μεγαλύτερη σημασία το ίδιο το ταξίδι απ' ό,τι ο προορισμός.

Η ταινία, με τον δικό της ιδιαίτερο τρόπο, δεν εστιάζει στο δέντρο της ελιάς (όπως θα περίμενε κανείς) αλλά δίνει έμφαση στις ανθρώπινες σχέσεις και τα αποτελέσματα μιας ρήξης σε αυτές. Θίγει έννοιες όπως είναι η αγάπη, η απέχθεια, η αποδοχή, τα ανθρώπινα λάθη και οι αναμνήσεις καθώς επίσης τις αποφάσεις που ορίζουν την πορεία μας στη ζωή μέσα από μια εξαιρετική σκηνοθεσία κι ένα σενάριο που συγκινεί σε πολλές στιγμές.

Επιμέλεια:

Παναγιώτης Τσιάπρας

Τελειόφ. ΤΕΙ Φυσικοθεραπείας Αθήνας

Χριστιανική Φοιτητική

«Κύριος στερέωμά μου και καταφυγή μου και ρύστης μου», (Ψαλμ. 17, 3)

«μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω» (Α' Τιμ. 4, 12)

Ένωση

«οὗ γὰρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. 18, 20)

Παρέα

Αγάπη

Δράση

Μαθητεία

Πορεία

Μοίρασμα

...έλα στη φοιτητική συντροφιά μας!

13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2018: ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ - ΚΟΠΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ
για τα μέλη και τους φίλους της Χ.Φ.Ε. (Καρύτση 14, Αθήνα)

ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ, ΜΗΝ ΧΑΣΕΙΣ ΤΙΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΜΑΣ ΚΥΚΛΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΚΑΡΥΤΣΗ 14, ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΥΛΗ):

ΦΟΙΤΗΤΕΣ: ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ 20.00 – 21.00

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗ 19.30 – 21.00

☎ 210 32 37 154 🌐 www.xfe.gr ✉ xfe@xfe.gr

📌 Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Περιοδικό Παρεμβολή

📱 [xfe_net](https://www.facebook.com/xfe_net)

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 868

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018, Τεύχος 126